

ADAM BAHDAJ

AZ ELCSERÉLT KALAP

DELFIN KÖNYVEK
Szerkeszti RONASZEGI MIKLÓS
Előkészületben
ALEKSANDER MINKOWSKI
SARKÁNYVIRÁG

ADAM BAHDAJ
AZ ELCSERÉLT KALAP
REGÉNY
MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ BUDAPEST, 1973

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült Adam Bahdaj: Kapelusz za 100 tysdecy Násza Ksiegarnia,
1966

Fordította DÁVID CSABA

CSAVLEK ANDRÁS *rajzaival*

© Dávid Csaba, 1973 Hungárián translation

Szombat

BANDAFŐNÖK VOLTAM

Csütörtökön érkezünk Nieborzéba, Az elbeszélést mégis szombattól kezdem, mert csütörtökön és pénteken semmi sem történt, s ha semmi sem történik, arról nem lehet írni.

Szombaton esett az eső, s elkezdődött ez az egész bolond história a százezret érő kalappal...

Mielőtt azonban a kalpra fordítom a szót, bemutatkozom. Krystyna* Cuchowska vagyok, betöltöttem a tizenkettedik évem, és most megyek hatodikba. Állítólag lány vagyok, de szavamra, ez valami tévedés. Amióta eszemet tudom, fiú szeretnék lenni. Akkor persze Krys-tynnek hívnának. Rossz néven is veszem ezt a szüleimtől. Képzeljétek csak el, mit érez egy lány, aki fiúként szeretne élni, hogy nagykorában nemes lelkű seriff lehessen. A seriff legyőzi Kancsal Jim bandáját, mire Richardson bíró lánya örülten beleszeret. De hát így őzerelmes lehet-e belém nagykoromban az aranyhajú Mary, megszabadíthatom-e őt Kancsal Jim kezéből, oltár elé vezethetem-e, hogy aztán arannyal és gyöngyökkel áraszsam el?

Sajnos, lány vagyok, és ebbe bele kell törödnöm.

Hivatalosan tehát Krisztina Cuchowska a nevem, de a fiúk csak Kilencesnek hívnak. Klassz, nem? Én voltam ugyanis Varsóban a Sáska Kepa kerületben a gengszter-

* A könnyebb olvashatóság kedvéért könyvünk főhősét a továbbiakban magyarul, Krisztinának nevezzük; a másik hőst, Maciekét Matyinak. A többi szereplő nevét a lengyel írásmód szerint írjuk

főnök, és nyolc, nálam idősebb kölyök hallgatott a szavamra, mintha- a mamájuk volnék. Kérditek, hogyan lettem én a főnök, ha kilencünk között én voltam az egyetlen lány, s ráadásul a legfiatalabb? Egyszerűen: a Zakopianska utcai Felek kimondta, hogy az lesz a főnök, aki a többit legyőzi. Rám egyáltalán nem is gondoltak. Azt hitték, hogy majd engem küldöznek az üzletbe cukorkáért, vagy a zoknijukat stoppolom. Hát ilyesmiről szó sem lehet! Nem tudták, hogy titokban cselgáncstanfolyamra jártam. Amikor aztán a főnökválasztásra került sor, a legnagyobb és legerősebb fiút, a Zakopianska utcai Feleket fejreállítottam. Szegényke elsírta magát, a többi már nem is akart kiállni velem. Kilencesnek neveztek el, s ők hordták nekem a fagyaltot. Sok nagyszerű tervünk volt. Az iskolaév azonban véget ért, és mind vakációzni mentünk. Az én családom Nieborzéra utazott, a tengerpartra. Üdülni, úgy képzeljétek el! A családi üdülés rendszerint abból áll, hogy a gyerekek bosszantják a szüleiket, a szülők meg a gyerekeket. S még ezt nevezik pihenésnek! Először arról volt szó, hogy sok jódos levegőt szívjak, mert így erősödik a mandulám, és egészségesen térek vissza Varsóba. De hogyan lehet jódot szívni, amikor annyi érdekes dolog akad, például borostyánszedés, hogy a százezret érő kalap titkának megfejtéséről ne is beszéljek ... Nieborze a tengerből, a strandból és a többi részből áll. A többi rész házakból és utcákból. Az utcák általában derékszögben metszik egymást, és érdekes nevük van. Például Tréfa utca, Fülemüle utca, Ugró utca. 1 A Tréfa utca elég szomorú, a Fülemüle utcában nincsen fülemüle, csak verebek. A mi üdülőnknek Bujócska-lak a neve. Mégis pontos

san a Strand utca közepén áll. Az első emeleten lakunk, a tizenhármasban. Apu az öcsémmel, Jacekkel — még elmondani is rossz — állandóan horgászik. Mama pedig bridzsel a néikkel. Ha jó idő van, a strandon játszanak, ha pedig rossz, akkor a klubban. Azt hiszem, a mama csak azért jött Nieborzéba, hogy elkártyázza azt a prémiumot, amit apa még júniusban kapott valami találmányért. Nem tudta volna Varsóban elkártyázni?

Én meg ezalatt valami nagy kalandról álmodozom ...

Nieborzéban a napok kétfélék: derültek és borúsak. Derült napokon mindenki a strandon ül, borús napokon a Borostyán eszpresszóban vagy a Három Vitorlához címzett szálló teraszán.

Nieborzéban az embereknek általában első-, másodvagy harmadfokú napszúrásuk van, mert állítólag túl soká ültek a strandon. Most aztán hámlik a bőrük, leforrázott, vörös bőrű indiánokhoz hasonlítanak. Ezért aztán Nieborze olyan indián falunak látszik, amelynek lakosai bőrhámlásban szenvednek.

TALÁLKOZOM AZ ORNITOLÓGUSSAL

Csütörtökön és pénteken pokoli hőség volt, harminc fok árnyékban. Majd megsültünk az ultraibolya sugarakban meg másokban, ki milyenben akart. Szombatra aztán teljesen puff. Állítólag Skandinávia fölött óriási hideg légtömegek jelentek meg, és a mi tengerpartunkra is áthúzódtak, mintha egyéb dolguk se volna. Borzasztó, hogy ha Skandinávia felől hideg légtömegek áradnak, nekünk kell szenvednünk, és nézhetjük, hogyan esik az eső.

Egyszerre mindenki lógatni kezdte az orrát, és unott arccal járt fel s alá. Csak apu fütyörészett reggel óta. Azt mondta, ha esik az eső, jobb a fogás. Jacek ugyanezt mondta, mert Jacek mindig azt ismétli, amit apu mond. Fogták a biciklijüket, az esőkabátot, a gumicsizr mát, a horgászbót, s ismeretlen irányba távoztak.

A mama panaszkodott, hogy „hasogat”. Nem nagyon tudta, hogy hol fáj, mindenesetre nagyon savanyú arcot vágott, és érdeklődött, hogy lent, a klubban bridzselnek-e már. Sajnos, nem játszottak, a mama panaszkodott, hogy milyenek is az emberek; ahelyett, hogy fölkelnének, egész nap az ágyban heverésznek.

Sajnáltam a mamát, ezért félénken megszólaltam:

— Menjünk sétálni.

— Ilyen időben?—csodálkozott.

— Elmehetünk borostyánkővet szedni. Tegnap fél üveggel gyűjtöttem.

— Ilyen esőben? 4

— Tegnap nem esett.

— Ja, igaz, erről egészen megfeledkeztem. Ha kedved van, menj.

— Mama, hiszen megígérted még Varsóban ...

— Igen, de ma nagyon rosszul érzem magam.

— A séta biztosan jót tenne.

— Esik még?

— Esik, mama.

— Na tessék! Ilyen ónos esőben akarsz engem sétáltatni az isiászommal!

— Akkor elmegyek egyedül — mondtam határozót-' tan.

— Menj, kislányom, de öltözz fel jó melegen, mert állítólag szörnyű szél van.

— Csizmát húzok, és köpenyt veszek. Semmi bajom, se lesz.

— És vastag szvettert, mert szél van.

— És még mit?

— A melegítőt. A szekrényben van.

— Köszönöm. Olyan deltás leszek, mint egy bokszoló. A mama azt szeretné, hogy mindent fölvegyek, amim csak van. Egyedül a szvetterbe egyeztem bele.

— Csak aztán meg ne fázz nekem!

Persze, a szülők szerint csak azért megyünk el valahová, hogy megfázzunk, s aztán hallhassuk:

„Látod, megmondtam, ha rám hallgattál volna, most nem volnál náthás.” Mintha a nátha mást se tenne, csak az egészségünkre vadászna.

Gyorsan felöltöztem. Belenéztem a tükörbe. A gumi-, Csízmában, farmernadrágban és zöld viharkabátban úgy festettem, mint Robin Hood, ha vadászni megy. Vagy még annál is jobban.

— Szia, mama! — kiáltottam, fölkaptam a befőttes-Üveget, és kiszaladtam az üdülőből. Esett az eső.

Mi tagadás, esőben szép a táj. A tenger felől fúj a Szél. A magas parton hajladoztak a fenyők. A fák koronái csak úgy lobogtak a törzsek árbocai fölött. Néhány felborult napozókosár feküdt a strandon, a tenger sziszegve és zajosan csapott a partra. A tarajos hullámok a homokra ültek, mintha messzi útról érkező fáradt szörnyek volnának. Habból, apró kagylókból és tengeri üledékből hagytak nyomot maguk után. A móló fölött a szélben sirályok keringtek. Gyönyörű és vad volt a vidék. Az eső pedig — az eső nem is olyan félelmetes. Az ember azt képzelheti, hogy égből jövő zuhany.

— Hej hó! — rikkantottam boldogan, és a lépcsőn lefutottam a strandra. A hullámoktól ledöngölt nedves homokon olyan járás esett, mint az aszfalton. Megkerültem a mólót, és balra igyekeztem, a halászfalu és a vi

lágítótorony irányába. A hullámok mosta parton mentem, egy pálcikával turkáltam az üledék és kagylók között, kerestem a borostyáandarabkákat.

Nagyszerű szórakozás! Elképzeltem, hogy kincskereső vagyok a Grand Canyonban. Néha a kagylók között megcsillant egy-egy borostyán. Ilyenkor futni kezdtem, mintha attól félnék, hogy valaki megelőz, örömmel kaptam fel a kövecskét, méregettem a tenyeremben, és az üvegbe dobtam.

Annyira elfoglalt a borostyángyűjtés, hogy a ladikokat sem vettem észre.

A ladikok úgy feküdtek a homokon, mint hatalmas, alvó halak. Továbbmentem a világítótorony felé.

Hirtelen egy görnyedő alakot vettem észre. Valaki szembejött velem. Egy másik kincskereső.

Véletlenül éppen kettőnk között csillogott egy fantasztikusan nagy darab borostyán. Egyszerre vettük észre. Odaugrottam és rátapostam.

— Az enyém! — mondtam győzedelmesen.

— Egy fityiszt, én láttam meg először!

Nyurga fiú állott előttem. Nagy, zöld szeme volt és szőke haja, az arca kétségbeejtően hámlott.

Gőgösen nézett rám. Az első pillanatban vissza akartam vonulni, de nem tetszett a kötekedő tekintete.

— Én láttam meg előbb! — mondtam kihívóan.

— Könnyű ezt mondani!

— A borostyán előttem feküdt.

Á szemében veszélyes villanást vettem észre.

— Lódulj innen — mondta —, mert kaphatsz egyet!

— Próbáld meg!

El akart lökni, de mielőtt hozzám ért volna, a tizenöt alapfogás egyikét alkalmaztam, s mint egy homokzsákot, átvetettem a vállamon. Most tessék, a hős a homok-

ban fészik, én meg nevetek. Azt hiszem, a hős nagyon becsvágyó lehetett, mert felugrott, és összeszorított Ökölrel jött nekem. Elég volt azonban egy alig észrevehető mozdulatom, hogy megint a homokba törölje hámló orrát. Amikor felállt, még hangosabban nevettem.

— Próbálkozz csak!

Nem volt kedve hozzá. Összeszorított foggal mondta:

— Fogalmad sincs, kivel van dolgod!

— Neked sincs.

— Én vagyok a legjobb ornitológus az osztályban. Földbe gyökerezett a lábam. Ornitológus! Hát az meg mi? Talán veszélyes bűnöző, vagy mi a manó! Nem maradhattam adósa.

— Én meg bandafőnök vagyok — jelentettem ki. — Hallottál a Sáska Kepa-i Kilencséről?

— Nem volt szerencsém, mert a Mokotóv városrészben lakom.

— Hát ide figyelj! Én vagyok a Kilences, és nyolc ilyen kölyöknek parancsolok, mint te, érted?
— Ezzel a szöveggel nem imponálsz — mondta. — Én Wilanówban a Visztula partján három nádirigófészket találtam.

Kövét meredtem. Soha eddig nem hallottam a nádirigókról, és a fészkeket sem láttam. A fiú gúnyosan elmosolyodott és megmagyarázta:

— A nádirigó olyan madár, amelyik a víz fölött a nádszálakra épít magának remek fészket. Ha akarod, megmutatom a fényképét. Én magam fényképeztem le.

— Mutasd — mondtam már kevésbé fölényesen.

— De nincs nálam, hanem otthon van.

— Hol laksz?

— A Füleüle utcában, a Marikában.

— Jó, akkor elugrom hozzád, nagyon kíváncsi vagyok, milyenek azok a fészkek.

— Én mondom, hogy állati jók.

— Hogy hívnak?

— Macieknek. És téged?

— Kriszti vagyok, de a fiúk Kilencesnek hívnak.

— Mért nem Hetesnek?

— Mert a bandában kilencen voltunk, érted?

— Értem.

Fölemeltem a földről a borostyánt.

— Nesze, ha annyira akarod.

— Ugyan, semmiség! Nem tudtam, hogy bandafőnök vagy.

— Nesze — mondtam. — Elmondhatod, hogy tőlem kaptad.

— Köszönöm, nagyon szép emlék lesz.

Jobban megnéztem. Magas, jóképű fiú volt, a szemében élénk tűz. Még a bandába is jó volna, főnökhelyet tesnek.

!—~ Szeretnél bekerülni a bandámba? — kérdeztem.'

— Köszönöm. Én ornitológus vagyok. — Az meg micsoda?

— Madarakkal foglalkozom.

. — Nagyon unalmas lehet. Gondold csak el: szervezhetnénk itt egy bandát, és megtámadnánk a Három Vitorlához címzett szállót. <— Inkább a madarak — mondta makacsul.

— Kár. Mindenesetre elmegyek hozzád, hogy meglássam a nádi madarak fészket.

— Nádirigók — javított ki. — Ne felejtet el: Fülemlüle utca tizenhét, Marika-villa.

--Szia! — nyújtottam a kezem.

— Óvatosan hátrább húzódtam, a halántékához emelte a kezét, és katonásan szalutált.

NEM EZ AZ ÉN KALAPOM

A befőttesüveget telis-tele gyűjtöttem aranyosan csillogó borostyánnal. Úgy éreztem magam, mint egy Grand Canyon-beli kincskereső, aki degesz zsák aranyporral tér haza. De még a legkiválóbb aranyásó is ember, és az egész napos munka után érzi, hogy üres a gyomra. Az én gyomrom is korgott, elhatároztam hát, hogy fáradt szervezetemet megfelelő mennyiségű tápanyaggal erősítem. Fő a kalória!

A Fülemlüle és Kolna utca sarkán mindjárt jobban kezdtem érezni magam. Meglátam a nagy felírást: „Borostyán eszpresszó — kitűnő fagylalt és saját készítésű krémes rolád.” A fagylalt gondolatára fázni kezdtem, de a krémes rolád neve boldog hangulatba kerített.

Megkerültem a kerthelyiséget, ahol színes ernyők az-« tak az esőben, és beléptem a földszintes épületbe. Kávé, vanília és friss sütemény pompás illata csapott meg. A pulton vidáman szürcsögött a nikkelezett kávéfőző, a terem teli volt. Minden négyzetméteren legalább tíz ember. Mindenki evett, ivott, beszélt és cigarettázott. Egyszóval a pokol tornáca. Ha nem vonzott volna annyira a krémes rolád, megszőktem volna. De a krémes roládért érdemes áldozni.

Egy darabig csuromvizesen álldogáltam, szabad he^ lyet kerestem. Persze, ilyenkor a Borostyánban egy gombostűt sem lehet leejteni, nemhogy egyetlen szabad székre lelni. Elhatároztam, hogy a pult mellett eszem.'

Levettem a vizes viharkabátot, és felakasztottam a fogasra. Ebben a pillanatban észrevettem két kalapot. Egymál mellett lógtak, mint két ikertestvér. Két, vilá-gOldrapp anyagból készült, szegett karimájú nyári kaiul).

Mindkettő vadonatúj, mintha egyenesen a boltból került volna elő, mindkettő száraz. Tulajdonosaik nyilván esernyőt használtak.

Arra gondoltam, vajon hogy lehet megkülönböztetni két ennyire egyforma kalapot? De hát törjék rajta a fejüket a tulajdonosok. Valami nyugtalanított, bár ekkor még nem is gondoltam, hogy az a két kalap lesz a nyár legnagyobb szenzációja. Most még nyugodtan lógtak a fogason egymás mellett, mintha a sziámi ikrek hagyták volna ott.

Vettem két krémes roládot, leültem az ablakpárkányra, fogtam a Sportújságot, és a világ tíz legjobb könnyű-nlliMkiil eredményét kezdtem tanulmányozni. Rövidéiül! tpljMon elfelejtkeztem a kalapokról.

KtfyNMerrn csak észrevettem, hogy valaki a fogashoz Kgy pillantással felmértem a fiatal férfit: piperkőc.

Mintha egy másodperce húzták volna elő egy londoni képeslapból: elegáns, szürke flanellöltöny, hófehér ing, Sötétkék selyem nyakkendő, ruhája a legjobb szabó kezéből. Az arckifejezése mint egy lordé, s a pillantása, mintha ő mászta volna meg a Mount Everestet. A dan-dynak lesült arca, sötét haja volt, a frizurája szívdöglesztő oldalválasztékkal. A fogai közt kurta pipa. Mondom, mintha most lépett volna elő egy filmből.

Mielőtt jobban megnézhettem volna, Piperkőc (így fogom nevezni) a kalapjáért nyúlt. Habozott, melyiket vegye le a fogasról. Ez csak egy szempillantásig tartott, majd határozott mozdulattal leemelte azt, amelyik a kijáráshoz közelebbi fogason lógott, átvette a bal kezébe, fogta a sarokban álló esernyőt, és lassú, szinte ünnepélyes léptekkel kiment.

Emlékezetembe véstem minden mozdulatát, mintha lassított filmet látnék. Egy perc múlva már a kertben járt, sietség nélkül kinyitotta az ernyőt. A kalapot egyre a kezében tartotta. Ez gyanús volt. Mi a csudának ad pénzt a kalapért, ha utána csak kézben tartja? Vagy talán ez is az eleganciához tartozik? Piperkőc közben rugalmas, elegáns léptekkel végigment a kerthelyiségen, s amint kiért a kapun, és a Kol-fta utcába fordult, már csak a fekete ernyőt lehetett látni a kerítés fölött, amint tovaúszott, mint egy ejtőernyő.

Ekkor lépett egy másik férfi a fogashoz. Előbb a kopasz fejét láttam meg, aztán a széles hátát. Hanyagul volt öltözve: flanelling, ezen egy régi gyapjúmellény, kopott bársonynadrág és kitaposott cipő.

Lassan, álmosan nyúlt a másik kalapért. Fel akarta tenni, de hirtelen figyelmesebben megnézte. Kövér Ujjjaival megfordította, belenézett, aztán letette, és hangosan, határozottan azt mondta:

— De hiszen ez nem az én kalapom! összerendeztem, valami azt súgta, hogy különös ka-»
land kezdődik. Teli az eszpresszó s csak egyedül én vettem észre a tévedést. Odaléptem, köszöntem,
és azt mondtam:

— Bácsi kérem, az előbb egy úr elvitte a másik kar lapot. Ha a bácsi akarja, utána szaladok, talán még
utol-^{*} érem.

A kopasz bácsi jóindulatúan mosolygott.

— Nagyon kedves vagy, de nem érdemes ... ilyen esőben.

— Semmiség — válaszoltam, és kifutottam az eszpresszóból. Nagyon kíváncsi voltam, milyen arcot
vág majd a Piperkóc, amikor megmondom neki, hogy a más kalapját vitte el. Sajnos, nem láthattam
meg az arckifejezését, mert Piperkóc egyszerűen eltűnt a ködben. Elfutottam a Kolna utca sarkáig,
aztán száz lépést balra, majd megfordultam, és száz lépést jobbra futottam. Sehol semmi, csak az üres
utca és az eső, az esőben meg én csalódott arccal és ázott fejjel.

Kedvetlenül tértem vissza az eszpresszóba. A kopasz bácsi az ajtóban várt. Idegesen törölgette a
szemüvegét, és rövidlátó szemével hunyorgott.

— Csuromvizes lettél, kislányom — fogadott. —• Mondtam, hogy nem érdemes.

— És ne tessék izgulni, mert jól emlékszem arra a férfira.

Föltette a szemüvegét.

— Nagyon szolgálatkész vagy. De hát ez csak egyszerű tévedés volt, s az a bácsi biztosan visszahozza
a kalapot ide, a presszóba.

— Én is azt hiszem — válaszoltam. — De hát nem mindegy? Hiszen a két kalap egészen egyforma
volt.

— Honnan tudod?

— Jó szemem van. Biztos vagyok benne, hogy ugyanaz a nagyság. Tessék csak felpróbálni.
A bácsi hitetlenkedve nézett rám. Lassú mozdulattal föltette a kalapot.

— Mintha rám öntötték volna — szólt csodálkozva. I <— Tényleg nagyszerű szemed van.

I . — Persze — mosolyogtam titokzatosan —, ha tudná,
kivel van dolga, nem lepné meg ennyire! ffi' A bácsi megértően hunyorított.

— Nagyon kíváncsi vagyok.

K . — Bandafőnök vagyok — suttogtam.

Megütődve nézett rám, aztán elnevette magát. *— Ne vessen csak saját magán — mondtam. — Elcse-
, rélték a kalapját, s a bácsi észre sem vette.

Összedörzsölte kövér, vöröses szőrrel benőtt kezét.

— Nagyszerű, hogy bandafőnök vagy. Segítesz megtalálni a kalapomat.

— De hiszen ez remekül áll.

A bácsi levette a kalapot, megforgatta a kezében, és i figyelmesen nézegette.

— Igen — mondta elgondolkozva —, nagyon jól áll, mégse kell.

— Nem értem. Ha egyszer ...

— Hagyjuk most ezt — szakított félbe. — Remélem,' hogy az az ember visszahozza a kalapomat, ezt
pedig a pincérnél hagyom. Ég veled, bandafőnök! Köszönöm. Nagyon kedves és szolgálatkész voltál.
Ha véletlenül találkozol azzal az úrral, mondd meg neki, hogy a Borostyánban van a kalapja.

TALÁN KÍSÉRTET JÁRT A BOROSTYÁNBAN?

Furcsa ember! Úgy áll neki a kalap, mintha ráöntötték volna, mégis azt állítja, hogy mégsem adná érte azt a másikat. Még ki is nevet engem. Kíváncsi vagyok, mit szólna, ha meglátná az én Sáska Kopabeli nyolc gengszteremet! Biztosan belekékülne.

Különben mit érdekel engem a kalapja!

Megettem a két krémes roládot. Isteni volt! Két rolád után mindjárt más a világ. Még az eső is eláll, s a felhők mögül kibukkan a nap.

Az órára néztem, tizenkettő volt. A Bujócska-lak üdülőben csak kettőkor van az ebéd, volt tehát kétórányi időm. Elhatároztam, hogy a természetet fogom csodálni.

Nieborzéban a természetet legjobban arról a magas partszakaszról lehet csodálni, ami közvetlenül a kempingházak mögött húzódik. Nagyszerűen látni onnan a tengert, a hullámokat és a kék messzeséget.

A Kolna utcán bandukoltam. Ebben az utcában régi házak és villák állnak. Mindenfelé szépen rendben tartott kertek, minden csupa virág és díszbokor. És csupa madárdal. A kertek még csillogtak az előbbi esőtől, áradt a friss illat és a madárdal.

Elmentem a focipálya mellett. Játékosok helyett egy fehér, szakállas kecskét és két göndör bundájú gidát láttam. Aztán észrevettem egy táblát Tréfa utca felírás- 'sal. Vicces ember, aki ilyen nevet ad egy utcának.

A keskeny utcát tiszta sóderral szórták fel. Olyan volt, mint egy fák és bokrok között futó alagút.

Baloldalt alacsony fal húzódott, jobboldalt a drótkerítésen túl, a fák lombján át piros cser ép tetős ház s távolabb gazdasági épületek látszottak. A ház és a gazdasági épü

letek között terült el a kert. Néhány girbegurba almafa, elvadult egresbokrok. Az ágyások elvesztek a gyomnövények dzsungelében.

Nagyon szerettem az ilyen kis utcákat és a gondozatlan kerteket. Volt bennük valami titokzatos komorság. Kitűnően lehet ilyen helyeken indiánosdit vagy gengsz-teresdit játszani. Olyan érzéssel léptem a Tréfa utcába, hogy mindjárt valami furcsának kell történnie.

Hát a kaputól a házig vezető ösvényen egyszerre csak ismerős alakot vettem észre. Ugyanaz az elegáns ruha, makulátlan ing, sőt még a nyakkendő is ugyanaz. Ugyanazok a túlzóan finom mozdulatok s szájában a kurta angolpipa. Egyszóval a Borostyán-beli Piperkőc személyesen. Az ég küldte elém! Zseniális pasas, aki egykettőre eltűnik, s váratlan pillanatban ismét felbukkan.

Várj csak, mindjárt elkaplak kalapügyben! — gondoltam.

Piperkőc ezalatt, mintha mi sem történt volna, közeledett a kapuhoz. Egy lord arckifejezése; az egyik kézben csukott ernyő, a másikban a vadonatúj nyári kalap, fogai között kialudt pipa. Űgy látszik, ez a formája. Az volt az érzésem, hogy moziban vagyok, vagy álmodom. Amikor azonban Piperkőc kinyitotta a kertkaput, és kilépett az utcára, rájöttem, hogy a szerencsés véletlen küldte elém ezt az embert.

Komoly arcot vágtam, s amikor a közelembe ért, megszólítottam :

— Bácsi kérem, azt hiszem, hogy az eszpresszóban véletlenül elcserélte a kalapját.

Piperkőc megtorpant. Rám nézett, aztán a kalapra, majd csodálkozva nyögte:

— Én? ... A presszóban ... a kalapomat?

— A Borostyánban, fél órával ezelőtt.

— A Borostyánban? — És még mulatságosabb arcoí vágott.
— Igen, ott járt a Borostyán eszpresszóban, és a fogasról véletlenül más kalapot vett le.
— Tévedsz, kedvesem.
— Bocsánat, de az a bácsi, akinek a kalapját elvitte; kért, hogy értesítsem.
— Nevetséges — szakított, félbe ingerülten. — Először is nem jártam a Borostyánban, másodszor senki kalapját sem vittem el. Ne tréfálj!
Olyan érzésem volt, mintha fejbe vertek volna, s egyszerre látnék minden csillagot, a sarkcsillaggal az élen!
— Ugyan — kiáltottam —, hiszen a bácsi tréfál! A saját szememmel láttam. Fogalma sincs, hogy kivel beszél!
Szeget ütött a fejébe, amit mondtam, mert savanyúan elmosolyodott, és kivette a pipát a szájából. Bosz-szús volt.
— Kislányom — húzta el a száját —, tulajdonképpen mit akarsz tőlem?
Nem bírtam tovább. Amikor megláttam, hogy a pipában nincs dohány, nevetésre fakadtam. ;
— Tessék visszavinni a kalapot a Borostyánba a pincérnek, mert a gazdája nagyon várja.
Azt hittem, hogy elsápad, és magyarázkodni kezd, ehelyett a szemem elé tartotta a kalapot.
— Nevetséges — mondta. — Ez az én saját kalpom. Nézd csak meg — mutatta a kalap besejét —, itt a monogramom.
Meglépetésemben először semmit sem láttam, aztán észrevettem a kalap bélésén a fekete tussal beírt két betűt: K. W.
— Ez lehet annak a másik bácsinak a monogramja is — húztam fel az orrom.

Piperkőc türelmetlenül felszisszent:

— Na, akkor mondd meg, hogy hívják azt az urat!

— Sajnos, nem tudom.

— Nahát, akkor hagyj békén! — Mérgesen a térdéhez csapta a kalapot, és szájába vette a pipáját.

Nem akart tovább beszélgetni velem.

— Talán a kísértete járt a Borostyánban — mondtam. Piperkőc vállat vont, megfordult, és rugalmas léptekkel a Kolna utca felé indult.

Kővé meredten álltam, ha egyáltalán kővé változhat az ember. Zúgott a fejem. Azt mondta, hogy „először is, nem jártam a Borostyánban, másodsor senki kalapját sém vittem el”... Ha mindez a Fülemlüle, utcán történt volna, még elhihetném, de a Tréfa utcában? Nem, hát erről szó sem lehet, a bácsi tréfálkozhat, de nem a Kilencessel! A Kilencesnek jó feje van és kitűnő szeme.

A bácsi vagy szellem, vagy szemtelenül mindent letagad. .

. Tanácstalanul álltam, aztán hirtelen fölrezzentem, és 'elhatároztam, hogy nyomozni fogok utána.

Mire a Kolna "utca sarkára értem, már semerre sem láttam a szürke öltönyt meg a kalapot.

Milyen furcsa! Reggel úgy jöttem el otthonról, hogy én vagyok a Sáska Kepa-beli bandafőnök, most meg de-tektívként térek haza.

HOGY HÍVJÁK A BÁCSIT?

Délután megint esett az eső. Mama a klubban bridzselt, apu újságot olvasott, Jacek pedig nem csinált semmit, csak ásítózott. Én pedig a kalapon törtem a fejem. Az ügy nagyon bonyolult volt. Fölmerült több eshető-

Bég: Piperkőc vagy fölcserélte a kalapokat, és hogy ne maradjon gyanús nyom, beleírta a monogramot; vagy nem tévesztette össze a kalapokat, csak a kopasz szemüvegesnek volt fontos, hogy azt higgyék, hogy fölcserélte; vagy ... jó néhány ilyen *vagy* létezett. Az időt pedig kár volt a *vágyva* vesztegetni. Meg kellett állapítani, mi történt az elcserélt kalappal, s így megoldani az érdekes rejtélyt. Úgy léptem ki a házból, mintha mi sem történt volna. Ez a jó detektív első ismertetőjele: úgy tenni, mintha az ember semmit se tenne. A viharkabátba burkolóztam, szememre húztam a csuklyát, nehogy valaki felismerjen, és elindultam a Kolna utca felé. Úgy tettem, mintha az eső kopogását hallgatnám, és a természet szépségét vagy a házakat csodálnám — ezalatt a Tréfa, a Napos, a Strand és a Kolna utcák között keringtem. Azt reméltem ugyanis, hogy a bűnöző megjelenik a büntett színhelyén, legjobban tehát a Borostyán környékét figyeltem.

Persze semmi sem történt, csak az eső verte egyhangúan és álmosan a bádogtetőket. Ásítani kezdtem, s ha már ásítottam, álmos is lettem, és már indulni akartam hazafelé, amikor hirtelen ismerős hang szólalt meg a hátam mögött:

— Nos, kedvesem, találkoztál azzal az úrral?

Hátranéztem. A kopasz bácsi állt mögöttem. Kis vászonsapka fődte a fejét, s egy esernyőt is tartott maga fölé, mindez azonban semmit sem változtatott azon, hogy kopasz volt. Rám nézett a vastag szemüvegén keresztül, s elmosolyodott, mint egy jószívű nagybácsi.

Először el akartam neki mesélni a Piperkőccel való furcsa találkozást, de aztán idejében meggondoltam ma-gam. Az Igazi detektív sohasem fedi fel a lapjait, hanem

titokzatos arcot vág, és úgy tesz, mintha semmit sem tudna. Nagyon komolyan ezt mondtam tehát:

— Hát bizony, micsoda eső ... szinte el sem hagytam a szobát.

A bácsi kacsintott.

— El sem hagytad a szobát, éppen csak olyan ázott vagy, mint egy veréb.

Az igazi detektív mindig villámgyorsan kapcsol. Így válaszoltam:

— Kölcsönadtam a viharkabátomat egy lánynak.

— Nagyszerű. Látom, mindenkihez egyformán szívélyes vagy.

— A-Jbácsi megnézte már, hogy visszavitte-e az a pasi a kalapot?

— Éppen most megyek. Eljössz velem? Meglátjuk, mi a helyzet.

— Szívesen — válaszoltam mohón. — Én is kíváncsi vagyok... hiszen elsőnek vettem észre a cserét.

— Jó szemed van — nevetett a bácsi. Teljesen úgy viselkedett, mintha egy jószívű nagybácsi volna.

Fölém tartotta az esernyőjét, a vállamra tette a kezét, és mentünk a Borostyánba.

Ilyenkor, ebéd után majdnem teljesen üres volt az eszpresszó. Csak öt óra körül kezdtek a vendégek a Borostyánba áramlani.

A jószívű nagybácsi egyszerűen megkérdezte a pincérnőt, hogy visszahozták-e a kalapot. A fiatal, fehér kötényes lány zavartan mosolygott.

— Nagyon sajnálom, de senki sem jelentkezett.

— Kár — szólt a bácsi komoran. — Remélem, hogy estig elhozza. — Kinézett az ablakon. — Ilyen esőben ... nem is csoda. — Hozzám fordult. — Eszel' egy adag krémet?

Nagylelkűen elfogadtam. A kalapról akartam ugyan

is faggatni, hogy megtudjam, miféle titok rejtőzik a dologban. A jó nagybácsi leültetett, két adag csokoládékrémet rendelt és sóhajtott.

A pillanatnyi hallgatását kihasználtam.

— Biztos, hogy elcserélték a bácsi kalapját?

— Olyan biztos, mint a kétszer kettő.

— Érdekes.. .

— Mi érdekes? — csodálkozott a bácsi.

— Hát például az, hogy miről tetszik megismerni a kalapot, hiszen mindkettő egyforma volt.

— Látom, hogy szakszerűen vizsgálod a kérdést. A dolog nagyon egyszerű. Amikor a kalapot vettem, egy egészen kicsivel nagyobb volt a kelleténél, ezért a borszakig alá újságpapírból egy csikót tettem.

— Jó, de emlékszik, hogy milyen újság volt?

— Húha! Egyre komolyabb kérdéseid vannak. Nem emlékszem pontosan, mindencselre valamilyen varsói napilap volt, az Expressz vagy a Varsói Hírek, mert csak ezeket olvasom.

— Más ismertetőjele nem volt a kalapnak?

— Nem.

— Akkor miért olyan fontos ez a kalap? Amelyik ití maradt, az úgy áll, mintha a bácsi fejére öntötték volna, s még újságpapír alátét sem kell.

— Remek! Látom, nemcsak kíváncsi vagy, hanem gyakorlatias is. Tetszel nekem. Bevallom, mégsem tudok olyan egyszerűen megválni attól a kalaptól. Elárulok neked egy titkot. Százhuszonhat zfotyba került...

— Van ennek jelentősége? — szóltam közbe. Rejtélyesen mosolygott.

— Most semmi, ebben a pillanatban annyit ér, amennyit fizettem érte. De holnap, vasárnap talán százezret is érhet, vagy még többet.

Elfelejtettem, hogy közömbösnek kell lennem.

— Százezret vagy még többet! — suttogtam izgatottan. — De miért?
A jó nagybácsi a szájához emelte ujját. - — Most még nem mondhatom el.
— A bácsi talán varázsló? Széttárta a kezét.
— Nem, kedvesem. Ha tudni akarsz, zenész vagyok, gordonkán játszom, s még csak nem is szólistaként. Szimfonikus zenekarban játszom. Hallottál már a gordonkáról ?
— Persze. Az egy nagy-nagy hegedű.
— Nem egészen. '
— Tudom, nem az álluk alatt tartják, hanem a térdük között, a földön.
— Nagyszerű, látom, hogy a hangszerek között is kitűnően tájékozódasz.
— Azt is tudom, hogy a világ leghíresebb gordonkaművésze Pablo Casals, aki spanyol. A gordonkát csellónak is nevezik.
— Kétszeres bravó a kisasszonynak! — mondta a bácsi boldogan.
— Csak azon csodálkozom — szóltam ravaszul —, hogy a bácsi ilyen nyugodtan beszél arról a százezerről.
A zenész levette a szemüvegét, és egy darab szarvasbőrrel lassan tisztítani kezdte.
— Kislányom, ha egész életedben gordonkán játszánál, akkor te sem idegeskednél. Olyan hangszer az, amelyik megnyugtatja az idegeket.
Milyen bölcs ember — gondoltam —, úgy beszél a százezerről, mintha csak kőt adag csokoládékrémről volna szó. Bácsi, bácsi, vajon tényleg csak egyszerű zenész ön? Megszületett bennem a gyanú. A zenész bácsi pedig, mintha mi sem történt volna, elkezdte a krémet kanalazni. Én a százezerre gondoltam, mit is vennék rajta.

Valószínűleg új farmernadrágot, eredeti texasit, és hozzá színaranyból egy Coltot. A Sáska Kopa-i fiúk elsárgulnának az irigységtől.

— Miért nem eszel? — kérdezte a zenész.

— Nincs étvágyam.

— Főlöskégesen izgatod magad a kalappal.

— Ez nem mindennapi ügy.

— Kár volt elmondanom ...

— Úgyis megtudtam volna.

— Remek!

A zenész megint levette a szemüvegét, a lencsére lehelt, úgy tisztogatta őket. Felhasználtam az alkalmat, és megint kérdezgetni kezdtem:

— A bácsi száz százalékig biztos abban, hogy az a másik véletlenül cserélte föl a kalapokat?

— Teljesen biztos. Senki sem tudhatja, hogy annak a kalapnak valaha így megnő az értéke.

— ■ Lehet, hogy követte a bácsit?

— Kislányom! Ki nyomozna egy öreg gordonkás után? — Hirtelen figyelmesebben nézett rám, nem úgy, ahogy a jó nagybácsik szoktak, akik csokoládékrémmel kínálnak meg, hanem úgy, ahogy gyanakodó személyek szoktak. — Csodálkozom, hogy ilyesmit kérdezel!

— Van ez így, és sohasem tudható, kinek van vaj a fején, és hol van a kutya eltemetve. — Ezt az utóbbi kijelentést apától kölcsönöztem, aki mindig így beszél, amikor nem tud mit mondani. Ez hatott a zenészre, elővette a zsebkendőjét, és megtörülte csillogó kopasz fejét.

— Szellemeskedsz, kislányom, és azt hiszem, gúnyolódsz.

— Mert a bácsi is gúnyolódik.

A zenész jóindulatú arca megmerevedett. Hirtelen

levette a szemüvegét, aztán visszatette, és megint mosolygott.

— Furcsa kisasszony vagy te! Őszintén beszélek veled, te meg ilyesmiket mondasz. Jobb lesz, ha elfelejted az egész beszélgetést.

„Hohó! — gondoltam. — Túl sokat mondott, és most vissza akar vonulni. Túl késő, kedves bácsi, vagyis inkább gyanús bácsi!” Mutattam, mintha meg volnék sértve.

— Ha a bácsi akarja, elfelejtem az egészet. De kétlem, hogy a segítségem nélkül megtalálja a kalapját! Egyedül én láttam azt a pasast...

Megtörölte a homlokát.

— Valóban, egyedül te segíthetsz nekem.

— Köszönöm. Hogyha azt akarja, hogy segítek, el kell mondania még néhány dolgot.

— Tessék, kisasszonyka, hallgatlak.

— Először is nem szeretem, ha kisasszonynak szólítanak, másodszor: hol tetszett a kalapot venni?

— Rendben van, ezentúl a neveden szólítalak.

— Kilences vagyok.

— Nagyszerű — nevette el magát hirtelen —, nagyon jó név. Nos, Kilences, a kalapot Varsóban vettem, a Marszalkowska és a Zielna utca sarkán levő boltban.

— Volt benne cégjelzés?

— Nem emlékszem.

— Meg tetszett jelölni monogrammal?

— Eszembe se jutott. Furcsa, de azt hittem, hogy az egész világon egyedül nekem van ilyen kalapom.

— Hiszen legalább száz ilyen kalap van!

— Igen, de úgy láttam, hogy az enyém különösen szép, és jól mutat. Nem sokat törődöm az öltözködéssel, egyedül a kalap fontos — megsimította kopasz fejét —,

talán azért, mert a kopaszágomat fődöm el a kalappal. Látod, Kilences, mindenkinek van valami gyengéje.

A kalapjában tehát nem volt monogram — gondolkoztam. Akkor viszont Piperkóc nem az ő kalapját vitte el, hanem a sajátját. Nem cserélte el a kalapot — vagy pedig rögtön a csere után beleírta a saját monogramját.

—• A bácsi egészen biztos benne, hogy nem írta a monogramját a kalapba?

— Teljesen biztos vagyok.

— Megtudhatnám, hogy hívják a bácsit?

A zenész kivett egy papírszalvétát a tartóból, s elővette a golyóstollat. Nagy, nyomtatott betűkkel ráírta: KOLANKO WALERY.

— Tessék, a névjegyem — mondta viccesen. — Elteheted emlékébe. Ez a nevem, tudom, hogy a Walery keresztnév egy kicsit régies, de sajnos, nem mi választjuk a nevünket, idővel pedig meg is szokjuk.

„Walery Kolanko — ismételttem gondolatban. — W. K. ez, mint a sicc! Mégis az ő kalapja volt!”

A gyanús személy megszűnt gyanús lenni, ismét a jóindulatú nagybácsivá lett.

— A bácsi monogramja tehát W. K.

— Igen. Talán nem tetszik?

— Dehogynem, csak ... mintha már láttam volna valahol ezt a monogramot. — Megint elhallgattam, eszembe jutott, hogy a detektívnek végig úgy kell viselkednie, mintha semmit sem tudna. Zavartan hallgattam. Szerencsére a bácsi megszólalt helyettem:

— Csak egyedül nekem volna ilyen monogramom? Ha nem tévedek, Lengyelországban a legtöbb vezetéknev K-val és P-vel kezdődik.

— Persze — mondtam megkönnyebbülten. — Egyszer megnéztem a telefonkönyvben. Arra is emlékszem,

hogy Y-nal kezdődik a legkevesebb. Alig néhány furcsa, idegen név.

— Igen — mondta békítően. — Ha az én nevem Y-nal kezdődne, semmi kétségem sem volna. — Fölállt, és begombolta a gyapjúmellényt.

— Tessék várni. Még egy kérésem van. Megnézhetjük még egyszer azt a kalapot, amelyik itt maradt?

— Természetesen. Elkérjük a felszolgálótól. — Elment a pulthoz, egy perc múlva visszajött a nyári kalappal. — Tessék, kíváncsi vagyok, mit szeretnél megtudni!

Reszketett a kezem, ahogy a kalapot megfogtam. Forgattam, mintha varázsló kalapja volna. Azt hittem, hogy mindjárt valami manó ugrik elő, vagy galamb repül ki belőle. De semmi sem történt. Megfordítottam és belenéztem. A világ elsötétült előttem. A bélésen látszott a fekete tussal beírt monogram: W. K.

— Hiszen ez a bácsi kalapja! — kiáltottam. — Itt van a bélésen a monogramja!

A zenész kitépte a kalapot a kezemből.

— Mondtam, hogy én nem jelöltem meg monogram-al a kalapomat.

— Akkor ki jelölte meg, hiszen a kalap végig az eszp-esszóban volt?

Kolanko bácsi belenézett, s nevetni kezdett. Túl hangosan és természetellenesen nevetett.

— Jó cirkusz! Hallatlan! Ugyanaz a monogram, de a kalap nem az enyém. Nincs benne az újságpapír csík. — Lehajtotta a bevarrt bőrszalagot. — És nincs benne a... — Hirtelen elhallgatott, mintha máris túl sokat mondott volna.

— Mi nincsen ott? — kérdeztem sürgetően.

— Semmi... — mosolyodott el megint zavartan —>

mondtam már, hogy ez nem az én kalapom! — Visszavitte a felszolgálónak. — Még egyszer eljövök este. Ha valaki visszahozná a másikat, kérem, köszönje meg a nevemben.

— Bocsánat — szóltam közbe —, egészen biztos, hogy mindeddig senki sem hozta vissza a kalapot?

— Senki — vihogott a felszolgálólány —, a másik jobban tetszett valakinek.

Kolanko bácsi hidegen rám pillantott.

— Borzasztóan kíváncsi vagy, kislányom. Nagyon szépen kérek, ne foglalkozz tovább a kalappal, mert mindent összekeversz!

— Kíváncsi vagyok! — sziszegtem. — Nem akarom a bácsit elszomorítani, de azt hiszem, ezért a kalapért senki sem fog jelentkezni.

MADÁR HAT BETŰVEL

„Ha ez a kalap nem a gordonkásé, a másik pedig nem Piperkőcé, akkor kié ez a másik? Mindkettő egyforma, mindkettőben ugyanaz a monogram van beírva, valami tehát mégsem stimmel. És különben is, az embernek a feje megdagadhat ettől az egésztől, elsősorban pedig nem is olyan könnyű detektívnek lenni és ilyen bonyolult rejtélyeket megoldani.”

Dühös voltam, noha mindez szórakoztatott is. Képzeljétek csak el: a mama bridzselt, apa biztosan elszundított az újság fölött. Jacek ásítózott, mint egy álmos ví-ziló, mert Jacek semmit sem tud kitalálni apa nélkül, én meg állok a Fülemlüle utcában, és azt figyelem, mer

re is megy az én gordonkásom, aki biztosan nem is gordonkás. Hát nem mulatságos?

Kolanko bácsi úgy megy végig a Fülemlüle utcán a Rét utca felé, mintha semmi sem történt volna. Messzire látszik fehér vászonsapkája a fekete ernyő alatt, s az esőben meg-megvillan tornacipője. Egy fa mögött állok és kukucskálok. Aztán a gyanús személy után eredek, aki még csak nem is álmodik arról, hogy üldözi valaki. Ez is nagyon mulatságos. Mulatságos és érdekes.

Minden nagyon érdekes. Például Kolanko Walery bácsi, aki állítólag köznapi ember, kissé kövér, hanyagul öltözködik, gyengéje a kalap, és játszik egy zenekarban (állítólag), emellett kopasz és pocakos, mégis milyen titokzatos. Sőt olyan kalap tulajdonosa, amelyik holnap százezret vagy még többet fog érni. Egymilliót. Tehát milliomos...

A Fülemlüle és Rét utca sarkán Kolanko bácsi megállt, mintha azon tűnődne, merre menjen. Jobbra fordult. Sietni, kezdett, aztán térdig föltúrta a nadrágját, és vigyázva lépkedett a pocsoltyák között, mintha üvegcserepeken járna. Hirtelen balra fordult egy mellékutcába, ahol jegenyék álltak. Egy percre eltűnt a zöld lombok alatt, aztán megint látszott a fatörzsek mellett a fekete esernyő, mint egy nagy fekete gomba a smaragd zöld levelek között.

Elfutottam a sarokig, és megállapítottam, hogy ez a Méhes utca, de semmi jel sem mutatott arra, hogy a környéken méhes van. A jegenyefasorba kukkantottam, a fekete esernyő már messze járt. Hirtelen eltűnt, mintha feloldódott volna a ködös levegőben.

Futni kezdtem. Ott, ahol a fekete ernyő eltűnt, magas, vörös téglafal állott, benőtte a vadszőlő és a bostyán. Omladozó, öreg fal volt, sok helyütt hatalmas lyukakkal, amelyeken könnyen át lehetett bújni. Biz

tos voltam abban, hogy Kolanko bácsi nem oszlott szét a ködben, hanem bebújt valamelyik nyíláson. De melyiken? A legközelebbit választottam, amelyhez csalánnal és gyommal benőtt, alig látható ösvény vezetett. Végigmentem, körülnéztem, hogy nem lát-e valaki, és átbújtam a falon.

A fal mögött valóságos dzsungel volt. Homály és köd. Most meg éppen az volt az érzésem, hogy minden egyes fatörzs mögött nem egy, de száz gordonkaművész leselkedik rám, akik egyáltalán nem gordonkaművészek, hanem gyanús alakok.

Szerencsére a dzsungel megszakadt, s egy kis tisztáson találtam magam. Megkönnyebbülve sóhajtottam, s ugyanabban a pillanatban éles hangot hallottam:

— Te mit keresel itt?

Az egyik fa alatt, a lenyúló ágak árnyékában egy kétkerekű tolókoszt vettem észre. A kocsiban egy férfi. Annyira nagy volt a homály, hogy csupán a sötétkék köpenyét láttam s ugyanolyan anyagból készült sapkáját. Ijedtemben el akartam futni, de a félelemtől földbe gyökerezett a lábam.

— Ez magánterület, és belépni tilos. Nem hallod? — szólt ugyanolyan mély, szinte a föld alól jövő hangon.

— Hallom — mondtam —, csak éppen nem látom, ki beszél.

A férfi meglódította a kereket, a kocsi kibújt az ágak közül. Ebben a pillanatban az egész félelmetesen furcsának tűnt fel előttem, akárcsak egy kalandfilm. Honnan kerül ide, az elvadult kertbe a kétkerekű tolókoszt és ez a furcsa férfi? Mereven ült, a lába kockás pléddel volt betakarva. Sápadt, beesett arca fölött szögletes szemöldök, a szeme mélyen ült, és áthatóan nézett. Félelem helyett sajnálkozást kezdtem érezni.

- Bocsánat — mondtam. — Azt hittem, hogy ez az ösvény . . .
- Azt hitted? — vágott közbe élesen. — Nem hittél semmit, hanem átmásztál a falon! Nem engedett szóhoz jutni, közbevágtam hát:
- Úgy rémlett, hogy erre jött egy esernyős bácsi.
- Ezt mindenki mondhatja — torkolt le a rokkant. — Kíváncsi vagyok, mit keresel itt! Felmérgesített a kíváncsisága.
- Gombát.
- Itt nincs gomba.
- Hát akkor málnát vagy áfonyát.
- Itt se málna, se áfonya nincsen! — mondta erősen hangsúlyozva.
- Hát akkor madarakat — makacszkodtam.
- Persze! — mosolygott gúnyosan. — Biztosan ma

darákat. Már elkaptam egy ilyen. Rigókra vadászott csúzlival.

— Ugyan — biggyesztettem el a számat. — Tegyük fel, hogy ornitológus vagyok, és le akarok fényképezni egy nádirigófészket.

Mínta szelídebben nézett volna rám.

— Az más. De akkor se ajánlom, hogy ebben a kertben mászkálj. Elég madarat találsz az erdőben.

— Bocsánat, nem tetszett látni véletlenül azt az. eser-nyős bácsit?

— Nem! — mondta szárazon. — És azt tanácsolom, hogy tűnj el minél gyorsabban!

— Kérem! — vontam meg a vállam. — Ha annyira fontos, eltűnhetek. — Sarkon fordultam, de az ismeretlen megállított.

— Várj! — kiáltotta. — Azt mondtad, hogy madarakkal foglalkozol?

Nem emlékszem, hogy bármikor is madarakkal foglalkoztam volna, hiszen Matyi az ornitológus. Én csak úgy tettem, mintha az volnék.

— Igen — mondtam ártatlan arccal. — Nagyon érdekel a madarak élete, főként a nádirigóké... és egyáltalán...

A férfi a kabátzsebébe nyúlt, azt hittem, hogy egy mátyásmadarat vagy egy cinkét húz elő. De nem, vastag noteszt vett elő s a noteszből egy újságkivágást, amin keresztretjvény volt.

— Hát akkor mondd meg nekem, miféle madár az, amelyik hatbetűs, az első betűje m, a második a. *Ez* hiányzik ahhoz, hogy megfejtsem a keresztretjvényt.

Szavamra mondom, ilyen madárról soha sem hallottam. Mégis okos arcot vágtam, és így válaszoltam:

— Első betű m, a második a ... talán a mammut. Ahelyett, hogy megköszönte volna, elnevette magát.

— Az nem is madár, egészen más állat! Nem nagyon ismered te a madarakat, de ne izgasd magad! Így van ez a keresztrejtvényekkel. Minden jó keresztrejtvényben van egy olyan pont, ahol megakad az ember.

— Hát csak akadjon. — Megértettem, hogy eljött a legjobb pillanat, amikor távozhatom. — Ha valami eszembe jut, majd értesítem — tettem hozzá fölöslegesen, és nyakam közé vettem a lábam, illetve átbújtam a falon a Méhes utcába.

Ez aztán a balszerencse! Gordonkaművészt kerestem, és egy rokkantra találtam, aki rejtvényfejtéssel foglalkozik. Meg akartam fejteni a két kalap rejtélyét, s képtelen voltam rájönni, melyik az a hatbetűs madár, amelyiknek az első betűje m s a második a. Ha nem mam-mut, hát nem mammut, bánom is én!
PIPERKŐC TÁVIRATOT KAP

Ez az egész olyan volt, mintha csak moziban látnám. A zenész titokzatos körülmények között eltűnt. Megjelent helyette a betegkocsiban ülő férfi. Még csak egy gyönyörű színésznő hiányzik, aki szerelmes a gyöngyhalászba ... Nem, nem, bocsánat. Holnap már milliomos is lehet...

A Borostyán utcán mentem a tenger felé. Baloldalt a régi temető magas fala húzódott, jobboldalt kertek bújtak meg a ködben. Az eső elállt egy percre, de a tenger felől újabb felhők jöttek. Alacsonyan szálltak a házak és a kertek fölött, mint furcsa, göndör szörnyek. Az utcák üresek voltak, néha-néha hajtott erre egy autó, vagy villant egy esernyő.

Nieborze máskor vidám, hangos, napsütötte tengerparti üdülőhely. Most a nyaralók sehol. Mint egy halottasház !

Megálltam a parton, a Három Vitorlához címzett szálló terasza mellett. Leültem a kőlépcsőre, néztem, hogy keringenek a sirályok a hullámtörő gát fölött. A tenger zúgott, habzott, hosszú hullámnyelvekkkel ostromolta a strandot. Az árbocon a fekete zászló úgy csapkodott, mint egy rabul ejtett, félszárnyú madár.

A Három Vitorlához címzett szálló teraszán csak néhányan álltak. Mereven nézték, ahogy a kék messziségből kísérteties lassúsággal egy hajó bontakozik ki. A bábéskodók között meglepetésemre Piperkőcöt vettem észre.

Piperkőc eredetien viselkedett. Nem a távoli messzeséget nézte, mint a többiek, hanem vizsla szemmel a szálló ablakait leste. Esőköpenyben volt, kezében az elmaradhatatlan ernyő, és — csodák csodája! — nem volt vele a nyári kalap. Semmilyen kalapja sem volt.

Ez gyanúsnak látszott. Elhatároztam, hogy figyelni fogom. Ravasz egy pasas, úgy tett, mintha a tengert, a hullámokat és a sirályokat bámulná, közben minden percben a ki-be igyekvő szállóvendégekre pillantgatott. Egyszerre csak az órájára nézett. Úgy látszik, valakire várt, vagy valakivel találkoznia kellett. Elegáns mozdulattal feltúrta az esőköpeny gallérját, és megindult. Hagytam, hogy elmenjen mellettem. Úgy tett, mintha észre sem venne. Az Ugró utcába fordult, onnan a Falu utcába, elhagyta a templomot, és — egyszerűen belépett a postahivatalba.

Alkonyodott. A postán, zárás előtt, nagy tömeg volt. Egy percig töprengtem, hogy bemenjek-e, s úgy határoztam, hogy bemegyek. Úgy csinállok, mintha üdvözlő lapot írnék Borcsa néninek, vagy Laci nagybátyámnak.

Besurrantam, elbújtam a magas írópult mellett, és figyeltem a Piperkőcöt. Ez hanyag eleganciával ahhoz az ablakhoz lépett, amelyiken a „Telefon—Távirat—Poste restante” felírás volt, megvárta, amíg a sorban álló két ember elintézte a maga ügyét, és csábító mosollyal szólt a postáskisasszonyhoz:

— Kisasszony, van számomra valami?

A postáskisasszony Piperkőc láttán hasonlóan hódító mosollyal válaszolt.

— Hogyne — mondta bájologva —, éppen telefonálni akartam. Távirat jött Varsóból.

Azt hittem, hogy legalább a nevét megtudom, s erre úgy bánnak velem, mintha ő volna a trónörökös: „Tessék, parancsoljon, telefonálni akartam.” Ő meg fogja a táviratot, körbemosolyog és kimegy, mint egy lord a szalonból. Állati! De ki lehet ez a pasas? Úgy tettem, mintha megírtam volna az üdvözlő lapot Borcsa néninek, és kimentem Piperkőc után az utcára. -

Piperkőc megállt, s a pipát a szájából ki sem véve, felnyitotta a táviratot.

Mit nem adtam volna azért, ha elolvashatom, mi van a táviratban! De hát nem volt mit tennem, egy fenyőfa törzse mögé bújva kellett várnom, amíg elolvassa. Igaz, hogy ez nem tartott sokáig, nekem mégis egy egész örökkévalóságnak tűnt.

Végre kivette szájából a kialudt pipát. A táviratot összegyúrta, s hanyag mozdulattal eldobta.

Örömben összedörzsöltem a kezem, de az örömöm nem tartott sokáig. Piperkőc ugyanis lehajolt és fölemelte az összegyúrt papírt. „A kis rendes, nem akar szemetelni” — gondoltam. De megint csak csalódtam: Piperkőc apró darabkákra tépte a táviratot, és a járdára szórta, Amikor ezzel végzett, körülnézed, vajon nem látta-e vala

ki, aztán ruganyos léptekkel elindult a templom irányába.

Mit tehet az igazi detektív ilyen esetben? Menjen a gyanúsított után, vagy pedig szedje föl a papírdarabkákat a földről? A legszívesebben megkettőződtem volna... Egy összetépett távirat fölszedése nem tartozik a könnyű dolgok közé, különösen ha állandó a jö-vés-menés, az eső is újból elered, s a víz mindenfelé szétsodorja a papírdarabkákat. Én azonban feltúrtem a ruhám ujját, és nekiláttam, hogy összeszedjem azt, ami a táviratból megmaradt.

„AZ ESŐVIZES KALAP”

Kezemben egy maréknyi apró papírdarabkával tanácstalanul álltam az utcán. Szerencsére eszembe jutott Matyi, a nagy ornitológus. Esett az eső, a madárkák a fészükbe bújtak, vagy az eresz alá menekültek, a madártan tudósa nyilván unatkozik és ásítózik. „Felugrom hozzá — gondoltam —, talán eszébe jut valami.”

Rohantam a Fülemlüle utcába. Könnyen megtaláltam a Marika-villát. Régi faház volt, de nagyon vidám. Az utca felől üveges verandája volt, teli cserepes virágokkal. A ház előtt gondosan nyírott gyep és sárga virágú bokrok. A verandához vezető utacska kavicssal volt felszórva. A kerítés mentén buján zöldelltek az orgona- és a jázminbokrok.

Óvatosan mentem föl a lépcsőkön, kopogtam az üveges ajtón. Csakhamar egy idős néni jelent meg, akit azonnal nagyon kedvesnek, szimpatikusnak találtam. Alacsony, kövérkés néni volt, ősz haja rövidere nyírva,

lesült arca vidám, s a szeme is mosolygós. Egyszóval úgy festett, mint egy öreg eszkimó, aki fóka- és medvevadászattal foglalkozik.,

— Itthon van Matyi? — kérdeztem. Az öreg néni szelíden mosolygott.

— Aha/ te vagy a Kilences, a Sáska Kepa-beli bandavezér? Matyi már mesélt rólad. Állítólag jól megleckéztetted, gratulálok! Már régen mondom neki, hogy tanuljon dzsudózni, de ő csak a madaraival törődik.

Mielőtt hívta volna, megjelent Matyi is.

— Megnézed a fényképeket? Én mondom neked, hogy nagyszerűek!

— Nem — válaszoltam —, sokkal fontosabb ügyben jöttem, hanem ez titok — néztem jelentőségteljesen a néniére.

— Nagymama előtt mindent nyugodtan elmondhatsz — szólt Matyi. — Az én nagymamám a legklasszabb nagymama a világon.

— Ne zavartasd magad, gyermekem — szólt közbe a nagymama. — Biztosan új bandát akarsz alapítani. Én is sokat játszottam rabló-pandúrt, és mondhatom, hogy mindig rabló akartam lenni.

— Ez nem játék, néni kérem — mondtam —, hanem hallatlan rejtély. Detektívfeladat!

— Annál jobb, nagymama imádja a detektívrejtélye-keket! Mindig detektívregényeket olvas.

— Kitűnő! — csaptam össze a kezem. — Talán meg tetszik tudni mondani, miféle kalap az, amelyik ma any-nyit ér, amennyiért vették, holnap pedig lehet, hogy százezret vagy még többet?

Úgy néztek rám, mintha a repülő csészéaljakról vagy a marsbeli életről beszélnék. ,

— ' Viccelsz — nevette el magát Matyi. A nagymama elgondolkozva dörzsölgette a homlokát.

— Várjatok csak ... Olvastam egyszer valami amerikai regényt, amiben kalapról volt szó ... Megvan! A gengszterek egy kalap bélése alá rejtették a hindu maharadzsza óriási értékű gyöngyét, valaki elveszítette a kalapot, és mindenki azt kereste. — Felkacagott, látszott, hogy élvezi saját elbeszélését. — Emlékszem, hogy ki találta meg. Képzeljétek, valami kisfiú találta meg egy filmproducer tyúkketrécében. A tyúk a kalapban költötte ki a tojásait.

— Nagyon mulatságos história — szóltam közbe. — De ez egészen más eset. Ennek a bizonyos kalapnak most még nincsen semmi értéke, tehát sem gyöngyöt, sem gyémántot, sem mást nem dugtak el bele. De holnap már talán százezret ér az a kalap.

— Miért éppen százezret?

— Vagy még többet is.

A nagymama széttárta a kezét.

— Fogalmam sincs, miféle kalap lehet. De a história igen érdekes. Honnan veszed az egészet, gyermekem?

Nem szeretek mesélni, de hát mit tehettem, a nagymama és Matyi szeme csillogott a kíváncsiságtól. Elmeséltem, a végén pedig hozzátettem:

— Van itt még egy rejtély. Össze kell raknunk a távirat darabkáit. Talán megtudunk belőle valamit. Kiszórtam az asztalra a távirat darabkáit, s amikor "ránéztem, elhagyott minden erőm. Matyi csak ennyit mondott:

— Nehéz meló lesz.

Csak a nagymama nem esett kétségbe. Megdörzsölte kövérkés kezét, mosolygott, és így szólt:

— Munkára, gyerekek, mindjárt megtudjuk, mi van a táviratban! — Aztán rövid parancsokat osztogatott: — Matyi, hozz egy ív papírt, ragasztót és a szemüvegemet,

te pedig, Kilences, székeket hozz. Siessetek, mert nagyon kíváncsi vagyok.

Szakszerűen kezdtünk a munkához. Szétraktuk a papírdarabkákat az asztalon, és egymáshoz illesztettük őket, mint a kirakós vagy a képes kocka egyes darabjait. Szeretem az ilyen játékot!

Először borzasztó a zavar, teljes a kavarodás, aztán lassanként minden rendeződik, s majd a szemünk ugrik ki, alig várjuk, hogy végre összerakjuk a részleteket.

A káoszból egyes szavak és mondatok alakultak ki. Sajnos, néhány darabka hiányzott, a távirat úgy festett, mint egy lyukacsos sajt szelet.

A nagymama tapsolt egyet.

— Na tessék, csak egy kis türelem kell! Mindannyian visszafojtott lélegzettel olvastuk a távirat szövegét:

A ESOEVIZES KALAP ELOE_____ A FH HET... D1KEEN
KE ... K — MARABU

■

Főnt pedig a címzett: _____SLAW .. . ASIEWICZ NIEBORZE POSTE RE...

Megtaláltuk azt a megjegyzést, amely szerint a táviratot tizenhárom óra tizenöt perckor küldték Varsóból.

öt percen át egymás kezéből téptük ki a táviratot, majd három percen át nem tudtunk magunkhoz térni a csodálkozástól, végre én szólaltam meg elsőnek.

— Az esővizes kalap — ismételtem. — Azt hiszem, hogy megtaláltuk a megfejtéshez szükséges kulcsot.

— Milyen kulcsot, kedvesem? — kérdezte a nagymama.

:— Minden detektívrejtelvénynek van egy megoldáshoz

vezető kulcsa — válaszoltam komolyan. — Tetszik látni, ott egy százezret érő kalapról van szó, itt meg egy esővizes kalapról. De ez butaság, miért tartanak egy kalapban esővizet?

— Ha az emlékezetem nem csal, *Az esővizes kalap* egy amerikai író színdarabjának a címe.

— Így még jobb — szólt közbe Matyi. — A banditák a színdarab címét használták rejtjelnek. Persze mindenképpen figyelemre méltó, hogy éppen kalapról van szó.

Várjatok csak — türelmetlenkedett a nagymama. —• Nem ismerjük a távirat többi részét, hiányzik néhány betű. Mit jelenthet az, hogy: elő... a fh het.. dikén ke .. .k. Ezek a szavak mindent megmagyarázhatnának.

— Jó, de ehhez titkosírás-szakértő kellene — jeleztem.

— Marabu! — kiáltott Matyi. — Nem gondoljátok, hogy ez gyanús?

— Marabu — sóhajtottam —, nevetséges dolog, hogy valakinek ez legyen a neve.

— Hiszen ez egy egzotikus madár!

— Madár!

— Persze hogy madár! A marabu a Leptoptilusok nemébe tartozik, Afrikában él, rovarévó, és a baobabfák-ra építi fészket.

Éntőlem akár a holdon is építhetné, akkor se csodálkoznék, ebben a pillanatban ugyanis egészen másvalami jutott eszembe.

— Várj csak! — kiáltottam. — Hiszen a marabu m-mel kezdődik, a második betűje a, és hatbetűs!

— Mi a különös ebben?

■— Beleillik a keresztrejtvénybe. ■— Miféle keresztrejtvénybe?

Semmit sem értettek az egészből, így aztán elmeséltem a rokkanttal történt találkozásomat. Azt hittem,

hogy meglepi őket ez a véletlen egyezés, de a nagymama is, Matyi is csak vállat vontak, és jelentőségteljesen egymásra néztek.

— Mulatságos dolog, kedvesem — mondta a nagymama —, túlságosan komolyan veszed ezt az egész kalapügyet.

— Mi köze lehet a táviratnak egy ártatlan keresztretjvény megfejtéséhez? — szólt közbe Matyi.

— Sohasem tudható előre — mondtam kedvetlenül. ■— Mindenesetre, ha a rokkant bácsival találkozom, megmondom neki, hogy beírhatja a marabut.

A nagymama kézbe vette a táviratot, és figyelmesen nézte.

— Különben is, gyerekek, lehet, hogy teljesen oktanul vesztegetjük az időt. Idegeskedünk, találgatunk, eközben a fickó, aki elcserélte a kalapot, talán már visz-sza is vitte a presszóba. A titokzatos ügyről pedig kiderül, hogy véletlenek mulatságos összejátszása.

— Azt már nem! — tiltakoztam. — A kalap továbbra is titokzatos. Hiszen a néni sem tudja megmagyarázni, hogy lehet az, hogy egy közönséges kalap holnapra a világ legdrágább kalapjává válhat!

A nagymama megfogta a kezemet.

— Gyermekem, nem érdemes izgulni. Nézz utána, hogy visszavitték-e a kalapot, a többit pedig az idő elintézi.

— Nem az idő, hanem mi magunk! — mondtam állhatatosan.

— Igen, érdekes időtöltés lehetne — bólintott Matyi •—, különösen ilyen esős időben, amikor nem lehet a madarak életét tanulmányozni.

— Csak türelem, gyerekek, türelem — figyelmeztetett a nagymama. — Ne felejtsetek el, hogy vakációztok!

Már arra vártam, hogy azt mondja, mélyet lélegezzünk a jódos levegőből, és erősítsük a mandulánkat, süttessük magunkat az ultraibolya sugarakkal, és eddzük testünket.

De a nagymama nem szeretett prédikálni. Kedvesen mosolygott, és így fejezte be:

— Sok sikert, gyerekek! Ha kell valami, csak szóljatok. És azt tanácsolom, hogy nézd meg még egyszer, nem vitték-e vissza az elcserélt kalapot.

Már sötét volt, amikor a Borostyán eszpresszóhoz értem. Szemerkélt az eső, az utcai lámpák körül ködgyűrű látszott. Csend volt, de az én fejem zúgott. Micsoda kavarodás egy kalap miatt!

Beléptem a presszóba.

— Bocsánat, visszahozta valaki azt a kalapot? — kérdeztem.

— Nem — válaszolta a felszolgálólány, aztán rám mosolygott. — Miért izgatod magad ennyire?

Hányszor előfordul, hogy az emberek összecserélik a kalapjukat!

VtíSárnap

MÓNIKA KISASSZONY VIRÁGAI

Vasárnap reggel ugyanaz volt a helyzet, mint szombaton: apa füttyörészett, és kijelentette, hogy esőben a legjobb a fogás; Jacek füttyörészett, és ugyanazt mondta; a mama hasogatást érzett, csak nem tudta, hogy hol, ezért aztán állandóan érdeklődött, hogy a klubban bridzsel-; nek-e már.

Kint esett az eső, és a Skandinávia felől érkező hideg légtömegek egyre csak jöttek, jöttek. Egyedül én voltam más, mert állandóan az a nyavalyás kalap járt a fejemben. Ezenkívül semmi sem érdekelt, még az üdülő nagy szenzációja sem, tudniillik hogy a tizenhatosban egy néni az éjszaka epegörccsöt kapott.

Jó, ha az ember fejében ilyen esős napokon is motoszkál valami, mert nem kell unatkozni. Én sem unatkoztam, hanem gondolatban a következő kérdéseket soroltam fel :

Hol lakik a gordonkás?

Gordonkás-e a gordonkás?

Hogy hívják Piperkőcöt?

Miért tart a szájában kialudt pipát?

Jelent-e valamit a kialudt, pipa?

Ki küldte Piperkőcnek a táviratot?

Mit jelent az esővízes kalap?

Illik-e a keresztretjvénybe a MARABU?

Miért éppen MARABU?

Minek van ehhez köze, és minek nincs?

És miért? ...

Annyi volt a „mi”, „miért” és „hogyan”, hogy végül is újra minden összekeveredett, és már nem tudtam, hol kezdjem. Így aztán a reggelinél kezdtem, mert a szervezetnek megfelelő mennyiségű kalóriára van szüksége. Felöltöztem és elindultam.

A tengerparton is ugyanaz volt a helyzet, mint tegnap, azzal a különbséggel, hogy a szálló előtt Piperkőccel találkoztam. Ügy látszik, hogy az egész szabadságát a Három Vitorlában lölli. Ez ellen nem volt semmi kifogásom, mert már tudtam, hogy hol kezdjem.

Piperkőc ma sportosan volt öltözve. Szívdöglesztő porcelánnadrág, szívdöglesztő szandál, szívdöglesztő fehér pulóver, szívdöglesztő selyemsál és legfelül szívdöglesztő

tő dzseki. Még a tekintete is sportos volt, és sportosan szívta a kialudt pipát. Természetesen kalap nélkül volt, a nélkül a százezret érő kalap nélkül. Sötét haján csillogtak az esőszemek, s a kezében nem esernyőt tartott, hanem három szál piros rózsát celofánba csomagolva.

Borzasztó kíváncsi voltam, kinek viszi a virágot. Rövidesen ő maga segített, hogy ez a titok megoldódjon. Sportléptekkel hozzám lépett, mosolygott és megszólított:

— Bocsánat, kisasszonyka, megtenne nekem egy apró szívességet?

Idegessé ez a finomkodó hang, hát így válaszoltam:

— Nem vagyok kisasszonyka, hanem Kilences, és nem tudom, miért tartja a szájában állandóan azt a kialudt pipát. Nincs pénze dohányra?

Gondoltam, hogy a pipa kiesik a szájából, de nem ez történt. Még szélesebben mosolygott.

— Ne haragudj, nagyon mulatságos kislány vagy.

— Egyáltalán nem haragszom — szakítottam félbe. '— Csak azon csodálkozom, hogy tegnap olyan szemtelenül tagadott.

Piperkőc elnevette magát, pontosan úgy, mint egy filmszínész.

— Én? Mit tagadtam volna? Hiszen most látlak először, és nagyon tetszel nekem!

— Hiszi a piszi! Hát tegnap a Tréfa utcában? Vállat vont.

— Képzeld. Először is nem tudom, merre van a Tréfa utca, másodszor pedig még sohasem láttam ilyen határozott kislányt, mint te.

— Én is tudok szövegelni, de nem szeretem, ha nekem nyomják a sódert. A bácsi képzeli, ha azt hiszi, most léptem le a falvédőről... Velem nem lehet csúfolódn.

— Egyáltalán nem gondolom, hogy most léptél le a falvédőről, és nem akarok csúfolódní veled. Valamire szeretnék megkérni, és előre is nagyon szépen köszönöm.

— Nem muszáj. Ismerjük az ilyesmit...

— Nagyon szórakoztató vagy, de most már szeretnék komolyan beszélni.

— Éppen arra várok. Tessék már kibökní végre, hogy miről van szó!

— Jó, kibököm. Valakinek el akarom küldeni ezt a virágot, és sajnos, sehol sem talállok küldöncöt. Nagyon hálás volnék, ha fölvinné a csokrot a szállóba a hu-szonhármasba, és átadná az ott lakó hölgynek. Mónika Ploszanska a neve.

— És miért nem viszi föl maga? Túlságosan fárasztó? ■— kérdeztem gúnyosan.

Piperkőc kedvetlenül pillantott rám.

— Ha nem akarsz, akkor megkérek valaki mást.

— Nem, nem! — mondtam gyorsan. — Szívesen elviszem. — Egyúttal pedig azt gondoltam: „Meglátjuk, miféle hölgy az a Mónika. Lehet, hogy egy újabb gyanús személy.”

Piperkőc arca sugárzott az örömtől.

— Köszönöm! Nagyon kedves vagy és nagyon eredeti. Én sajnos nem vihetem föl a virágot, mert a hölgyet nem ismerem. — Titokzatosan elmosolyodott. — Ez a virág majd hozzásegít, hogy megismerhessem.

■— Értem, magának biztosan nagyon tetszik a néni. Piperkőc kacsintott.

— Nagyon is... — Azlán hozzátette: — Na, tessék, látom, hogy lassacskán egész jól megértjük egymást.

■— Ha' még azt is megmondaná, miért cserélte föl a két kalapot a Borostyánban, akkor minden oké volna. Telitalálat. Piperkőc elfanyalodott, és úgy láttam,

hogy a haja égnék állt. Az arckifejezése mindenesetre titokzatos volt, úgy nézett rám, mintha én volnék Aliz a Csodaországból, nem pedig a Kilences.

— Valamit biztosan összekeversz — mondta.

— Lehetséges — mondtam gúnyosan, nehogy azt higgye, hogy csak bámulni tudok, mint borjú az új kapura. Fogtam a virágot és a levelet, s búcsúzóul még egyszer megvetően rámosolyogtam.

PIPERKŐCÖT KIKOSARAZZÁK

Megálltam a második emeleten a huszonhármas ajtó előtt. Azon gondolkoztam, mit fogok mondani, de ahogy ilyenkor lenni szokott, semmi sem jutott eszembe. Ko

poztam, de senki sem válaszolt. Még egyszer kopogtam, erősebben, mire halk hangot hallottam:
— Tessék!

Nem kellett kétszer mondani, beléptem. Borzasztó kíváncsi voltam, milyen az a Mónika Ploszanska. A szobában nem volt senki, csak szörnyű rendetlenség: vetetlen ágy, az ágyon különböző ruhadarabok, ke-nőcsöstégelyek, kefék és fésű, a széken egy selyemruha meg egy esőköpeny, a padlón néhány pár harisnya és cipők, amelyekről nem volt tudható, hogy jobb vagy bal lábra valók-e. A levegőben erős parfümillat terjengett.

Arra számítottam, hogy Mónika Ploszanska kisasszony a három szál rózsza láttán elolvad a gyönyörűségtől, de nem olvadt el, mert nem volt sehol. Kisvártatva egy kartonfüggöny mögött ajtó nyílt, és a szobába lépett egy fiatal, gyönyörű nő. Fürdőköpenyt viselt, a feje törülközővel becsavarva, s olyan volt, mint egy maharadzsa felesége.

— Elnézést — mondta —, éppen most készítettem ki magam.

A vak is láthatta, hogy egy perce festette ki magát, s olyan volt, mintha nem is a fürdőszobából, hanem egy kozmetikai szalonból lépett volna ki. A szempillája sötétkék, a szemhéja zöld, a szája kárminvörös. Akár egy filmszínésznő.

Ámulva néztem, aztán eszembe jutott a virág.

— Egy pasas kért meg odalent, a szálló előtt — mondtam —, hogy a néninek fölhozzam a virágot. Kíváncsi vagyok, mennyit gombolt le ezért a csokorért.

Egy lépést hátrált.

— Egy férfi? — kérdezte, mintha álomból ébredi volna. — Hogy nézett ki?

— Gyanúsan. Kialudt pipa volt a szájában.

— Nem ismerem.

— ö sem ismeri a nénit, de azt mondta, hogy a virág fogja az ismerkedéshez hozzásegíteni. Látszik, hogy jó szövege van ...

— Hát te hogy beszélsz?

— Úgy, mint a Sáska Kepa-beli fiúk! — vágtam visz-sza. — Én voltam a bandafőnök, s így megtanultam tőlük néhány dolgot.

Mónika kisasszony megértően mosolygott. ■— Hiszen kislány vagy ...

— Igen, de jobban szeretnék fiú lenni.

— Miért?

— Az a vágyam, hogy nemes lelkű seriff legyek, és feleségül vegyem a bíró lányát.

— Dús fantáziád van.

— Egyáltalán nem. Egyszerűen szeretem a prérík kemény életét. És egyáltalán ... csodálkozom, hogy még el se olvasta ezt a levelet. Én már majd meghalok a kíváncsiságtól.

— Mulatságos vagy — mondta Mónika kisasszony. Hercegnői mozdulattal elvette a levelet, főlszakította, és olvasni kezdte. Sokért nem adtam volna, ha a papíron keresztüllátva elolvashatom, mit írt neki Piperkőc. Végül is erre nem volt szükség, mert a gyönyörű néni, amikor elolvasta a levelet, gúnyosan felkacagott.

— Milyen banális! Legalább valamivel eredetibb volna! Ha akarod, elolvashatod.

„Gyönyörű Ismeretlen! — írta Piperkőc. — Láttam önt tegnap a szálló halljában. Ön elbűvölő. Szeretnék megismerkedni Önnel, és személyesen is elmondani, hogy milyen szép. Délután ötkor a Borostyán cukrászdában várom önt, a rózsákat imádatom jeléül küldöm. Félénk csodálója.”

Hogy tetszik? — kérdezte.

— A nemes lelkű seriff másként írná — válaszoltam kitérően.

— A pimasz! — sziszegte. — Rózsát küld és azt hiszi, hogy mindjárt találkára hívhat. Elszámította magát! — A levelet* a cipők és harisnyák közé dobta a padlóra, mintha így akarná kifejezni megvetését Piperkóc iránt.

— És a rózsák? — kérdeztem. Királynői viselkedése nagyon tetszett.

— Nem fogadom el. Légy olyan jó, vidd vissza neki, és mondd meg hogy ...

— hogy le van sajnálva — szóltam közbe akaratlanul.

— Nem, dehogy! — nevetett. — Mondd azt, hogy felejtsem el, és ne üldözzön tovább. — Az asztalhoz lépett, a táskájából pénztárcát vett elő, a pénztárcából meg egy húszast, és nekem adta. — Köszönöm, kislányom.

Hirtelen hátraléptem.

— Nem vagyok küldönc, néni kérem.

— Ne haragudj, azt hittem, jó lesz cukorkára. Nem tudom, hogy is köszönjem meg.

— Semmiség — válaszoltam. — Csak azt szeretném megtudni, hogy a néni kicsoda, mert nagyon kíváncsi vagyok.

— No, mit gondolsz?

— Hát talán. .. hogy a monacói hercegné. De a néni lengyel, tehát nem lehet...

— A monacói hercegné. Hát ez nagyon jó! De tulajdonképpen közel jársz az igazsághoz, mert a monacói herceg felesége, mielőtt férjhez ment...

— Színésznő volt! — kiáltottam. — Szóval színésznőnek tetszik lenni. Érdekes, hogy sohasem láttam a nénit a tévében vagy filmen. Hol tetszik játszani?

;— Vidéken, tudod? Rzeszówban.

>— És biztosan csupa hercegnőt meg királynőt játszik,

ugye? — Az előbbi tapintatlanságomat akartam ezzel kijavítani, de Mónika kisasszony nem volt megsértve. Nagylelkűen kacagott, és tréfálkozva válaszolt:

— Tévedsz.-A legutóbb egy kolduslányt játszottam, az előző évadban pedig egy szövőgyári munkáslányt.

— Ilyen kifestett szemmel meg ilyen lakkozott körmökkel? ! — kiáltottam fel csodálkozva.

— Óh, te kis mafla! Hiszen a színházban minden előadás előtt maszkírozza magát az ember, érted? Értettem hát, de mégsem tudtam Mónika kisasszonyt elképzelni egy szövőnő szerepében. Búcsúzóul a színésznő egy textilmajmocskát adott nekem, és azt mondta:

— Fogadd el emlékül! Nagyon megtetszettél.

— A néni is nagyon tetszik nekem — feleltem. —• Kíváncsi vagyok, milyen képet fog vágni a pasas, ha visszaadom neki a rózsákat!

VIGYÁZAT, HARAPÓS KUTYA!

Piperkőc nem vágott semmilyen arcot, mert Piperkőc nem volt sehol. Esett az eső. Az üres strandon felfordult napozókosarak áztak, tajtékzott a tenger, s a hullám törökön bánatos sirályok gubbasztottak.

„Olyan biztos volt a dolgában, hogy meg sem várt —• gondoltam. — Kár volt annyi pénzt kiadni a rózsákért.' Imádja a gyönyörű színésznőt, de a rózsák most csak arra lesznek jók, hogy legyezze magát velük."

Szerettem volna elmondani valakinek az új szenzációt, 6 ezért úgy határoztam, a legjobb lesz, ha elmegyek Matyihoz a Fülemlé utcába. Útközben be akartam nézni , a Borostyánba, hátha megtudok valamit a kalapról. Ám- 1

de be sem kellett nézmem, mert a kerthelyiség bejáratánál egy papírlapot láttam a villanyoszlopra erősítve, a következő szöveggel:

FIGYELEM! FIGYELEM! Szombaton, július negyedikén a délelőtti órákban valaki elcserélte nyári kalapomat. Kérem azt az urat, aki véletlenül elvitte a kalapot, szíveskedjék visszavinni azt az eszpresszóba, ahol megkapja a sajtóját. A dolog sürgős és fontos! Walery Kolanko

„Sürgős és fontos és ráadásul igen titokzatos — gondoltam. — Walery bácsi vagy valóban keresi a kalapot, vagy félre akar vezetni valakit. Ki kell a dolgot deríteni.”

Egy. biztos: ha a hirdetés ott lóg az oszlopon, akkor mindeddig még senki sem hozta vissza a kalapot. Nem kellett hát bemennem az eszpresszóba, sem a pincérlány csípős megjegyzéseit nem kellett végighallgatnom. Egyenesen Matyihoz rohantam.

— Megnézed a nádirigófészeket? — fogadott a híres ornitológus.

— Nem, öregem. Csupa szenzációs hírem van. Hol a nagymama?

— Nincs itthon, elment fürdeni.

— Ilyen hidegben?

— A nagymama az egyetlen ember, aki mindennap megfürdik a tengerben, akármilyen idő van.

— Klassz nagymamád van. Mit csinálsz?

— Sirályok fényképét hívom elő. Még csütörtökön fényképeztem, amikor jó idő volt.

Hát ez jó! Piperkóc virágot küld a gyönyörű színész

nőnek, a színésznő lesajnálja, Piperkőc eltűnik, Maty pedig szép nyugodtan előhív.

— Képzeld... — Azzal elmeséltem neki mindent részletesen, ami reggel óta történt. A végén hozzátettem: — El kell vinnünk a virágot a Tréfa utcába. Azt hiszem, ott lakik. Alkalomadtán pedig kifürkésszük nincs-e nála a kalap, s ha lehet, megfűjjük ...

— El akarod lopni? — rémült el Matyi.

— Nem örökre. Csak meg kell vizsgálni, benne van-e az újságbetét.

— És ha kivette belőle?

— Akkor elvisszük a gordonkásnak. Ő csak megismeri a saját kalapját!

— Azt mondtad, hogy nem is biztos, hogy felcserélték.

— Ki kell nyomozni! Ha csak a nádirigók fészket né-EiWt.Jük, akkor sohasem tudunk meg semmit! öltözz és gyerünk I

Matyi riadólempóban öltözködött. Fölrántotta a gumicsizmáját, vette a pulóverét és a viharkabátját. Az egyik vállára fényképezőgépet, a másikra távcsövet akasztott. Nagyon jól festett, mintha ő volna Nansen, a híres utazó. Csak a szakálla hiányzott.

— Minek a fényképezőgép meg a távcső? — kérdeztem tőle.

— Sohase tudhatjuk, hátha valami ritka madárra akadunk útközben. Tavaly az augusztóvi tavakon darufészekre bukkantam, és nem tudtam lefényképezni, mert nem volt nálam gép.

— Ide figyelj, Matyi — jegyeztem meg —, mit gon dólsz, madárkutatásra indulunk vagy a kalapért? Matyi titokzatosan mosolygott.

— Sohasem tudhatod előre, mi történik. A Tréfa utcában, a vén jegenyék és juharfák lomb

ja alatt mélységes sötétség honolt. Nagy nehezen megtaláltam a kertkaput, amelyen tegnap Piperkóp kilépett. Sajnos, zárva volt, ráadásul egy tábla lógott rajta:

VIGYÁZAT! HARAPÓS KUTYA

— Itt vagyunk — mondtam.

— Remek! Semmi kedvem, hogy egy harapós kutya elszakítsa a nadrágomat.

Benéztem a kertbe. Egy lélek sem látszott, ha ugyan szoktak a lelkek kertben sétálni. Még csak egy harapós kutya sem volt sehol. A fűvel benőtt ösvény ívben vezetett a magas bokrok felé, amelyek mögött a piros cseréptetős ház állt. Csend volt. Úgy tűnt, hogy az egész ház kihalt. A homályban valami zörgött, lehet, hogy csak az eső verte a leveleket, és a víz csobogott a csatornában, nekem mégis hideg futott végig a hátamon, és éreztem, hogy kiver a verejték.

— Mire várunk? — kérdezte Matyi.

— Piperkőcre— válaszoltam türelmetlenül.

— Látod, hogy kulcsra zárták a kaput.

— De ha zár van, akkor azt időnként ki is nyitják!

— Jó, de nincs itt senki. Mintha lakatlan volna a ház.

— Biztos vagyok benne, hogy itt rejtette el Piperkőc a kalapot. x

— Ha elrejtette, akkor akár mehetünk is, mert bejutni úgysem tudsz.

— Meglátjuk — válaszoltam makacsul. A legszívesebben hagytam volna az egészet, de a madártudós előtt mégis restelltem. Azt hihetné, hogy a lányok gyávák. A szájamhoz emeltem a tenyeremet, és kiabálni kezdtem:

— Hahó! Bácsi kérem! Visszahoztam a rózsákat! Hahó!

nőnek, a színésznő lesajnálja, Piperkőc eltűnik, Matyi pedig szép nyugodtan előhív.

— Képzeld... — Azzal elmeséltem neki mindent részletesen, ami reggel óta történt. A végén hozzátettem: — El kell vinnünk a virágot a Tréfa utcába. Azt hiszem, ott lakik. Alkalomadtán pedig kifürkésszük, nincs-e nála a kalap, s ha lehet, megfűjjük ...

— El akarod lopni? — rémült el Matyi.

— Nem örökre. Csak meg kell vizsgálni, benne van-e az újságbetét.

— És ha kivette belőle?

— Akkor elvisszük a gordonkásnak, ő csak megismeri a saját kalapját!

— Azt mondtad, hogy nem is biztos, hogy felcserélték.

— Ki kell nyomozni! Ha csak a nádirigók fészket nézegetjük, akkor sohasem tudunk meg semmit! öltözz és gyerünk!

Matyi riadótempóban öltözködött. Fölrántotta a gumicsizmáját, vette a pulóverét és a viharkabátját. Az egyik vállára fényképezőgépet, a másikra távcsövet akasztott. Nagyon jól festett, mintha ő volna Nansen, a híres utazó. Csak a szakálla hiányzott.

— Minek a fényképezőgép meg a távcső? — kérdeztem tőle.

— Sohase tudhatjuk, hátha valami ritka madárra akadunk útközben. Tavaly az augusztóvi tavakon darufészekre bukkantam, és nem tudtam lefényképezni, mert nem volt nálam gép.

— Ide figyelj, Matyi— jegyeztem meg —, mit gondolsz, madárkutatásra indulunk vagy a kalapért? Matyi titokzatosan mosolygott.

— Sohasem tudhatod előre, mi történik.

A Tréfa utcában, a vén jegenyék és juharfák lomb

ja alatt mélységes sötétség honolt. Nagy nehezen megtaláltam a kertkaput, amelyen tegnap Piperkóp kilépett. Sajnos, zárva volt, ráadásul egy tábla lógott rajta:

VIGYÁZAT! HARAPÓS KUTYA

— Itt vagyunk — mondtam.

— Remek! Semmi kedvem, hogy egy harapós kutya elszakítsa a nadrágomat.

Benéztem a kertbe. Egy lélek sem látszott, ha ugyan szoktak a lelkek kertben sétálni. Még csak egy harapós kutya sem volt sehol. A fűvel benőtt ösvény ívben vezetett a magas bokrok felé, amelyek mögött a piros cseréptetős ház állt. Csend volt. Úgy tűnt, hogy az egész ház kihalt. A homályban valami zörgött, lehet, hogy csak az eső verte a leveleket, és a víz csobogott a csatornában, nekem mégis hideg futott végig a hátamon, és éreztem, hogy kiver a verejték.

— Mire várunk? — kérdezte Matyi.

— Piperkőcre— válaszoltam türelmetlenül.

— Látod, hogy kulcsra zárták a kaput.

— De ha zár van, akkor azt időnként ki is nyitják!

— Jó, de nincs itt senki. Mintha lakatlan volna a ház.

— Biztos vagyok benne, hogy itt rejtette el Piperkőc a kalapot.

— Ha elrejtette, akkor akár mehetünk is, mert bejutni úgysem tudsz.

— Meglátjuk — válaszoltam makacsul. A legszívesebben hagytam volna az egészet, de a madártudós előtt mégis restelltem. Aft hihetné, hogy a lányok gyávák. A szájamhoz emeltem a tenyeremet, és kiabálni kezdtem:

— Hahó! Bácsi kérem! Visszahoztam a rózsákat! Hahó!

Csak a visszhang válaszolt, mert ilyen esetekben mindig csak a visszhang szokott válaszolni. Matyi türelmetlenül csettintett.

— Ne ordibálj, Kilences, mert elriasztod a galambokat. _^

Persze, neki a kalapnál fontosabbak a galambok. Egy ujját sem mozdítja, s mégis neki vannak kifogásai. Csak azért is tovább kiabáltam még hangosabban. Végre egy rekedt hang hallatszott a kertből:

— Ki kiabál? Senki sincs itthon.

— Hogyhogy nincs — kiáltottam —, ha valaki mégiscsak válaszol ?

— Mondom, hogy senki sincs itthon. Elmentek J§' nagymisére.

— Fontos dolgról van szó! — kiáltottam, s inkább féltem, mintsem hogy kedvem lett volna bármiféle beszélgetésre.

— Mindjárt — mondta ugyanaz a rekedt hang, mintha a föld alól jönne. A bokrok mögül az ösvényre lépett egy öregasszony. Görnyedt volt, sovány és csontos. Fekete kötényt borított magára az eső ellen, s úgy közeledett felénk, mint valami kísértet.

— Mi kéne?

— Bocsánatot kérek — mondtam a lehelő legudvariasabban —, ahhoz a bácsihoz jöttünk, aki itt lakik.

Gyanakodva pillantott rám.

— Itt nem lakik semmiféle bácsi, csak a kertész, az pedig a feleségével együtt elment a templomba.

— Elhoztam . . . visszahoztam ... — botladozott a nyelvem — annak az úrnak a rózsát, mert Mónika kisasszony ...

— Mit beszélsz?! — kiáltott rám. — Mondom, hogy itt nincsen senki.

— Láttam tegnap, amikor innen kijött.

— Hát csak egy ember megy ki innen ? Mondom, hogy a kertészé a ház, itt jönnek-mennek a vásárlók!

— Bocsánat — nyögtem —, azt hittem ...

— Higgyed csak tovább — motyogott az öregasszony. Megfordult, és elsántikált a ház felé. Matyi savanyúan mosolygott.

— Teljes csőd. Piperkőc nem lakik itt, tegnap csak azért jött, hogy virágot rendeljen.

Azt hitte, hogy meggyőz, de nem sikerült.

— Ha jó a szemed, Matyi, akkor nézd meg jól — dugtam a csokrot az orra elé. — Látod? A virágot a Ciklámen virágboltban vásárolta a Borostyán utcában, itt a csomagoláson a cégjelzés! A vénasszony meg egyáltalán nem tetszik nekem!

— Az sem változtat semmin — mondta Matyi bölcselkedve.

Nem tudtam, hogy mi min nem változtat, de ezen nem is gondolkoztam. Az volt az érzésem, hogy újabb kérdésre akadtunk ebben a keresztrejtvényben, amely még megfejtésre vár.

Egy ideig tanácstalanul álltunk. De hát meddig lehet álldogálni egy „Harapós kutya” felírású tábla alatt? Elindultunk a Strand utca irányába.

Nem tudtuk miért és merre is megyünk, s kiderült, hogy itt az újabb felfedezés. Amikor befordultunk a Strand utcába, egy másik kertkaput fedeztünk fel, ami ugyanebbe a házba vezetett. S a kapu előtt Piperkőc állt. Hát

A TENGERI MEDVE

tal állt felénk, és éppen bezárta a kaput. A kialuíüt pipa most is a szájában volt. Máskülönben talán meg sem ismertem volna, mert úgy festett, mint egy vén tengeri medve, aki heringhalászatra indul. Gumicsizma, hosszú halászkabát s a fején viharsapka.

Micsoda pasas! Mást se csinál, csak napjában tízszer átöltözik. Egyszer Don Jüannak van öltözve, másszor sportembernek, most meg halásznak. Hogy meg nem unja!

Mit tehettem mást, rózsákkal a kezemben odaléptem: Űgy tett, mintha észre se venne, mintha köd volnék, vagy csendes léggöri jelenség.

Sátáni mosollyal kérdeztem:

— Ezt nem várta, ugye? Halszemmel meredt rám.

— Bocsánat, mit nem vártam?

— Száz százalékig biztos volt?

— Miben? .

— Hogy Mónika kisasszony elfogadja a virágot.

— Aha! — Űgyetlenül elmosolyodott, és végre hajlandó volt észrevenni veresége bizonyítékát, a három. rózsaszálat.

— Mónika néni azt üzeni — folytattam ördögi gyönyörűséggel —, hogy ültesse el a rózsát a saját kertjében., és neki hagyjon békét, mert ilyen hódolókból, mint maga, minden ujjára jut egy-egy.

Azt hittem, hogy kiesik a pipa a szájából, de csak mosolygott, mint egy ecetes hering, és kijelentette:

— Megtörténik, kedvesem. Ha ezt nem fogadta el, majd elfogad más virágot.

— Nem volt kapós a hódolat záloga — mondtam, és megvető mozdulattal átnyújtottam a virágot.

Vállat vont.

— Tartsd meg ... jutalmul.

— Köszönöm, ismeretlen emberektől nem fogadok el virágot.

Piperkőc csodálkozva nézett rám.

— Eszed az van! S a nyelvedet is jól felvágták — vicsorított.

— A bácsi pedig állandóan kámfort játszik — viszonztam még vicsorgóbb mosollyal. — Még azt is letagadja, hogy itt lakik.

Piperkőc hirtelen megszűnt Piperkőc lenni, sőt már tengeri medve sem volt. Kivette a pipát a szájából, ősz-szehúzta a szemöldökét, s a foga, közül sziszegte:

— Mit akarsz tőlem?

Ha megmondtam volna, biztosan szardellapasztát csinál belőlem. Megállt bennem az ütő, s egy szót sem tudtam kinyögni, helyettem Matyi szólalt meg:

— Azt szeretnék megtudakolni, hol az a kalap, amelyet tegnap a Borostyánban el tetszett cserélni?

Az arca megnyúlt, a szeme kikerekedett, s biztos voltam, hogy magyarázkodni kezd, de csak gúnyosan elmosolyodott, és vállat vont.

— Hagyjatok békét! A kislány álmodott valamit, és már másodszor nyaggat ugyanazzal a dologgal, amiről pedig fogalmam sincs. — Elfordult, és a válla fölött visz-szaszólt: — Azt ajánlom, menjetek játszani, és ne zavarjátok a békés embereket!

Lefutott a betonlépcsőkön a strandra, én meg ott maradtam az utcán három rózsaszállal a kezemben és teljes kavarodással a fejemben.

VALÓSÁGOS SÁRKÁNY, URAM!

— Te, lehet, hogy tényleg csak álmodtad ezt a kalapot?

— kérdezte Matyi.

Ha nem olyan híres ornitológus, bokán rúgtam volna ezért a kérdésért.

— Nem hiszel nekem? Hát a gordonkaművész? A távirat? A keresztretjvény? Mónika virágai? S ez az egész cirkusz, hogy itt lakik és mégsem? Akkor te is csak álmodtad, hogy egy perce itt volt, és a saját kulcsával zárta be a kertkaput?

Matyi elgondolkozott, és így szólt:

— Tényleg, nagyon különös ügy.

— Különös és gyanús.

— És nagyon érdekes. Mit tegyünk?

— Hogyhogy mit? Követnünk kell.

— Kár, hogy nem fényképeztem le.

— Azt meg minek?

— Mostanában a nyomozók nagyon sokszor alka mázzák a fényképet, hogy elkapják a bűnözőt, és megoldják a rejtélyt.

. — Remélem, hogy még sokszor lefényképezheted ezt a kiöltözött jómadarat. Most pedig ne veszítsük szem elől!

Piperkőc lement a strandra. A szél lebegtette a fekete halászköpeny szárnyait, s ahogy fentről néztük, olyan volt, mint egy nagy fekete madár a tenger partján. Egy darabig a ködös látóhatárt nézte, aztán közvetlen a vízparton a kempingházak felé indult. Talán neki is azt mondta az orvos, hogy jódos levegőt lélegezzék, és frissítse fel a szervezetét?

A szemmel tartás egész művészete annyiból áll, hogy látni kell azt, akit szemmel tartunk, anélkül, hogy-ő

látna minket. Megbeszéltük, hogy én a parton maradok, Matyi pedig lemegy a strandra, és úgy tesz, mintha borostyánt gyűjtene. Én nagyszerűen láttam Piperkőcöt fölülről, ő pedig egyáltalán nem látott engem. Biztosan azt gondolta, hogy már régen a Bujócska-lak üdulőben vagyok, és szembekötősdit vagy zálogosdit játszom a gyerekekkel.

A tejbárnál véget ér a Strand utca. A partot itt magas homokdűnék alkotják, távolabb pedig nagyszerű fenyőerdő nő.

A dűnéken túl, a tisztáson egy gyerektábor látszott.

Lassan haladtam a meredek part mentén. Alattam az üres strand és a tajtékzó tenger, a strandon pedig Piperkőc a halászok viharkabátjában, mint egy fekete gala-csinhajtó bogár. Mögötte kétszáz méternyire Matyi gyűjtögette a borostyánt.

Mindez olyan mulatságos volt, hogy majd megszakadtam a nevetéstől, de kénytelen voltam csendben lenni, nehogy Piperkőc észrevegyen.

Ügy tetszett, hogy Piperkőc nagyon szomorú és nagyon szerelmes, azért mereng az üres strandon, sóhajtozik a ködös messziség felé, és borzasztóan sajnálja, hogy annyi pénzt kidobott azért a rózsáért. Csakhogy Piperkőc hirtelen új életre ébredt. Már nem romantikus halász volt, hanem — akár egy alpinista — gyorsan felkapaszkodott a meredek parton, és eltűnt az erdőben. Azt hittem, hogy megint kámfort játszik. A nyomába eredtem, és szerencsére megláttam, ahogy nagy léptekkel halad az erdei ösvényen.

Beugrottam a sűrűbe, és úgy követtem, mint a nemes indián a nyamvadt sápadtarcút. Egyre kíváncsibb lettem, hová siet ennyire.

Az ösvény véget ért. Az erdő sűrűjében egy öreg ház állott, mintha remete vagy nyomkereső tanyája volna.

A lábazata kő volt, a falai hatalmas boronákból összeróva, a teteje pedig zsindeyes. Nagyon tetszett nekem,, szívesen laknék ilyen magányos házban. Vadakra vadásznék, halásznék, és esténként a kandalló mellett félelmetes kalandokról mesélnék ...

Úgy látszott, Piperkőcnek is tetszik a ház, mert hosz-szasan bámulta. A kis ravasz, persze csak úgy tett, mintha a házat csodálná közben valami rosszban törte a fejét, mert csendesen, mint egy tolvaj, körüljárta az épületet, aztán teljes lelki nyugalommal felment a tornácra, és bekopogott az ajtón. Még a visszhang se válaszolt a kopogásra, senki sem volt otthon. Piperkőcöt ez egyáltalán nem zavarta, épp ellenkezőleg, nőttön-nőtt az érdeklődése: néhányszor a kilincset próbálta, bekukkantott a lábtörlő alá, végigtapogatta az összes ablakkeretet. Láthatólag nagyon szeretett volna bejutni.

„Mit keres?!” —kérdeztem magamban, de válaszra már nem volt időm, mert a Nieborze felöli ösvényen felbukkant valaki. Legelőször is a nagy, vörös szakállát láttam meg, s csak azután a többit. Vállas, idős férfi volt, zöld vízhatlan kabátban, amelyről nagy csuklya fityegett. Magas szárú gumicsizmát hordott. Az egyik kezében néhány horgászbot, a másikban fonott halászkosár. Nagy volt ez a bácsi és masszív, mint az öreg faház. Idős kora ellenére is hatalmas, ruganyos léptekkel járt, mintha szét akarná nyomni a földet maga alatt.

Piperkőc idejében észrevette, s azonnal udvarias, elegáns emberré változott. Lejött a verandáról, s úgy mozgott, mintha vendégségbe volna hivatalos. A közeledő szakállas láttán illedelmesen meghajolt.

— Jó napot kívánok! Bocsásson meg, ön lakik ebben a bájos kis vadászlakban?

A szakállas hirtelen megállt.

— Kit keres? — kérdezte.

— Azt szeretném megtudni, hogy van-e kiadó szoba. Imádom az ilyen erdei házakat.

— Ez magánház, és nincs kiadó szoba — válaszolta a szakállas szárazon. El akart menni Piperkőc mellett, de az eléje állt.

— Imádom az erdei csendet — ismételte, s lesütötte a szemét —, a természet szerelmese vagyok.

— Semmi közöm hozzá.

Azt hittem, hogy Piperkőc végre abbahagyja, de ő a szakállas nyers modorával mit sem törődve, csodálatosan mosolygott.

— Látom, hogy horgászni volt. Imádom a horgászatot. Sajnos, csak néhány napra jöttem, és nem hoztam magammal botot.

Egy nagy fenyőtörzs mögött feküdtem, és majd megpukkadtam a nevetéstől, mert még az életben nem találkoztam ilyen ravaszkodó bűvésszel. Szavamra, bűvész volt! Lakik valahol, ahol tulajdonképpen nem lakik, s most úgy tesz, mintha a remetelakban szeretne lakni. A természet és az erdei csend szerelmese!

— Jó kapás volt? — kezdte újra, a kosárra pillantva. Telitalálat volt, ez minden horgász legérzékenyebb pontja. A szakállas egy pillanatra elnémult, de nem lett volna igazi horgász, ha nem dicsekszik a fogásával. Nevetett, és belemutatott a kosárba.

— Eltalálta! Három éve nem fogtam ilyen sárkányt! — Kiderült, hogy a sárkány egy angolna, amelyet a szakállas örömmel mutatott. — Másfél méter uram, másfél méter! Ki gondolta volna, ilyen kis vízben! A klubban el sem hiszik, de maga a tanúm. Másfél méter, nem is angolna, hanem egy valószínű sárkány, uram!

— Gratulálok! — kiáltott fel Piperkőc. Azt hittem, hogy elolvad a gyönyörűségtől, de csak annyit kérdezett: — Megsüti, uram, vagy ecetben teszi el?

Ez alkalommal célt tévesztett, s a szakállas bosszúsan horkant fel:

— Tán még a lábasomba is beledugná az orrát? Csodálkozom, hogy még itt van az úr. Mondtam már, hogy ez magánház, és nincs kiadó szoba.

Piperkőc nem is Piperkőc lett volna, ha nem találna azonnal választ. Hűvösen meghajolt, visszatette a pipát a szájába, és gúnyos mosollyal mondta:

— Azt hittem, hogy meghív egy kis sült angolnára. Arra csúszik legjobban a vodka! Ezerszer bocsásson meg, uram, további jó fogásokat kívánok!

■ A szakállas morgott valamit, vállat vont, és köpött egyet, mintha azt sajnálná, hogy megmutatta a másfél méteres angolnát. Hátra se nézett, indult a verandára.

Kíváncsi voltam, mit tesz Piperkőc. De csak ocsmá-nyul szívogatta az üres pipát, és egyszerűen elment. Ügy tett, mintha nem is érdekelné az angolna. Valami más szándéka lehetett. Ha az embert csak egy kis sült angolna érdekli, azért még nem kutat a lábtörlő alatt, és nem tapogatja végig az ablakkereteket, főként pedig nem vág ilyen titokzatos pofát.

~* . 'V

KI FÚJTA MEG A MÁSIK KALAPOT?

Mindig is nagyon kíváncsi voltam, sőt túlságosan kíváncsi. De hát hogyne lennék kíváncsi, minden érdekel, és mindent szeretnék megtudni. Például ahogy ott feküdtem a fenyőfa törzse mögött, borzasztóan szerettem volna a vadászház ablakán bekukkantani, de ugyanakkor az is izgatott, mit csinál Piperkőc. Milyen kár, hogy nem lehetek egyszerre két helyen!

KA

Matyi közben teljesen eltűnt. Biztos megint valami érdekes madarat talált, és mindenről megfeledkezett. Sütheti a tudományát!

. Ügy határozta meg, hogy Piperkőcöt fogom követni, aki most már nem játszott meg a Balti-tenger zúgását hallgató, romantikus halászegényt. Egyenesen Nieborze felé igyekezett, még hozzá óriási lendülettel. Nieborzéban elhaladt a tejbár mellett, befordult a Strand utcába, és ott állt meg, ahol gondoltam. Kinyitotta a kertkaput, belülről bezárta, és eltűnt a kertész házában.

Én megint ott álltam az utcán három szál rózsával. A rózsák annyira hervadtak és megviseltek voltak, hogy legfeljebb silózott takarmányt lehetett volna csinálni belőlük. Nem tudtam, mit tegyek. A házból két kapu vezet ki, az egyik a Tréfa utcára, a másik a Strand utcára nyílik; s ki tudja, melyiket fogja Piperkőc választani? Ha ugyan nem a harmadikat választja, amelyik valószínűleg a Rövid utcára nyílik.

Három kertkapu, én meg egymagam. Ha Piperkőcöt akarom szemmel tartani, egyszerre három helyen őrködhetnék, s erre képtelen vagyok. Annál a kapunál maradtam hát, amelyiken Piperkőc bement.

A Tréfa utca sarkán rejtőztem el. Ügy tettem, mintha a természet szépségét csodálnám, egyszóval a lengyel tengerpart flóráját és faunáját. Bámultam a gyönyörű lombokat, hallgattam az eső zenéjét, s a sűrűben vadállatokra lestem. Hátha előugrik valahonnan egy marabu vagy egy nádirigó, kidobban a bokrok mögül egy szarvas vagy egy bölény. Persze csak úgy tesz, mintha előjönne, mivelhogy én is csak úgy teszek, mintha a természetet csodálnám. Sajnos, két verebén kívül a természet más képviselője nem jelentkezett.

Észrevettem viszont valakit, aki gyanúsan ismerősnek

tűnt. A kopasz fejről ismertem rá, mert a kopasz feje már messziről úgy világított az esernyő alatt, mint a hold felhős éjszakákon. Az ám, a gordonkaművész! Úgy jelent meg a Strand utcán, mintha ködből és hullámverésből szőtt kísértet volna. Elgondolkozva lépkedett, kezében viaszosvászon szatyort lóbált.

El akartam bújni, de Walery Kolanko bácsi hirtelen a Tréfa utcába kanyarodott, és meglátott engem. Úgy üdvözölt, mint régi jó ismerőst.

— Hogy vagy, Kilences?

— Köszönöm — válaszoltam —, egész jól. Talán még jobban is, mint gondolni tetszik. És a bácsi?

— Én? — Homlokáról letörülte a verítéket. — Nem jól, kedvesem, egyáltalán nem jól.

— Talán nem aludt az éjszaka, hanem a kalapon törte a fejét?

— Eltaláltad, Kilences, eltaláltad ... Mondhatom neked, hogy ez a kalapcsere nagyon furcsa ügy.

— Én is azt hiszem.

— Először azt gondoltam, hogy egyszerű tévedés.

— Azért tetszett hirdetését kitűzni a Borostyán elé az oszlopra.

— Igen, de mos rájöttem, hogy itt valami nem tisz-

— Miért?

— Képzeld el, Kilences, a másik kalap is eltűnt a presszóból!

Akkor se lepődtem volna meg jobban, ha azt mondja, hogy Nieborzéban Mars-lakók értek földet.

— Nesze neked rongybicikli! — sóhajtottam. — Mikor tűnt el?

— Most, az előbb.

— Egyszerűen ... eltűnt?

— Fogalmam sincs. Odamentem, kérdeztem, hogy nem hozta-e vissza valaki a kalapomat, erre a felszolgálólány kétségbeesve mondja: „Bocsánatot kérek, de a másik kalap is eltűnt. Az előbb még a fogason lógott, odanézek, s hát nincs meg...” Akár meg is esküszik, azt mondja, nem látta, hogy valaki elvitte volna.

— Hiszen nem válhatott levegővé. Csodák nincsenek.

— A csodákban én sem hiszek, de itt van valami „Biztosan te magad loptad el, kedves gordonkás bácsi — gondoltam —, hogy valakit félrevezess. Vagy pedig ...” Nem volt kedvem ezen gondolkozni, már így is túl nagy a kavarodás. A bácsi levette a szemüvegét, és biztos voltam benne, hogy valami fontosat akar mondani.

— Igen, igen, Kilences — sóhajtott —, képzeld el, mit mondok majd, ha valaki jelentkezik az elcserélt kalapért?

Erre nem gondoltam, fogalmam sem volt, mit lehetne ilyen esetben mondani. Kitérően csak ennyit kérdeztem:

— És most hova tetszik menni?

— A kertészhez — válaszolta gondolkodás nélkül.

— Virágért? — mosolyogtam gúnyosan.

— Kelvirágért. Ez az egyetlen hely egész Nieborzé-ban, ahol friss zöldséget lehet kapni.

Azt hitte, hogy elhiszem. Gyanús, hogy egyszerre csak friss zöldség kell neki. Kíváncsi volnék, kinek fogja a friss karfiolból kötött csokrot küldeni!

—• Kit akar vele megajándékozni? — kérdeztem.

Vizsla szemmel nézett rám.

— Nem vagy te túlságosan kíváncsi? Mondd csak, mit akarsz te tőlem ?

— Én? — kérdeztem mosolyogva. — Éppen én sze-

retném megtudni, hogy kinek mi van a füle mögött, és egyáltalán .

— Furcsa kislány vagy — mondta hirtelen —, kedves is meg titokzatos és gyanakvó is.

— Lehet — válaszoltam. — És ha már a kertészhez tetszik menni, tessék átadni üdvözlőmet annak a pipás pasasnak, aki állítólag nem is lakik ott.

A gordonkaművész bácsi elnézően csóválta a fejét.

— Miket beszélsz? Lehet, hogy lázas vagy. Azt ajánlom, menj haza, és a mama mérje meg a lázadat.

Lehet, hogy jól megfáztál ebben az esőben.

— Majd kiderül — mondtam élesen.

— Mi derül ki?

— Az, hogy ki a lázas.

Vállat vont, föltette a szemüvegét, és fejcsóválva elment. Még csak el sem búcsúzott; úgy látszik, attól tartott, leleplezem.

Biztos, hogy a gordonkás a Piperkőccel akart találkozni. Mindkettő igen gyanús alak. A kalapcsere ürügyén valami sötét dologban törik a fejüket, amivel százezret kereshetnek, vagy még többet is.

Megvan a kalap rejtélyének kulcsa — gondoltam akkor.

EGYIK SZENZÁCIÓ A MÁSIK UTÁN

Vártam, mikor jelenik meg Walery Kolanko bácsi, s helyette Matyi jelent meg. Olyan hirtelen, mintha csak a földből nőtt volna ki. Dühösen lihegett, az arca meg ősz-szevissza volt karmolva.

— Téged hajkurászlak — kiáltotta —, te meg nyugodtan üldögélsz a kerítés mellett!

— Hát te milyen detektív vagy? — szoltam enyhe megvetéssel. — Piperkőcöt kellett volna követned.
— Elveszítettem a nyomát.
— Mafla!
— Nem vagyok mafla, de nem találtam a lábnyomát.
— Hát hol kerested?
— A legsűrűbb bokrok között.
— Látszik az arcodon.
■— Hagyd abba a csúfolódást, mert különben lemondok a további együttműködésről. Semmi sem veszett el, találtam közben egy nagyszerű halászmadárfészket, és láttam két gyönyörű szajkót.
— Bravó! — nevettem el magam gúnyosan. — A detektív úr szajkókat csodál, közben meg olyan dolgok történnek, amikről nem is álmodtál.
— Micsoda? — nyitotta tágra a szemét. — Állandóan csak én meséljek neked?
— Kérlek, Kilences, mondd el, olyan kíváncsi vagyok! Mit tehettem? Elmeséltem. Azt hittem, sóbálvánnyá változik, de csak ennyit mondott:
— Kíváncsi vagyok, milyen karfiolt termel ez a kertész.
— Marabufajtát — mondtam felháborodva. — Menj csak, és foglalkozz a szajkóiddal!
Jól meg akartam szidni, de ekkor a kapuhoz vezető ösvényen olyasmit vettem észre, amitől elakadt a szá-vum. Nem hittem a szememnek: a kalapok tulajdonosai jöttek egymás mellett egy-egy esernyő alatt — persze kalap nélkül. Ez aztán remek! Egymásra mosolyogtak, beszélgettek, mint két régi ismerős. Biztos, hogy nem a karfiolról társalognak, de még csak nem is a Skandinávia felől egyre áramló hideg légtömegekről — bár olyan ártatlan képet vágtak, mintha csakugyan arról csevegnének.

— Megvannak! — súgtam Matyinak.

Matyi tátott szájjal bámult, és egy szót sem szólt. Helyette is nekem kellett döntenem.

— Megvannak! — ismételtem. — Most már nem lógnak meg. Te a kopaszt követed, én meg Piperkőcöt.

Egy ideig még együtt mentünk, mert a két gyanús alak sem akart elválni egymástól. Szerencsére nem vettek észre. A Tréfa utcán mentek végig, aztán a Kolna utcába fordultak, és szemtelenül a Borostyán eszpresszó felé sétáltak. Már azt hittem, hogy belépnek kávézni, de a Napos utca sarkán elváltak. A gordonkaművész a Rét utcába kanyarodott, Piperkőc meg a Strand utcába.

Most kezdődött az igazi munka. Matyi a zenész után indult, én Piperkőc mögött maradtam. Biztos, hogy még ma megoldjuk Nieborze legtitkosabb rejtélyét: a százezret érő kalap titkát.

Piperkőc ismét a megszokott Piperkőc volt, ugyanaz, akinek először láttam a Borostyánban.

Flanellöltöny, makulátlan fehér ing, fekete cipő és Don Jüan arckifejezése. Csak a nyakkendője volt más. Ez azonban nem is furcsa: az effajta gigerlinek biztosan van legalább száz nyakkendője vagy még több is. Telik rá!

S a szájában ott az örökös pipa.

Nem is volna Piperkőc, ha nem fordulna a Strand utcába, nem bámulná meg a hullámokat, és nem lépne be a Három Vitorlához címzett szállóba. Én se volnék Kilences, ha nem gondolnám azt, hogy megint valami rosszban töri a fejét. Talán újabb hálót sző a gyönyörű színésznő megfogására.

Egy pillanatig haboztam, bemenjek-e vagy se. Aztán: próba szerencse!

Beléptem, bár a hátamon a hideg futkosott, és a lábam alig engedelmeskedett. Benyomtam a forgóajtót, s

a szálló halljában találtam magam. Az első, amit észrevettem, a tolókosci volt, benne a mártírcú rokkant. Oda akartam lépni, hogy megmondjam annak a madárnak a nevét, amelyik hatbetűs, az első betűje m s a második a, de hirtelen elém lépett egy kövér ember (kék zakóján aranyos gombok), és azt kérdezte, mit akarok.

— Ploszanska kisasszonyhoz jöttem, a színésznőhöz. A portás kijelentette, hogy Ploszanska kisasszony éppen az előbb ment el, tehát nyugodtan kimehetek én is.

— Akkor megvárom!

A kövér azt állította, hogy jobb volna, ha a teraszon várnám meg, mert összesározom a hallt, és köpenyemről is csurog a víz. Ügy bámult rám, mintha az én saram és az én esővizem rosszabb volna a másénál. Jól megjegyeztem magamnak. Nehogy azt higgye, hogy akárki vagyok. Ha tudná, hogy nemrég még bandavezér voltam, biztosan földig hajolna, és kedvesen mosolyogna.

Megláttam Piperkőcöt a portás pultjánál. Az ő csukott ernyőjéről is csorgott a víz, de neki természetesen senki sem ajánlotta, hogy menjen ki. A portás éppen átnyújtott neki egy kulcsot. Ez új szenzáció! Szóval Piperkőc nem a kertész házában lakik, ott csak átöltözik, mint egy ruhatárban, itt pedig naponta legalább egy százast fizet a szállodai szobáért. Ügy látszik, azt akarja fitogtatni, hogy telik rá. A szállóban megtévesztően bájolog, a kertész házában pedig rejtekhelye van. Ismerjük az ilyeneket!

A kezében lóbálva a kulcsot, Piperkőc végigment a halion, és eltűnt a lépcsőn.

— Mire vársz, kislány? — kérdezte a portás. Megértettem, hogy minél előbb el akar távolítani. Ügy éreztem, hogy a mennyezet mindjárt rám szakad, mert a portás megfogta a vállamat, és erővel ki akart tuszkol-

ni az ajtón. Ebben a pillanatban észrevettem, hogy a betegkocsi felém gördül.

— Szervusz! — mondta a rokkant. — Azt ígérted, hogy segítesz a keresztretvény megfejtésében!

— Igen — válaszoltam feléje fordulva. — Már tudom, miféle madár az.

Az ismeretlen felém nyújtotta csontos kezét.

— Na végre! Mondd csak, mi az a madár, mert tegnap aludni sem tudtam miatta.

Már a nyelvemen volt, hogy kimondjam, mikor hirtelen kiszökött a fejből, mintha elvarázsolt volna valaki. Tudtam, hogy m-mel kezdődik, és a második betűje a, és hatbetűs, sőt még az is eszembe jutott, hogy a Léptoptilusok nemébe tartozik, Afrikában él, és rovarokat eszik, meg hogy a baobabfákon fészkel, csak az nem jutott eszembe, hogy mi is a neve. Úgy látszik, a sors akarta így, mert ha ebben a pillanatban eszembe jut, talán a százezret érő kalap ügye is egyszerre világosabbá vált volna.

— Nem jut eszembe — sóhajtottam kétségbeesve.

— Gondolkozz csak — mondta szelíden —, hátha eszedbe jut.

— Becsszóra, tudtam, de kiesett a fejből.

— Ne izgulj, van időm.

Azt mondja, hogy ne izguljak, én meg remegtem az izgalomtól. Pontosan láttam a táviratot, minden egyes szavát, a hiányzó papírdarabok helyét, csak ezt az egy szót nem tudtam fölidézni.

— Nem — mondtam egészen szomorúan —, bocsánatot kérek, de képtelen vagyok visszaemlékezni.

A portásnak nem kellett kidobnia a szállóból, én magam futottam ki, mert féltem a rokkant szemébe nézni. Szegény ember nem tud járni, olyan az arca, mint

egy mártíré, éjszaka nem tud aludni, én meg elfelejtettem a madarat. Szégyenkezve és dühösen futottam ki a hallból.

A TITOKZATOS BÁSTYA

Az eső esett, eszébe sem jutott, hogy elálljon, a hideg légtömegek egyre áramlottak, én pedig a madár miatt bosszankodtam, amelyik a baobabl'ákon ül, és füttyül rám. Aztán abbahagytam a bosszankodást, mert úgysem fog eszembe jutni, s elég bajom van a titokzatos kalappal. A macska rúgja meg azt a madarat. -Kíváncsi voltam, mit derített ki Matyi. Megesküdtem Volna, hogy újabb szenzáció vár rám. Matyi azonban nem volt sem a Marika-villában, sem másutt. Végre a Méhes utcán találkoztunk.

'— Hol jártál ennyi ideig?! — kiáltottam már messziről.
— Egy fán csücsültem — válaszolta titokzatos képpel. Bizonyítékul megmutatta a térdén tátongó szakadást. —j Remélem, most elégedett vagy.
— Hogy kerültél a fára? •— Fölmásztam.
— Jó, jó, de minek? >
— A gordonkást figyeltem.
Végre egy értelmes hír. Lehet, hogy Matyiból lesz valami?
— Meséld el előlről!
Matyi nyelt egyet, és elkezdte:
— Én mondom neked, Kilences, hogy ez állati meló. A zenész a Rét utcába fordult, onnan pedig a Méhes utcába, én a nyomában. A Méhes utcában ...
— Átbújt a falon — szóltam közbe.
— Honnan tudod?
— Mondd tovább, nincs időnk.
— Szóval megyek utána a falon, aztán a bokrokon keresztül. Én mondom, olyan az a kert, mint egy dzsungel, már féltem, hogy szem elől tévesztem a bácsit, de mégsem. Közben láttam egy gyönyörű fekete harkályt ...
— A harkály nem érdekel, csak a zenész. Nagyon titokzatos volt?
— De mennyire!
— Gyerünk tovább!
— Tovább nem mentünk, mert a romokhoz értünk;
— Miféle romokhoz? Beszélj, mert meghalok a kíváncsiságtól!
:— Műemlék. Még a táblát is láttam: *Védett műemlék*.
— A műemlék engem nem érdekel, csak a zenész.

— Ott lakik.
— A zenész? Matyi, te lázas vagy? A romok között? I— Nem a romok közt lakik, hanem a bástyában.
i— Miféle bástyában?
■— Van ott egy bástya, és a bástyában lakik a zenész.
— Nem tud rendes házban lakni, csak egy műemlék bástyában? Ez nekem gyanús.
— Várj, ne zavarj — mordult rám Matyi. — Mondom, hogy a bástyában lakik, és kész. Láttam a saját szememmel, ahogy a lábtörlő alól elővette a kulcsot, kinyitotta a nehéz, vasalt ajtót, és bement.
— Ez igen!
— Aztán láttam az ablakban a kopasz fejét. !— Nem kísértet volt?
— Nem. Egy kísértet sohasem kopasz. Különben a szemüvegét is láttam.
■— Tisztogatta a lencsét?
— Igen.
— Akkor biztosan ő volt az.
— Halálbiztos. Most ide hallgass, mit csináltam tovább!
— Fölmásztál a fára, és elszakítottad a nadrágodat.
— Persze, meg akartam nézni, mit csinál...
— Hát ez fantasztikus! — kiáltottam. Biztos voltam abban, hogy most valami olyat hallok, amitől a vér megfagy az ereimben. — Szóval... mit csinált a bástyá-,ban?
— Képzeld el... krumplit hámozott. Azt hittem, hogy Matyi tréfál.
V— Egy ilyen titokzatos pasas nem hámozhat csak Úgy egyszerűen krumplit! Talán csak úgy tett, mintha hámozna, hogy félrevezessen valakit! Matyi a mellére tette a kezét.

— Szavamat adom, Kilences, hogy elővette a szatyorból a krumplit, egy tálba tette, és egészen normálisan hámozni kezdte.

— Micsoda ravasz ember! Meglátott a fán?

— Nem.

— Biztos, csak úgy tett, mintha nem látta.

— Muszáj mindig úgy tennie, mintha?

— Hát persze, másként nem volna gyanús személy: Csalódtam benned, Matyi. Azt hittem, hogy csupa isteiű hírt hozol, te meg krumplihámozásról mesélsz.

— Tehetek én arról, hogy hámozta?!

— Ez minden? — kérdeztem csalódottan.

— Várj csak... várj csak... — dörzsölte Matyi a homlokát. — Láttam a romok között egy baglyot is. Talán kuvikot, ebben nem vagyok biztos, mi volt.

— Az nem érdekes — szóltam közbe —, én felderítésre küldtelek, te meg baglyok után fürkészel. Mondd, hát illik ez?

— Hagyj már! — morgott sértődötten. — Életemben először láttam baglyot.

— És ez minden? — kérdeztem ismét csalódottan.

— Várj csak ... volt ott egy nő is ... majdnem elfe^lejtettem.

— Micsoda? És ezt csak most mondod? Hiszen ez a legfontosabb! — kiáltottam. — Miféle nő volt?

— Nagyon szép és nagyon elegáns. Akárcsak egy színésznő !

Sóbálvánnyá meredtem. Ha színésznő, akkor talán Mónika. Ha pedig Mónika, akkor ez újabb szenzáció és újabb rejtély. Minden egyezik: a portás azt mondta, hogy Mónika kisasszony elment a szállóból. Akkor pe-dig...

— Magas volt? — kérdeztem.

— Azt hiszem, magas. ■^v — Csinos?

í — Azt hiszem, csinos.

— És ki volt készítve?

— Az micsoda?

— Ki volt festve?

■ — Mint egy színésznő a színpadon. — Akkor ő az.

— Kicsoda?

— Ember, hát nem érted? Mónika Ploszanska, aki olyan primán kikosarazta Piperkőcöt!

Matyi torka kiszáradt a meglepetéstől, úgyhogy nyelt egy nagyot. Végre kinyögte:

— Ülök a fán, kukucskálok a zenész szobájába, az éppen a krumplit mossa, s egyszer csak csissz-csossz, valami neszt hallok a bástya alatt. Nézem, hát valami nő érkezett, körülnézett, kivette a kulcsot a retiküljéből, kinyitotta a kaput, és eltűnt, mint egy szellem.

— A zenészhez ment.

— Egyáltalán nem. A zenész megmosta a krumpliját, fölszeletelte, és a resóra tette.

— És a nő?

— Tudom is én!

— Nem láttad?

— Nem, eltűnt, mint a kámfor.

— Érdekes ... van ott egy másik lakás is?

— Nem hiszem, minden ablak be van deszkázva.

— Talán van valami titkos alagút.

— Lehet.

— Akkor pedig minden lehetséges. Még az is, hogy te ftem ornitológus vagy, hanem u pendzsábi maharadzsa.

S En mondom neked, öregem, hogy most már minden ősz-szekavarodott, és semmit sem értek.

— Én sem — mondta Matyi elgondolkozva —, de most már menjünk ebédelni, mert mindjárt két óra.
— Zseniális vagy Matyi! Teljesen kiment a fejből, hogy éhes vagyok. Délután elugrom hozzád, szia!

EZ AZTÁN A KAVARODÁS!

Ebédre paradicsomleves volt, rántott tonhal és tészta.¹ No és együtt az egész kis család.

— Megint tonhal — mondta apa.

— És megint rántva — ismételte Jacek, mint a visszhang.

A mama még semmit sem mondott, mert gondolatban az utolsó bridzspartit elemezte.

— Te mit csinálsz úgy általában? — kérdezett engem apa.

— Igen — ismételte Jacek —, állítólag sehol sem látni téged.

— Érdekes — válaszoltam —, apával horgászni jársz, és még engem is szeretnél látni!

— Már megint! — sóhajtott a mama. — Legalább az ebédnél ne veszekedjete!

— Mindig ő kezdi! — szólt Jacek. Apa türelmetlenül csettintett.

— Hagyd, mert mindjárt botrány lesz! Különben is ... egyáltalán nem tetszik nekem.

— Mi nem tetszik, apu? — kérdeztem.

— Az, hogy sohase vagy itthon.

— Soha — mondta erre a mama. — Mindig elkószál valamerre, ördög ez, nem kislány.

— Én? — kérdeztem szerényen. — Hiszen még Var-

Sóban azt mondtátok, hogy jódos levegőt kell szívnom." Hát szívom.

— Egész nap csak lélegzel? — nézett rám apa.

¹— Igen, és a szervezetemet erősítem. Állítólag a tengerparton sok az oxigén meg az ózon.

i— Neked aztán jól föl vágta a nyelvedet!

■— Ugye? — szólt közbe Jacek. — Állandóan felesel.'

— Már megint kezditek?! — jajdult föl mam¹¹. — Tudtam, hogy ez lesz a vége, már mindenki minket figyel. — Aztán hirtelen, minden átmenet nélkül fölnevetett. — Olyan lapom volt ma, hogy csuda!

— De azért biztosan vesztettél — mondta apa.

— Nem, drágám, meglepetést tartogatok a számodra: Nyertem.

— Igen, mennyit?

— Három zloty ötvenet.

■— Három nyersz, húszat meg elveszítesz. . — Te meg mindig azt ígéred, hogy ilyen nagy csukát hozol, aztán két kis keszeggel állítasz be. Apa sóhajtott.

— Kár erről beszélni, úgysem érted meg soha. Ma rossz napom volt, nem haraptak a halak.

— Nekem meg kitűnő napom volt — folytatta mama. — Egy igen kedves doktornéval játszottam, Rzeszówba Való. A Három Vitorla szállóban lakik, oda hívott meg délután egy bridzspartira.

Ebben a pillanatban majdnem torkomon akadt egy szálka.

— A szállóba? — kérdeztem.

— Miért, mi ebben a különös?

— Mama, elmegyek veled kibicnek, jó? Még sohasem Voltam ilyen elegáns szállóban.

— Pedig nincs abban semmi különös.

Ha a mama tudná, hogy a Három Vitorlához címzetf szállóban lakik Piperkőc, akinek száz olasz nyakkendője van, és Mónika Ploszanska kisasszony, aki eltűnt a bástyában, mint a kámfor, biztosan nem mondana ilyesmit.

— Vidd magaddal! — jegyezte meg apa. — Legalább szemmel tarthatod.

A mama rám nézett.

— Csak nagyon kérlek, Kriszti, viselkedj rendesen, és öltözz fel tisztességesen.

Tisztességesen öltöztem fel, vagyis úgy, ahogy normális lányok szoktak. Undorral vettem föl a szoknyát meg a puplinblúzt, és kislánycipőt húztam. Amikor a tükörbe néztem, azt hittem, elájulok. Olyan voltam, mint egy lányosított fiú.

Mit csináljak, a kalap érdekében áldozatot kell hozni! Elmentem hát a mamával szófogadóan és kislányo-san, mintha a nagynéni neve napjára indulnánk.

A szálló klubszobájában a mama három másik nénivel leült játszani, s amint kézbe vette a kártyát, és rágyújtott egy cigarettára, megszűntem létezni számára.

Egy ideig úgy tettem, mintha a játékot figyelném, de gondolatban már Mónika kisasszony szobájában s Piperkőc ajtaja előtt jártam.

Már-már kisorsrantam a klubból, amikor megjelent Mónika, mint egy várrom kísértete. El kell ismerni, igen elegáns kísértet volt. Álomszépen kifestve. A legmodernebb frizurával. Szép mozdulatok és méltóságteljes pillantás. A ruhája pedig tiszta selyem délutáni ruha — mintha a legújabb divatlapból vágták volna ki! Isteni!

Mindenki őt bámulta, különösen a férfiak, ő pedig úgy tett, mintha senkit se látna. Pontosan úgy viselkedett, mint a moziban. Nem járt, hanem csak érintette a padlót a lábával (ahogy azt a könyvekben szokták írni), te

kintetét pedig egy pontra függesztette (ezt abban a regényben olvastam, amelyiket a mama párnája alól loptam el). Aztán egyszerűen a folyóiratos polchoz lépett, átlapozott néhány lapot, és vele született eleganciájával eltűnt a hallban.

Mindenki sóhajtott a csodálattól.

— Hát ez ki? — kérdezte a mama.

— Fogalmam sincs — válaszolt szintén suttogva a doktorné asszony.

Ez felháborított. A doktorné. asszony állítólag Rze-szóvból való, és nem ismeri az ottani színház nagy művésznőjét, aki hercegnői pillantással eljátszotta egy szövőgyári munkáslány szerepét! Ezt nem engedhettem! Egy kis éllel így szóltam:

— Bocsánat, úgy tudom, hogy ez egy híres rzeszówi színésznő!

A doktorné úgy nézett rám, mintha a tyúkszemére léptem volna.

— Kedvesem, én minden premierre meghívót kapok, de ezt a személyt még sohasem láttam színpadon, te meg azt állítod, hogy híres színésznő ... Tessék, ilyenek ezek a mai gyerekek!

Mama vizsgálódva nézett rám.

— Te Kriszti, honnan tudod, hogy rzeszówi?

— Ő maga mondta nekem.

— Szentelen! — háborodott fel a doktorné. — Biztosan kiadja magát valakinek, s úgy tesz, mintha nagy színésznő volna!

„Kiadja magát valakinek ...” — ismételtem gondolatban. Zúgott a fejem, nem akartam elhinni, de valami kis igazság lehetett a dologban, mert hiszen minek lopakodott a bástyába, és miért tűnt el a titokzatos romok között? Nesze neked rongybicikli! Kidéiül hát, hogy a híres színésznő nem színésznő, s még csak nem is Rze

szóvból való. Akkor viszont minden lehetséges: a gordonkás nem is gordonkás, Piperkőc nem az, aki; és én sem vagyok Krisztina Cuchowska. Ez aztán a kavarodás!

IRÁNY A HARMADIK EMELET

Nem bírtam ki tovább a mama mellett. Ugyan ki bírta volna az én helyemben? Kiderült, hogy a színésznő nem színésznő, én meg hallgassam, ahogy a mama és a néni szünet nélkül licitálnak: Kör... két kör... adu nélkül ... három kör ... kontra meg mit tudom én mi. Meg lehet veszni!

Azt mondtam a mamának, hogy egy kicsit levegőzni megyek.

— Jó, jó, Kriszti, csak vigyázz!

Fogalmam sem volt, mire kell vigyázni, de megígértem,, hogy vigyázni fogok, s otthagytam a klubszobát.

A hallba mentem. Semmi érdekes. Álmos portás, márványoszlopok, egy fotelban öreg néni egy kutyussal s a falakon plakátok: „Utazzék a LOT repülőgépeivel „Takarékoskodj!”, „Vásároljon totó-lottó szelvényt!”, „Nieborze a lengyel tengerpart gyöngye!”, „Csodálja a lengyel táj szépségeit!” — s mindez felszólító módban. Felláztam és elhatároztam, hogy azért sem fogok LOT-gépen repülni, nem lottózom, és nem bámulom a táj szépségeit! Nieborze pedig egyáltalán nem gyöngy, csak egy nyaralóhely, ahol igen furcsa dolgok történnek. Bárhova pillant az ember, újabb meglepetés éri.

Tessék, most nyílik az ajtó, és megjelenik Piperkőc, akiről bármikor kiderülhet, hogy kínai mandarin, vagy

varázsló a Fidzsi-szigeteken. Pillanatnyilag azonban Piperkőc, és egy hatalmas kosár rózsát cipel. Makacs alak! Tudja, hogy a színésznők szeretik a virágot! Mivel a három szál rózsza nem győzte meg Mónika kisasszony szívét, most egész kosár rózsát vett neki.

„Ha azt hiszi, hogy én felviszem ezt a kosár rózsát, akkor nagyon téved.”

Csakhogy Piperkőc egyáltalán nem vett észre engem, a kék zakós portás felé intett, és úgy szólt, mint egy milliomos:

— Vigye fel a virágot Ploszanska kisasszonynak a huszonhármasba. — A portás kezébe csúsztatott egy húszast, de olyan arccal, mintha csak néhány fillért adna.

Én ezalatt azon gondolkodtam, miként legyek egyszerre okos és szófogadó, és miként is kerüljek a második emeletre, hogy végignézhessem, amint Mónika kisasszony kidobja a portást a virágkosárral együtt.

Nem is olyan nehéz. Egyszerűen csak úgy kell tennem, mintha a rzeszówi doktorné lánya volnék, és már második hete laknék a méregdrága fürdőszobás lakosztályban. Annál is egyszerűbb a dolog, mert úgy vagyok öltözve, hogy az gyanút nem ébreszthet.

Egy szempillantás alatt a másodikon voltam. Óvatosan, lábujjhegyen mentem a huszonhármas ajtóhoz. Vártam, hogy az aranygombos sötétkék zakó a rózsákkal együtt hirtelen kirepül az ajtón, és Mónika kisasszony azt kiáltja: „Mondja meg annak az úrnak, hogy hagyjon engem békén!

Hódolatát megvetem, tisztességes és becsületes vagyok!”

Csakhogy nem így történt. A portás elégedett képpel jött ki a szobából (nyilván megint kapott <íy húszast), a virágot pedig a levélkével együtt bent hagyta a kalandornő szobájában, aki valaki másnak adja ki magát. No hiszen, tőlem nem fogadta el, csak a portástól?! Persze,

könnyebb kidobni három szál virágot, mint egy egész virágkosarat.

Nagyon elkedvetlenedtem, de csak a második emeleten, mert amikor a harmadikra értem, a kedvetlenség elröppent. Továbbra is úgy tettem, mintha a rzeszówi doktorné lánya volnék, és úgy éreztem, hogy már két hete lakom a Három Vitorlához címzett szállóban. Csak azt nem tudtam, hogy melyik szobában lakik Piperkóc. A pasast harminchármasnak néztem.

EGY KALAP A SZEKRÉNYBEN

A harminchármas szobában Piperkóc helyett a szobaasszonyt, találtam. Porszívózott, odaléptem hát, és illemtudóan megkérdeztem:

— Bocsánatot kérek, melyik szobában lakik az az elegáns pipás úr?

— Isten verése! — mondta a szobaasszony, és föl sem nézett a takarításból.

— Bocsánat, én nem az Isten verését kérdeztem, hanem azt az elegáns pipás urat.

— Alig állok a lábamon — morogta. — Egész nap csak a meló! Az a gorilla a harmincnégyesből megint ledobta a vizes köpenyét, most tisztíthatom a padlót.

— Bocsánat — ismételtem bátortalanul.

— Mondd hangosabban, mert semmit sem hallok. Megsüketülök ettől a géptől.

Kikapcsolta egy pillanatra a porszívót. Csend lett, csak a vízvezeték csobogása hallatszott.

Harmadszor is megismételtem a kérdést.

— Aha, az a varsói mérnök ... miért nem mindjárt

ezzel kezdted? — Figyelmesebben megnézett. — Mit akarsz te tőle?

Ha én azt tudnám! Hamarjában semmit sem tudtam kitalálni, így aztán elmeséltem a virágokkal történeteket. Minden nő szereti az ilyesmit, ez meg egyenesen odavolt tőle.

— Isten verése — nevetett —, előbb visszadobta a rózsát, aztán meg elfogadta? Ez aztán igen! A nő az orránál fogva vezeti, az meg fülig szerelmes belé. Nahát, ki látott még ilyet!

— Én láttam, a saját szememmel — súgtam ravaszul —, éppen azért szeretném tudni, melyik szobában lakik.

— A harminckilencesben. Rendes vendég, meg tiszta. Még takarítani sem kell utána. De a többi... Isten verése ... a legrosszabb ez a gorilla. Nyitva hagyta a csapot, a víz elöntötte az egész szobát. Most meg alaposan ki kell takarítanom, mert hetedikén külföldi kirándulócsoport érkezik. Valami svédek.

— Hetedikén? — kérdeztem. Valami motoszkalni kezdett a fejemben. Eszembe jutott a távirat. AZ ESŐVIZES KALAP ELŐ ... A FH HET ... DIKÉN KE ... K. Na! — FH HET ... DIKÉN az biztosan folyó hó hetedikét jelent. De mi köze van az esővel telt kalapnak a svédekhez? — töprengtem, és mindjárt rátértem a kérdésre: — Bocsánat, és nem tetszett látni annál az elegáns alaknál egy nyári kalapot?

Annyira tetszett neki a Mónika kisasszonyról szóló kis pletyka, hogy mindjárt eszébe jutott.

— Nyári kalap, kérded? Világosdrapp színű? Van hát — és vihogott hozzá. — Isten verése, kint úgy esik, mintha dézsából öntenek, ez meg a kalapját a szekrényben tartja. Ki látott még ilyet!

Még egy kicsit pletykáltunk a virágokról meg a tiszta

selyem olasz nyakkendőkről, aztán hirtelen megkérdeztem a szobaasszonyt:

— Meg tudná mutatni nekem azt a kalapot? Szörnyű kíváncsi vagyok, milyen lehet!

Vállat vont.

— Kalap. Semmi különös.

— Lehet — mondtam —, hogy kivételes kalap, és ez az, amelyikre én gondolok ...

Nagy szemeket meresztett.

— Összevissza beszélsz, de ha annyira fontos, hát megmutathatom, ha kimegy a szobájából. —

Hirtelen égnék emelte a karját. — Isten verése! Én csak beszélek, a munka meg áll. — Bekapcsolta a porszívót, és akkora zajt csinált vele, hogy nem is hallottam, mikor lépett ki Piperkóc a harminckilencesből. Csak akkor vettem észre, amikor már az orrom előtt volt az üres pipa. Nem tettem úgy, mintha nem venném észre, ezért üdvözlésképpen pukedliztem.

— Jó napot. Szépen kitett magáért! Láttam a virágkosarat, Ploszanska kisasszony odalesz a gyönyörűségtől.

Megállt, a pipát kivette a szájából, áthatóan rám pillantott, és megcsóválta a fejét.

— Mit keresel itt?

— Azt nézem, hogy jól takarítanak-e a svéd turistacsoport érkezésére. Állítólag folyó hó hetedikén érkeznek. — A „folyó hó hetedikét” azért mondtam így, hogy meglepjem. Nem lepődött meg, csak élesen megkérdezte:

— Miért jársz állandóan utánam?

A világ legártatlanabb arckifejezésével kérdeztem vissza:

— Én? Maga után? Eszemben sincs!

— És miért vagy ilyen tolakodó?

- Én? Tolakodó? Ilyesmi eszembe sem jut.
— Ajánlom, hogy foglalkozz valami mással! ■ — Köszönöm a jó tanácsot.
— És nagyon kérlek, hagyj engem békén!
— Kár. Nekem nagyon tetszik a bácsi.

Telitalálat. Piperkőc elegáns mozdulattal megigazította a haját, kétértelműen köhintett, Don Juan-tekintet-tel rám mosolygott.

— Kis hízelgő — fenyegetett tréfásan az ujjával. —« Na, szervusz! És emlékezz, mit mondtam!

— Csáó! — kiáltottam utána. Hirtelen eltakartam a számat, nehogy hangosan fölvihogjak.

Micsoda nevetséges alak! Csak annyit mondasz, hogy tetszik, mire azonnal a frizuráját igazgatja, köhint, és a hetedik mennyországban érzi magát, ha egyáltalán van hetedik mennyország.

Az asszony kikapcsolta a porszívót, és suttogva kérdezte:

— Ismered?

— Persze — válaszoltam. — Nem tetszett látni, milyen szemet meresztett rám?

— Csinos férfi.

— Szerintem túlságosan piperkőc, és fölöslegesen adja a bankot.

Elnevette magát, és ebből tudtam, hogy megmutatja a kalapot, mert már ő is kíváncsi, milyen az a kalap. Intett, kinyitotta az ajtót, és bement a porszívóval, pedig a Piperkőc szobájában egyetlen porszem sem lát-nzott sehol.

— A szekrényben ... — súgta titokzatosan.

Egy kicsit furcsán éreztem magam, mert nem szép dolog Idegen szekrényben kutatni. Óvatosan kinyitottam M ajtaját, azt hittem, hogy valami kiugrik, leesik, és egyáltalán, furcsa dolgok kezdenek történni. De nem

történt semmi, egyszerűen csak egy szekrény volt ott, és a polcokon példás rendben az ingek, a fehérnemű, a kesztyűk. Minden kitűnő minőségű és illatos, mint egy illatszerbolt.

A legfelső polcon pedig a kalap . . .

Erősebben vert a szívem, s a kezem remegett. Biztos voltam abban, hogy a bélésbe rejtve megtalálom az újságot és azt a valamit, ami fényt derít a százezer zloty titkára . . . De a kalap bélésén csak a K. W. monogramot találtam, semmi mást.

A karom lehanyatlott.

— Na, mi a baj? — érdeklődött a szobaasszony.

— Semmi — válaszoltam, s igazam volt. Ez a kalap egy nagy semmi. Valószínűleg ugyanaz a kalap, amelyiket Piperkóc a Tréfa utcai első találkozásunkkor mutatod.

Teljes vereség. Ennyi igyekezet, ennyi apró kis akció, ennyi ártatlan kis hazugság egy cél érdekében, és a végén semmi.

— Ez nem az — mondtam keserűen. Az asszony vállat vont.

— Más kalap itt nem volt.

— Köszönöm szépen a segítségét. Viszontlátásra!

MENTS MEG, KILENCES!

Kétkedni kezdtem: vajon létezik-e egyáltalán a százezret érő kalap? Amikor a hallba értem, a kétkedés véget ért, ugyanis Mónika Ploszanskát láttam Piperkóccal.

Egy-egy mély klubfotelben ültek, beszélgettek és mosolyogtak, mintha már első általános-, sőt óvodáskoruk

óta ismernék egymást. Piperkőc a flanelöltönyben és új nyakkendővel, Mónika pedig selyem koktéltálcájában, Sophia Loren mosolyával az arcán. Mint a moziban.

Megvettem ezt a nőt. Azt mondta, hogy banális, amit Piperkőc írt, és le van sajnálva. Most pedig mosolyog, és hódítóan pillant rá. Hát a becsület, a tisztesség hol marad? Biztosan ugyanannak a kalandorbandának a tagja. Az egész dolog nagyon is gyanúsnak látszott.

Most biztos arról szaval, hogy legújabb típusú Mercedesé van és villája Varsó mellett, Konstancinban. El akarja szédíteni. Utazni hívja Párizsba és a Riviérára, aztán esküvő Velencében egy gondola fedélzetén és nászút Egyiptomban, ahol a Kheopsz piramis árnyékában a hulló csillagokat fogják számlálni. Minden pontosan úgy, mint abban a regényben, amit a mama Laci bácsitól kapott kölcsön, én meg titokban elolvastam, mint nem kötelező olvasmányt. Ismerjük az ilyen meséket! Most szédíti a nőt, aztán később bevallja, hogy szerény kis postai tisztviselő, a nőt dolgozni küldi, hogy az keressen pénzt mindkettőjükre. Az meg, a szerencsétlen, úgy hisz neki, mint egy nemes lelkű scriffnck.

Nem tudtam rájönni, hogy vajon mindketten egy kalandorbandának a tagjai-e, és csak félrevezetésképpen játsszák a szálló vendégei szemé láttára a romantikus jelenetet, vagy pedig a férfi szédíti a nőt, aki egyszerűen ártatlan áldozata a férfi aljas tervének. Mindenesetre egymásra találtak, mint zsák a foltjára . . . Két ilyen alak! A férfi pimaszul elcseréli a kalapot, aztán meg letagadja, a nő a bástyába lopakodik, és eltűnik a titokzatos műemlék romjai között. Szép párl

Közben Piperkőc bizonyára bevégezte a Riviéráról és a velencei gondolában megtartandó esküvőről kanyarított szónoklatát, mert hirtelen felálltak, és a szálló halljának túlsó végébe, a koktéltár felé mentek.

Ez aztán a felsülés! Eddig figyeltem őket, és úgy tettem, mintha a bridzspartit kísérném figyelemmel, de most már semmit sem tehetek. Az én koromban levő személyeknek a koktélbárba való belépés szigorúan tilos. Miért nem mentek a koktélbár- helyett a Rövid utcába, a tejbárba? Legalább ettem volna néhány krémes roládot.

Teljes csőd. Visszamentem a klubszobába, és hallgattam, ahogy a rzeszówi doktorné a mamával veszekszik, mert a mama kör helyett pikket játszott ki.

Elegem volt a kártyából. Azt mondtam a mamának, hogy nem akarom tovább beszívni a füstjüket, inkább megyek jódot lélegezni, útközben pedig beugrom Matyihoz, és megnézem a madárfészkekről készült fényképeit.

A Marikában Matyi a nagymamájával pingpongozott. Éppen nagyon izgult, mert a nagymama tíz ponttal vezetett, és úgy szervált, hogy Matyi egyetlen labdát sem tudott elkapni. Állati klassz nagymama, nem? Reggel súlyzóval tornászik, aztán úszik, aztán meg kegyetlenül megveri Matyit pingpongban. És jut ideje arra is, hogy detektívregényeket olvasson.

A százezret érő kalapról nagy tanácskozást tartottunk. Ahhoz, amit eddig tudtunk, hozzátettem a legutóbbi megfigyeléseimet, s akkor derült ki, hogy most már aztán semmit sem értünk az egészből. Mindegyikünk valami egészen mást gondolt az ügyről.

Matyi azt állította, hogy a kalapot a bástyában kell keresni.

A nagymama szerint ilyen kalap egyáltalán nem is létezik.

Szerintem pedig a kalap megvan, és valószínűleg a kertész házában dugták el.

— Rendeznünk kell az események és tények sorát — mondta a nagymama. — Először két kalap volt, az egyik

K. W. monogrammal, a másik újságpapír betéttel. Az eszpresszó fogasán lógott mind a kettő. Aztán Piperkőc elvitte azt, amelyikben újságpapír betét volt. . .

— Igen — szóltam —, a százezret vagy még többet érő kalapot.

— Helyes — állapította meg a nagymama. — Aztán Piperkőccel találkoztál, aki elvitte a százezret érő kalapot, s ő mutatott neked egyet, amelyikben monogram volt... Itt valami nem tiszta. Aztán a gondok megesküszik, hogy a kalapjában nem volt monogram. Hova lett hát a monogram nélküli, újságpapír betétes kalap?

— Ez az — szólt közbe Matyi —, ez itt a kérdés!

■— Ez! — mondtam csípősen. — Csakhogy éppen ezt nem tudjuk.

— Ne vitatkozzatok, gyerekek — nyugtatott a nagymama. — Lehet, hogy nem Piperkőc, hanem másvalaki vitte el a kalapot.

— Hiszen láttam a saját szememmel. Pipája volt, és ugyanúgy öltözött, egyáltalán: ő volt a Piperkőc.

— Akkor kell lennie egy harmadik kalapnak is — állította a nagymama.

Csend lett. Úgy éreztem, hogy a nagymama valami nagyon fontosat mondott. Elsőnek Matyi szólalt meg:

— Akkor pedig Piperkőcnek két teljesen egyforma kalapja van. Az egyiket a Borostyánban a fogason hagyta, a másikat otthon tartotta. Vagy pedig a gondokaművész előttünk ismeretlen okokból nem akarta bevallani, hogy az a saját kalapja, és megtévesztésül ellopta a saját kalapját.

— Vagy azt is Piperkőc lopta el, é:: most három kalapja van — szólt közbe a nagymama.

— Piperkőc nem lophatta el - tiltakoztam —, mert ebben az időben a szakállas házánál volt.

A nagymama a fejéhez kapott.

— Hagyjátok, most már minden összekeveredett. Elolvastam vagy száz detektívregényt, de ilyen rejtély egyikben sem akadt! — Egy nádfotelba roskadt és felsóhajtott. — Mégis csak kell lennie itt valaminek, ha eny-nyi furcsa dolog történik a kalap körül. — Hirtelen a térdére csapott. — Türelem, gyerekek, meglátjátok, hogy kiderítjük az igazságot!

Ez megnyugtató. Ha egyszer a nagymama azt állítja, hogy megoldjuk, akkor nincs értelme előre idegeskedni.

Matyival mindenesetre elmentünk a Borostyán eszpresszóba krémes roládot enni. Semmi sem nyugtatja meg jobban az embert, mint a finom, édes, krémes rolád.

A Borostyánban, mint mindig, óriási tömeg volt. Egy négyzetméteren legalább tíz nyaraló. Mindenki az időjárásról beszél, illetve az esőről, és mindenki a napot várja, mintha máshol nem is lehetne a napot várni. Ráadásul kifogyott a krémes rolád, és meg kellett elégednünk egy-egy citromfagylalttal. Ettük hát a fagylaltot, és nagyon fagyos hangulatban voltunk, azaz mi is az időjárásról beszélgettünk, és közben a titokzatos kalapra gondoltunk, amelyik tegnap még a fogason lógott, s mára eltűnt.

Unatkoztunk. Rossz volt a levegő. Már-már indulni készültünk, amikor hirtelen megjelent. ..

„Kicsoda?” — kérditek. Hát persze hogy a mi gordonkaművészünk, Walery Kolanko bácsi. Nemrég kislábos-ban krumplit főzött, és úgy festett, mint egy gondos szakács, most meg ismét megváltozott: a szeme csillog, a tekintete vad, az arca vörös, csurog róla. az eső, nem is szólva a kopasz fejről, amely már önmagában is vadul és kihívóan hat.

Roszzat sej tetőén sziszegett a kávéfőző, s a levegőben közelebb botrány hullámai torlódtak. Kolanko bácsi egye

nesen a sziszegő géphez lépett, és a felszolgálólányra támadt.

— Kisasszony kérem! — kiáltotta trombitahangon. — Megkerült végre a kalapom?

A kisasszony semmit sem válaszolt, mert éppen egy kávéscsészével teli tálcát tartott a kezében, és attól félt, hogy összeütközik valakivel.

— Disznóság! — kiáltott a gordonkás. — Két napja járok ide, és kérem, hogy ... micsoda eszpresszó ez, hogy az ember a kalapját sem akaszthatja nyugodtan a fogasra!

— A helyiségben hagyott tárgyakért a vállalat igazgatósága nem vállal felelősséget — hangzott a válasz.

— Hát ki vállal felelősséget?! — kiáltotta megint a gordonkás.

— Miért akasztotta a kalapját a fogasra?

— Hova akasztottam volna ?

— És egyáltalán, miért kiabál?

Ez már túl sok volt. Kolanko bácsi kétségbeesve emelte a kezét az ég felé, sóhajtott, mint a megsebzett bölény, és úgy szólalt meg, hogy az egész eszpresszóban hallották:

— Az a kalap ebben a pillanatban százezret ér, érti, vagy még többet is! Maga meg azt kérdi, hogy miért kiabálok! Még egy szent is elveszítené a türelmét. Hol a ka-lapom? Hol a kalapom? — ismételte elcsukló hangon.

A helyiségben csend lett, mindenki Kolanko bácsira nézett. Úgy álltam ott, mint akit villámcsapás ért, a fejem zúgott. Megértettem hirtelen, hogy az ;i kalap, amelyik tegnap csak annyit ért, amennyiért vásárolták, mára valóban a világ legdrágább kalapjává lett. Éreztem azt is, hogy nincs ebben egy szemernyi hazugság vagy szemfényvesztés sem. Kolanko bácsi olyan volt, mint a

hét fájdalom megtestesítője. Teljesen összetörten állt, és közel volt hozzá, hogy sírva fakadjon. Nem hagyhattam, hogy egy idős bácsi sírni kezdjen az eszpresszó közönsége előtt. Odaléptem, és azt súgtam neki:

— Tessék megnyugodni. Ígérem, hogy megtaláljuk a kalapot.

Ügy nézett rám, mint a postásra, aki nagy összegről szóló pénzesutalványt hoz. A kezét nyújtotta és reszkető hangon szólt:

— Ments meg, Kilences, mert végem van!

Hétfő

MINDJÁRT KIDERÜL ...

Vasárnap este kellett volna megmentenem a gordonkást, de nem lett belőle semmi. Képtelenek voltunk megtalálni Piperkőcöt. Sem a szállóban, sem a Borostyánban nem volt, sem a mólón, sem a strandon. Eltűnt, mint a kámfor! Biztosan hosszú sétára indult Mónikával ...

Ügy határoztam hát, hogy hétfőn fogom megmenteni.

Megbeszéltem Walery Kolanko bácsival, hogy tíz órakor találkozunk a Bújócska-lak üdülő előtt.

Pontosan megjelent, de kétségbeejtően nézett ki, mintha az éjszaka folyamán tíz évet öregedett volna.

Megsárgult, és komor volt. Nem is borotválkozott. Teljesen össze volt törve. Már a kopaszsága sem világított olyan fényel, mint még szombaton vagy tegnap. Őszintén megsajnáltam.

— Né tessék aggódni — mondtam üdvözlésképpen —, meg tetszik látni, minden rendben lesz.
. Kolanko bácsi megvakarta a fejét.
— Biztos vagy abban, hogy csakugyan az az úr cserélte el a kalapomat?
— Százszázalékosan!
— Ki az az ember?
— Hiszen tetszik ismerni!
— Én? ... — csodálkozott Kolanko bácsi.
— Láttam, amikor együtt jöttek ki a kertésztől.
— Aha ... az a pipás ...
— Pontosan — mondtam kissé gúnyosan.
— Nem ismerem. Egyszerűen csak együtt jöttünk el a kertésztől, s az iránt érdeklődött, hogyan kell a karfiolt elkészíteni.
— Az is lehet — mondtam, hogy értésére adjam, eny-nyire azért nem vagyok naiv.
— Nem hiszed?
— Elhiggyem, hogy egy ilyen kis elegáns pipával a szájában az iránt érdeklődjék, hogyan kell a karfiolt elkészíteni?!— Én is csodálkoztam, a tény mégis tény marad.
— Csak ezt kérdezte?
— Aztán mondott valamit az időjárásról... meg a horgászatról... Nagyon udvarias volt.
— Persze — szoltam közbe —, ha már egyszer elcserélte a kalapját.
— Éppen azt akarom tőled kérdezni, hogy teljesen biztos vagy-e benne, mert___nem akarok kellemetlenségbe keveredni.
„Már megint vissza akar táncolni — gondoltam —, talán újabb nagy jelenet a kóbor apácák megtévesztésére." Ahogy azonban szegény öreg borotvátlan arcára néztem, így szoltam:

— Tessék megnyugodni, nem lesz semmilyen botrány!
— Nagyon kérek, Kíllences! — jajgatott. — Tegnap a Borostyánban már nevetségessé tettem magam. De; képtelen voltam uralkodni az idegeimen. Éjszaka azon ban mindent végiggondoltam. Az ember még egy ilyei összeg miatt sem feledkezhet meg magáról.
Megindított ezzel a nemes hanggal. Már egészen biztos voltam abban, hogy őszintén szenved, és igazán megtört. Félretettem hát minden gyanút, s még a karfiolfő zésről szóló mesét is elhittem.
— Nem szabad megfélekezni a becsületről és emberi méltóságáról — ismételtem. — Ezért szeretném tudni, hogy történt az, hogy ez a kalap hirtelen a világ legdrágább kalapja lett?
Föltette a szemüvegét, és vizsgálódva nézett rám.
— Megmondom — kezdte halkított hangon —, de ígérd meg, hogy senkinek sem beszélsz róla.
— Becsszó — mondtam.
— Még édesanyádnak sem fogsz róla beszélni ?
— Neki sem — ismételtem, majd vigyázatlanul hoz zártam: — Még Matyirák sem!
A gondok hirtelen összerezzen, gyanakodva nézel rám.
— Matyirák? Az meg ki?
— A pajtásom.
Kolanko bácsi széttárta a karját.
— Túl messzire mentem. Nem, kislányom, sajno? nem mondhatom meg neked. Majd szerdán elmondom
— Ugyan! — húztam fel az orrom. —Ha tetszik nekem hinni, akkor nem értem, miért nem tudhatom.
H; pedig nem, akkor furcsa, hogy egyáltalán a segítségemé* tetszik kérni.
Kolanko bácsi megint majdnem elsírta magát.

— Értsd meg, hogy nem mondhatom el. Szerdán, kár megtaláltuk a kalapot, akár nem, elmondom az íjegészet.

- Kíváncsi volnék, miért éppen szerdán? / Ű] — Mert szerdán van hetedike... — kezdte, mint a JSSZ tanuló a tábla előtt, de nem fejezte be, hanem le-jtapta a szemüvegét, és tisztogatni kezdte. A többit én lár tudtam, mert eszembe jutott a távirat s az, amit a |\$állodában mondott tegnap a szobaasszony.

- Folyó hó hetedikén — mondtam, és sátáni mo-ollyal folytattam: — az esővel telt kalap, Svédországtól pedig turistacsoport érkezik, és ezért szakad meg a sok munkától a szobaasszony. K Azt hittem, hogy elsápad, hogy a haja égnek áll, de -í'Csak úgy nézett rám, mintha én volnék a Hófehérke.

— Mit beszélsz összevissza, kislányom? Mi bajod?

m — Nem összevissza — mondtam éllel —, csak többet tudok, mint gondolni tetszik. ■ Vállat vont.

i — Titokzatos vagy, furcsán viselkedsz, és "azt hiszem, jhogy betegesen képzelődsz. Nem tudom, mit gondoljak

i rólad.

Csibészesen kacsintottam. Wt, " — Mindjárt kiderül. Most menjünk ahhoz a pasashoz.

NE TEGYÜK LÓVÁ EGYMÁST!

ijjügyenesen a Három Vitorlához címzett szállóba'mentünk. Piperkőc nem volt sem a hallban, sem a klubszobában, sem a koktélbárban, tehát a szobájában kellett

lennie. Felmásztunk a harmadik emeletre, és megálltunk a harminckilences ajtó előtt.

Előre örültem, milyen remek látvány lesz, amikor kinyitja az ajtót, és elegáns arca elsápad latiunkon.

De Piperkőc borotválkozott, és az egész arca szappanhabos volt, nem sápadhatott el. Csak morgott:

— Megint te vagy az? Már kértelek ...

De nem kérte a kopasz gordonkást. Így aztán Kolanko bácsinak nem kellett attól félnie, hogy Piperkőc kidőb-ja. Beléptünk, és a gordonkás egyenesen a tárgyra tért:

— Kérem, ez a kislány azt állítja, hogy ön tegnapelőtt a Borostyánban elcserélte a kalapomat, ezért kérem, hogy...

Nem mondhatta ki, mit kér, mert Piperkőc félbeszakította :

— Nem látja, hogy borotválkozom? Egy perc múlva lent beszélgethetünk.

— Én azonban szeretném kideríteni... — kezdte a zenész, figyelmen kívül hagyva, hogy megszárad a borotvakrém a Piperkőc nemes pofacsontján.

— Bocsásson meg, de nem szoktam borotválkozás közben beszélgetni.

Kolanko bácsi nem bocsátotta meg.

— Ez az ügy nagyon fontos! — kiáltott fel.

— Nem látja, hogy megszárad a borotvakrém?

— Látom, de ez mit sem változtat a tényeken! — kiáltott fel megint Kolanko bácsi.

— Hát miről van szó?

— Kalapról.

Piperkőc egyik kezében borotvakészüléket, a másikban ecsetet tartott, az arcán meg száradozott a krém. Egy pillanatig tanácstalanul állt. Nem lett volna azonban Piperkőc, ha nem találja fel magát. Színpadias mozdulattal rám mutatott.

— Maga hisz ennek a bolond kislánynak? Ennek beteg fantáziája van!
„Mintha összebeszéltek volna!” — gondoltam, de hidegvérrel vágtam vissza:
— Láttam magát a saját szememmel! Piperkőc vad gúnnyal nevetett.
— Hallatlan dolgokat mesélt önnek, ön pedig naivul elhitte. Ha én volnék a mamája, orvoshoz vinném.
Kolanko bácsi ahelyett, hogy tiltakozott volna és védelmébe vett volna, rám tekintett gyanakvó szemmel.
— Mondd csak — kezdte bizonytalanul —, bizonyos, hogy ez az úr volt az?
— Ugyanez, halálbiztos.
Piperkőc majd megfulladt a nevetéstől.
— Nevetséges. Ne is. hallgasson rá! A kislány túl érzékeny, mindenki után nyomoz, mindenkit gyanúsít. Tegnap úgy járt utánam, mint az árnyék... Itt állt az ajtómon előtt, és buta kérdéseket tett fel...
Kolanko bácsi még gyanakvóbban nézett rám.
— Érdekes, nekem is tett fel értelmetlen kérdéseket, és összevissza beszélt. Van itt valami... Sőt felmászott a fára, és benézett a szobámba.
— Az nem én voltam, hanem Matyi!
— Látja! — kapott rajta Piperkőc. — Még le is tagadja.
Ez már sok volt, elvesztettem a fejemet.
— Nem én, hanem maga tagadja! És mindketten egyformán gyanús személyek!
Piperkőc kajánul mosolygott.
— Tessék, ugye, mondtam, hogy nem normális! Toporzékolni kezdtem és kiabáltam:
— Teljesen normális vagyok! Maguk akarnak engem bolonddá tenni! Maguk titkolóznak, hazudoznak!
A gordonkás szelíden megfogta a vállamat.

— Nyugodj meg, kislányom ... Kitéptem magam, és az öklömet ráztam.

— Maga is megéri a pénzét! Segíteni akartam, maga pedig ennek az undorító csalónak hisz, mert ugyanolyan, mint ő!

— Látja, na látja — ismételte Piperkóc piszkos mosollyal. — Most meg sokkot kapott. Valami nyugtatót kellene beadni neki.

— Köszönöm!-Mevetem mindkettőjüket! — kiáltottam és kirohantam a szobából.

VÖRÖS FOKA KALAPPAL

— Le van sajnálva a kalapja! Le van sajnálva a Piperkóc pipája! Le van sajnálva a százezer is! Meg a Mónika kisasszony festett szeme! Mit gondolnak rólam? Csak ne nevéssenek! És le van sajnálva az eső is meg a Borostyán! Meg a skandináviai hideg légtömegek! És az összes hal, amit a szakállas fogott, a másfél méteres angolnával együtt! És le van sajnálva minden, amit nem fogott ki apa meg Jacek! Meg a műemlék romok meg a krumpli! Meg a kertész háza és Matyi fényképei! Minden le van sajnálva!

A vízparton futottam végig, és egyáltalán nem érdekelt, hogy a hullámok térdig csapnak, és a gumicsizmámban cuppog a víz. Futottam és kiabáltam, aztán hirtelen — állj! Arra gondoltam, hogy iszonyú sok dolgot akarok lesajnálni, s ez a sajnálat túlságosan is nagy.

Állítólag a tengerzaj megnyugtatja az idegeket. Én is elnevettem magam, és máris fütyültem mindenre. Azon-

nal jobban éreztem magam, és észrevettem, hogy a csizmám teli van vízzel. Levettem, kiöntöttem a vizet, és most már egész jó kedvem volt.

„Kigúnyoltak — gondoltam —, de várjanak csak, meglátjuk, ki nevet a végén!”

A kempingházak felé indultam, útközben borostyánt gyűjtöttem, és jó kedvem támadt. A magas part alatt, azon a helyen, ahol a „remeteház” felől a vízhez tartott az ösvény, a tengerben a vörös szakállas bácsi fürdött. Úgy látszik, nemcsak a Matyi nagymamája képes a jéghideg vízben úszkálni. Itt van hát az új hős.

A szakállás messziről olyan volt, mint egy vörös fóka, amelyik a lengyel vizekre tévedt. Nevetséges! Derékig a vízben állt, s amikor hullám közeledett, fölugrott, és a víz olyankor egészen a homokra vitte. Aztán megrázta magát, és újra a mélyebb vízbe gyalogolt. Ugyancsak edzett ember! Igazi remete.

Én borostyándarabkákat gyűjtöttem, illetve úgy tel

tem, mintha gyűjtenék, s vártam, mikor változik a szakállas jégcsappá. De nem fagyott meg, hiába vártam. Kijött a vízből, és a strand homokján eltáncolta a fejevadászok harci táncát. Előbb a bal lábán ugrált, aztán a jobbon, aztán futkosott, mintha darazsak üldöznék, s amikor fölmelegedett, csíkos fürdőköpenyt vett magára, és olyan erősen törülközött, mintha csak a bőrét akarná ledörzsölni. Aztán meg... nem hittem a saját szememnek. A homokról egy kalapot emelt föl, és csapzott fejére tette! A vörös foka kalapban! Borzasztó nevetséges dolog, emellett elgondolkoztató, mert képzeljétek el: világosdrapp nyári kalap volt!

Azt hittem, hogy sóbálvánnyá válok a meglepetéstől. Jobban megnéztem a kalapot. Majdnem ugyanolyan volt, mint amazok, csak egy kicsit különbözött: nem annyira új és elegáns, inkább egy kissé gyűrött, piszkos, és a formáját is elveszítette. A leggyanúsabb az volt, hogy a szakállas a fejére tette. Ki hord fürdőköpenyhez kalapot? Úgy látszik, valami különleges kalap ez, s a szakállas ezért nem merte otthon hagyni.

Rögtön eszembe jutott, milyen furcsán viselkedett Piperkőc a szakállas háza előtt. Be akart törni, vagy legalábbis azt vizsgálta, hogy lehetne bejutni. Vajon a kalap miatt? Minden lehetséges egy ilyen bolond és rejtélyekkel teli ügyben.

A szakállas végzett még néhány tornamozdulatot, és elindult a remetelak felé. Vele együtt a kalap s persze én is, mert nagyon izgatott: vajon mi lesz tovább?

KI KI UTÁN NYOMOZ?

Ujabb meglepetés várt.

Először is a szakállas felmászott a meredek parton, és egyenesen a remetelak felé indult. Én utána, de közben úgy tettem, mintha azt a fészket kutatnám, amelyet Matyi valahol a közeli bozótban talált tegnap. Fogalmam sem volt arról, hogy miféle fészek is az, de ennek semmi jelentősége. A jó detektív, mint például Sherlock Holmes vagy H. Poirot, mindig „úgy tesz, mintha”, és miközben valamin gondolkodik, azt úgy teszi, hogy mások azt higgyék, egészen másra gondol. Én is igyekeztem így tenni, de nem sikerült, mert amint éppen felmásztam a marton, és átjutottam a legsűrűbb bokrokon, valaki elkapta a kezem.

Először azt hittem, hogy Piperkóc, de hiszen Piperkócnek nem volt tolókovácsja. Ez tehát a rokkant. Nem értettem, hogy kerülhetett egy béna ember a meredélyre, a legsűrűbb bokrok közé. Vagy helikopter a tolókovács, vagy idehúzta valaki.'

Ő persze nem gondolt ilyen apróságokkal, hanem elkapta a vállamat, és azt mondta:

— Megint itt leselkedsz?

— Bocsánat — válaszoltam rémülten —, tegnap máshol jártam.

— Mit keresel itt?

— Nádírigófészket — válaszoltam gondolkodás nélkül.

— r Láttam, ahogy az után az ember után mentél.

— Milyen ember után?

— A vörös szakállas után.

— Az tiszta véletlen.

Olyan erősen szorította a vállamat, hogy csillagokat

láttam, pedig az ég erősen felhős volt. Sohasem hittem volna, hogy egy ilyen sovány ember, aki úgy néz ki, mintha már-már a halálán volna, ilyen erős lehet. Szúrósan a szemembe nézett, és ellenkezést nem tűrő hangon kérdezte:

— Ki küldött?

— Engem?

— Ki parancsolta meg, hogy nyomozz ez után a szakállas után?

— Ugyan, talán maga nyomoz, nem én. És egyáltalán, milyen joggal kérdezzet engem? Nem vagyunk a bíróságon !

Közelebb húzott, és úgy nézett rám, mintha darabokra akarna szaggatni.

— Ide hallgass, te kölyök, szombat óta figyellek. Ahelyett, hogy a többi gyerekekkel játszanál, fölöslegesen kutatsz, és most is titkolsz valamit előlem. Mondd csak, miért szimatolsz ez után a vörös szakállas után, és ki mondta, hogy szimatolj utána?

— Nana! — kiáltottam. — Ha így beszél, egy szót sem szólok, és eressen el, mert kiáltok!

A rokkant türelmetlenül szisszenteit, és hirtelen édessé vált a hangja, mint a méz.

— Ne félj! Hiszen ismerősök vagyunk. Láttalak ma a szállodában. Azzal a kövér, kopasz férfival voltál. Meg is akartalak szólítani, de ahogy látod, ebben a kocsiban ülök, és nehezen mozgok ...

— Érdekes, akkor hogy került ide?

— Elég nagy erőfeszítésembe került — mondta mintegy önmagának. — De szerencsém volt, mert tetten értelek.

— Még nem biztos, ki kapta el a másikat.

— Szóval nem mondod meg, ki küldött?

— Senki sem küldött — nevettem el magam, bár se kedvem, se okom nem volt nevetni.

A rokkant hunyorított.

— Hát én megmondom neked. Az a kopasz, akivel mc a szállóban voltál, tegnap meg az eszpresszóban.

— Hát, ha maga úgy gondolja, akkor a kopasz. Megszorította a vállamat, és éles hangon kérdezte:

— Ki az?

— Állítólag zenész.

— Hogyhogy állítólag?

— Mert például egy nő azt mondta nekem, hogy rzeszówi színésznő, pedig ...

— Kire gondolsz? — szakított félbe hirtelen.

— Mondjuk, a monacói hercegnőre — csúfolódtam. — És erresszen el, mert már unom ezt a kérdezősködést!

Olyan határozottan mondtam, hogy a rokkant nem tehetett mást, elengedett.

— Jól van — mondta kissé szelídebben. — Látom, hogy derék és kedves kislány vagy, ezért arra kérlek, hogy ne üsd az orrodát olyasmibe, amihez semmi közöd! Most pedig menj haza, és felejtsd el, hogy itt láttál engem. — Könnyedén meglökött, és az ösvényre mutatott, én meg úgy tettem, mintha nem félnék tőle. Lassan elindultam, s amikor már megfelelő távolságban voltam, visszafordultam, és így kiáltottam:

— Tudom, mi az a madár, amelyik m-mel kezdődik és hatbetűs, de nem mondom meg, bee!

Ügy elképedt, hogy mozdulni sem tudott. Nekem meg mirrden összekavarodott a fejemben. Most már aztán egyáltalán nem tudtam, ki nyomoz a másik után: én a szakállas után, a szakállas á rokkant után, a rokkant én-utánam vagy pedig mindenki a másik után, és senki sem tudja, hogy ki ki után! Tiszta röhej, s a röhej közepén a százezret érő kalap.

MATYI ÚJABB SZENZÁCIÓS HÍREKET HOZ

Forgott a fejem, mint a körhinta. Csak amikor a remetelak felé vezető ösvényen megláttam Matyit, akkor jutott eszembe, hogy meg akarom szidni.

— Nagyszerű — kiáltottam —, majd szétmegy a fejem, te meg egy fára sem tudsz rendesen fölmászni!

— Nem értem — nyögte.

— Semmit sem értesz, pedig gáz van. Tegnap a gordonkás meglátott téged a fán.

— Azt hittem, hogy nem lát.

— Azt hitted, de ő látott, s ami még rosszabb, azt gondolta, hogy én voltam.

— Na és?

— Csak annyi, hogy tanuld meg, a fán úgy kell ülni, hogy senki se lásson. Például harkálynak álcázhattad volna magad — nevettem el magam hirtelen, mert Ma-tyinak olyan szomorú képe lett, hogy megsajnáltam.

Megdörzsölte az orrát, mintha ellenőrizné, hogy vajon orr helyett véletlenül nem nőtt-e harkálycsőre, aztán így szólt:

— Ez még nem minden.

— Hát mi történt?

— Ma meglátott a fán az az elegáns néni.

— Mónika?—kérdeztem rémulten.

— Az — mondta aggódalmas arccal. — Reggel elha-> tároztam, hogy a saját szakállamra fogok dolgozni. Elmentem a műemlék romokhoz ...

— Akkor vége — legyintettem —, biztosan mindeni elrontottál.

— Hagyd, hogy végigmondjam! Azért mentem oda,¹ hogy megtudjam, mit csinál a gordonkás.

— Na és?

— Reggelit készített, és kifutott a tej.
— Szörnyen fontos — szóltam közbe gúnyosan. Játszott a gordonkáján?
— Nem.
— Akkor nem is gordonkás.
— Az még nem biztos. Lehet, hogy szabadságon van, és nincs kedve játszani.
— Jól van, mondd tovább!
— Aztán elmosta az edényeket, és elment. Majd megjelent az a nő ...
— Na végre valami érdekes! Titokzatos volt?
— De mennyire! Úgy láttam, hogy előbb az első eme-. le ti ablakot vizsgálgatja, ahol Kolanko bácsi lakik.
— Tovább!
— Hogy mondjam tovább, ha állandóan közbeszólsz? Szóval körülnézett, aztán elővette a kulcsát, kinyitotta a kaput, és eltűnt.
— És mikor látott meg a fán?
— Később... Nagyon kérlek, ne szólj közbe! A nő megint kinyitotta a kaput, és kitolta a rokkantat. Megint kénytelen voltam közbeszólni, mert nem bírtam tovább:
— Óriási! Szóval a rokkant ott rejtőzik a gordonkással együtt!
— Nem lehet! A gordonkás bácsi egy személyre főzte a reggelit.
— Honnan tudod?
'— Csak egy csészét mosott el.
— Nem baj, egy másik szobában bujkál, de ugyanabban a bástyában. Biztosan szemmel akarja tartani.
■— Honnan tudod?
<— Majd később elmondom.
Matyi nagy lélegzetet vett.
;— Kitolta a rokkantat az udvarra, nekem meg éppen

akkor repült egy légy az orromba, és annyira csiklandozott, hogy végül eltüsszentettem magam.

— Ez borzasztó!

— Igen, borzasztó? —háborodott fel Matyi. — Kíváncsi vagyok, hogy te kibírtad volna-e! Erre az én tüsszen-tésemre a rokkant felnézett a fára, és azt mondta: „Valaki tüsszentett!”, mire a nő azonnal észrevett engem, és megkérdezte: „Mit csinálsz ott, te kisfiú?” Én meg úgy megijedtem, hogy azt válaszoltam: „Tüsszentek.”

— Az nem fontos — szakítottam félbe. — Az a fontos, hogy rájöttek-e, miért ültél a fán?

— Nem hiszem, mert a bácsi azt mondta: „Biztos madárfészkeket keres, és kiszedi a fiókákat...” És felkiáltott: „Szállj le azonnal, te csirkefogó!” Én meg egy pillantás alatt lemásztam.

— És aztán?

— Hogyhogy aztán?

— Mit csináltál?

— Egyszerűen elfutottam.

— Nem gondolod, hogy ez gyanús volt?

— Nagyon is gyanús.

— Gondold csak el: Mónika úgy tesz, mintha színésznő volna, s közben a rokkantat ápolja, a rokkant meg a bokrok között ül a kocsiban, és a szakállas után leskelődik.

Elmeséltem Matyinak két legutóbbi kalandomat, a szakállas kalapját és a rokkant fenyegetését. Matyi, ahogy gondoltam, semmit sem értett az egészből, akárcsak én. Így aztán kissé felvidámodtunk.

— Persze — sóhajtott a híres madarász —, az egésza bonyolult ügynek biztosan van megoldása.

Nesze neked, most meg bölcselkedik! Azt én is nagyon jól tudtam, hogy a világ legdrágább kalapjának titka biztosan megoldható.

— Azt hiszem, meg kellene néznünk a szakállas kalapját is.

Matyi elhúzta a száját.

— Hogy lehetne a gordonkás kalapja a szakállasnál, ha egyszer azt a kalapot Piperkőc vitte el?

— Kalapokkal sok minden megeshet — válaszoltam bizonytalanul.

— Akkor munkára! — kiáltotta Matyi harciasan. Hirtelen észrevettük, hogy a remetelak felől az ösvényen felénk tart a vörös szakállú. Nagy köpenyben volt, délcegen lépkedett, és valami piram-param-parammot dúdolt, valószínűleg felső-voltai vagy mozambiki nyelvjárásában. Annyira meglepődtünk, hogy nem tudtuk, mit csináljunk. A hangja olyan mély volt, mint egy varázslóé, az arca úgy ragyogott, mint egy őseemberé, aki éppen mammutvadászatról tér meg. Úgy látszik, jót tett neki a tengeri fürdő.

Először oda akartam menni hozzá, hogy megkérjem, mutassa meg a kalapját, de észrevettem, hogy nincs nála. A szakállas viszont odalépett hozzánk

— Na, gyerekek — nevetett jólelkűen —, mit gondoltok, milyen idő lesz holnap?

Annyira meglepett ez a meteorológiai kérdés, hogy egyáltalán semmit se gondoltam. Matyinak meg nagyon buta ábrázata volt.

■— Jó idő lesz! — rikkantott a szakállas. — Kicsónakázunk a tengerre, és csodálatos lesz, mi?

— Igenis, bácsi kérem — suttoztam.

— Na, akkor tessék — nyomott a zsebembe egy marék cukorkát. — Csokoládés meg rumos — tette hozzá, aztán megsimogatta a fejemet, és azt mondta: — Jó idő lesz, érzem a bőrömön.

• Nem tudom, mi jutott eszembe, mert egyszerűen megkérdeztem :

— Bácsi kérem, miért hagyta otthon a kalapját?

— Mert bogaras vagyok! — nevetett, mint egy vidám víziló. Aztán, már nem is figyelt ránk, hanem dúdolni kezdte a maga piram-pampamját, és elindult Nieborze felé.

— Minek örül annyira? — kérdeztem, ahogy utána néztünk.

— Biztosan a százezernek — súgta Matyi.

— Lehet — súgtam én is. — Mindenesetre nagyon gyanús. — Elkaptam Matyi kezét. — Menj utána, és ne téveszd szem elől!

— Rendben — súgta vissza Matyi, és elindult, mint egy nyomkereső indián, a szakállas bácsi után.

Én ott maradtam, mert szerettem volna megtudni, mi a titka ennek az erdőnek.

MIT LEHET LÁTNI EGY TÖLGYFÁRÓL?

Teljes volt a csend. Annyira, hogy hallottam, amint nagy esőcseppek koppannak a földön, s zubog a víz a magányos ház csatornáiban.

„A ház láttán félelem fogott el. Tudtam, hogy valami titok rejlik benne, nemhiába akart Piperkőc bejutni odEj és nemhiába bujkált a bokrokban a rokkant.

Úgy éreztem, mintha a ház körül árnyak suhannának, valaki a vastag törzsek között mászkálna, másvalaki a lefüggönyözött ablakokat figyelné merően. Nem vagyok félős, de most egyre nagyobb félelmet éreztem, s remegtem arra a gondolatra, hogy mi történhet a következő pillanatban.

Persze semmi sem történt, csak a vízcseppek potyog-; tak a vizes ágakról, s a csatornában csobogott az eső.

Egy ideig az ösvény mellett rejtőzködtem a bokrok között, azt hittem, hogy a rokkant a szakállas után indul a kocsijával. Nem láttam azonban sem őt, sem a kocsit, eltűnt valahol az erdőben. Körüljártam a házat, hogy jó megfigyelőpontot találjak.

Ósidóktól fogva ismert dolog, hogy a legjobb megfigyelőpont mindig valamilyen öreg, terebélyes fa. Hányszor olvastam a nemes indián harcosokról, sziukról, apacsokról és delavárokról, akik erdei szellemek módjára szökkentek fel a fára! Lent, a fa tövében vérfagyasztó jelenetek játszódtak le, ők meg nyugodtan ültek fönt a fán, és pontosan megjegyzték, hogy mi történik odalent, és ki mit mond. Ilyenkor persze a fa tövében nagyon fontos dolgok hangzottak el, amelyekről senkinek sem volt szabad tudnia. Az indiánok a fán a markukba röhögtek, s az éj leszálltával ők is leszálltak a fáról, hogy oda üssenek, ahová kell.

Matyi kudarca nem riasztott el, találtam egy megfelelő fát, vén, alacsony törzsű tölgyet, s indián szokás szerint úgy elbújtam a lombok között, mintha én volnék a legvastagabb faág.

Mindaddig nem féltem, amíg semmi sem történt. De amikor az ösvényen megláttam a tolokocsit, azt hittem, leesem a fáról. Újra itt van a vén ravaszdi.

Elbújt a bokrok között, most meg hajtja a kocsiját, és füttyül minden óvatossági rendszabályra, mert azt hiszi, hogy senki sem látja.

Rosszul számított szegény. Elfelejtette, hogy vannak olyan kislányok, akik tudnak fára mászni. A rokkant úgy viselkedett, mintha éppen most fizetett volna nagy összeget, a vadászlakért. Előbb megkerülte az épületet, megnézett minden zugot, aztán megállt a verandára vezető lépcső előtt.

Azt gondoltam, hogy visszafordul, és szomorúan elhajt, de tévedtem. Ami-ekkor történt, túlszárnyalt minden képzeletet! A rokkant még egyszer körülnézett, majd erőteljes mozdulattal ledobta magáról a kockás pokrócot, *kiugrott a tolókosziból*, felfutott a verendára, s amire eddig képtelen volt, most vidáman mozogva benézett az ablakon, a kilincset próbálta, a lábtörlő alatt keresgélt, s egyáltalán úgy viselkedett, mintha csak otthon volna.

Megvan hát az új szenzáció! A rokkant nem rokkant, sőt még csak nem is sérült vagy béna. Úgy mozog, mintha ifjúkorában artista lett volna. Kicsoda hát ez az ember?

Ha én azt tudnám! Egy biztos: a szimpatikus szakállas bácsi háza körül titokzatos dolgok történnek, a házban pedig valamilyen rejtély van.

Nem volt időm ezen gondolkozni, mert a rokkant ba-lettléptekkel lefutott a lépcsőn, beült a kocsiba, s gyorsan betakarta a lábát. Megint úgy festett, hogy senki se hitte volna, hogy a lábát használni tudja. Hamarosan megértettem a sietsége okát. Az ösvényen két alak jelent meg. Piperkőc és Mónika kisasszony. Kéz a kézben közeledtek, és egymás szemébe néztek.

Gyönyörű volt az egész: itt a rokkant, aki nem rokkant, ott a színésznő, aki nem színésznő, és Piperkőc, aki isten tudja, kinek adja ki magát. S én a fán. Borzasztó kíváncsi voltam, milyen lesz a találkozás.

Nem volt az semmilyen sem. Elmentek egymás mellett, mintha nem is ismernék egymást. Mónika kisasszony a házban gyönyörködött, a rokkant a fenyők között gomolygó ezüstös ködben gyönyörködött, Piperkőc a kialudt pipát szívta, és semmiben sem gyönyörködött.¹ Amikor a rokkant eltűnt az ösvényen, félvállról megkérdezte:

— Hát ez kicsoda?

Mónika kisasszony színpadiasan sóhajtott.

— Valami szerencsétlen béna vagy hadirokkant. Nyavalyás! Reggel még ő tologatta a kocsiban, és a lábát takargatta pokróccal, most meg azt sem tudja, hogy kicsoda?

— Imádom a régi faházakat — mondta Piperkőc elandalodva —, szívesen lagnék itt.

— Igen — sóhajtott Mónika kisasszony —, úgy lehet benne pihenni, akár egy régi, nemesi kúriában. Kíváncsi vagyok, ki lakik itt.

— Fogalmam sincs — válaszolta Piperkőc —, de az biztos, hogy olyan ember, aki szereti a magányt.

— Igen — sóhajtott ismét Mónika kisasszony —, és álmodozó természetű ...

A többit nem hallottam, mert a romantikus pár megfordult és továbbment. A nő sóhajtozott, a férfi gyönyörködött, egyiküknek sem volt arról fogalma, hogy ki lakhatik a házban, s közben mindketten azon törték a fejüket, hogyan jussanak be oda, és hogyan fújjanak meg onnan valamit, ha nem tévedek, egy kalapot; de lehet, hogy valami mást, amiről fogalmam sincs. Egyszóval újabb romantikus jelenet kóbor apácák megtévesztésére. Ezért kellett egy egész kosárnyi rózsát vásárolni? Elmentek, én ott maradtam a fán. Annyira meg voltam lepődve, hogy elfelejtettem, hol is vagyok. Aztán az ösvényen megláttam a hazatérő szakállast. Nagyszerű kedve volt, és megint a maga pirampampamját dúdolta.

Abban a hitben, hogy a földön állok, lekiáltottam a fáról:

— Jó napot kívánok, szeretném a bácsinak megköszönni a cukorkát!

A szakállas megállt, mintha földbe gyökerezett volna a lába. Fölnézett.

— A manóba? Ki szólt hozzám?

— Én, a Kilences.

— Milyen kilences? Hol vagy?

— A fán.

Csak ekkor vett észre engem az ágak között, és nevetőgörcsöt kapott.

— Te aztán jól megijesztettél! Ez igen! Már azt hittem, hogy egy angyalka kiabál nekem a felhőkből.

Mit csinálsz ott?

— Megfigyelek! — kiáltottam. Igaz, mondhattam volna azt is, hogy harkálynak vagy kakukknak álcáztam magam, de elhatároztam, hogy a szakállas bácsival szemben őszinte leszek, mert nagyon megnyerő volt, és tetszett nekem.

— Gyere le — kiáltott —, mert még lepottyansz! Nem estem le, hanem gyorsan lemásztam, s megint a földön álltam, a szakállas bácsi előtt. A csuklyás köpenyben és hatalmas gumicsizmában úgy nézett ki, mint egy Mikulás, aki divatos rótvörös színűre festette a szakállát.

— Mit beszélsz? Kit figyelsz meg? Egyáltalán mit csinálsz itt?

— Semmit, csak a csokoládés cukorkát akartam megköszönni. Klassz volt!

A szakállas megfogta a vállamat, magához húzott, és a szemembe nézett. Azt hittem, hogy mindjárt összeszid, ehelyett elmosolyodott és felrikkantott.

— Tetszel nekem, hallod? Hasonlítasz az én unokámhoz, Margitkához! Olyan a szemed is, ugyanolyan csibészarcod van, s biztosan olyan csibész is vagy! Gyere, meghívlak tejszínhabos számócára!

MEGVAN A KALAP!

A szamóca finom volt, friss és illatos, a tejszínhab is remek, s akkora adagot kaptam, mint egy óriás! Nehezen sikerült az egészet megennem, s aggódtam, hogy képtelen leszek ebédelni.

A házban pedig minden csodálatos volt. Előbb egy nagy előszobába jutott az ember. Az ajtó fölött hatalmas szarvasagancs függött, a falon meg két régi puska. Egyszóval mintha egy öreg nyomkereső háza volna. Aztán vastag függönnyel takart ajtón át hatalmas szobába jutottunk. A szobában kitömött madarak álltak, egy sólyom kiterjesztett szárnyal, egy filozófus pofájú bagoly meg egy vadkacsa. Engem azonban legjobban a nagy bőrfotel előtt a földön heverő bőr érdekelt. Valami nagyon vad állaté lehetett, mert óriási feje volt, veszélyesen csillogó szeme és nagy, fehér agyari. Úgy éreztem, mintha tüstént le akarna nyelni.

Ez egy hiúz bőre — magyarázta a szakállas.

Körülnéztem, s a kalapot kerestem, de sehol sem láttam. Az íróasztalon viszont, az ablak közelében sok-sok papírt vettem észre, különböző kisebb-nagyobb papírt, s a papírlapokon furcsa jeleket, grafikonokat. Ez arra mutatott, hogy a szakállas nemcsak horgászni tud, hanem írni meg rajzolni is. „Jó, jó, de hol a kalap? Elrejtette volna?” — tanakodtam magamban. / -

Ettük a finom szamócát, és kitűnő hangulatban voltunk.

— Ízlik? — kérdezte a szakállas bácsi.

— Nagyon — feleltem őszintén. — A bácsi nem is tudja, hogy veszély fenyegeti — szólaltam meg teljesen

váratlanul, magam sem tudva, miért, mert a hiúzról akartam mondani valamit. Gondoltam, hogy a meglepetéstől kiesik a fotelből, de csak nagyot nevetett.

— Mi jutott eszedbe?

— Semmi, de a saját szememmel láttam. Gyanús alakok járnak errefelé.

— Te meg csücsülsz a fán, és figyeled őket?

— Persze, az a legjobb megfigyelőpont.

— Kíváncsi vagyok, miről ismered meg a gyanús alakokat!

— Arról, hogy szeretnének bejutni a bácsi házába, vagy legalábbis keresik a módot, hogyan juthatnának be.

Ez már szeget ütött a fejébe. Nem tréfált, és nem is nevetett, hanem végigsimította a fejét, és felugrott a fotelből.

— Ki volt az?

— Például egy szerencsétlen rokkant, aki tolókocsin közlekedik, s egyáltalán nem is rokkant, mert ma, amíg a bácsi nem volt itt, kiszállt a kocsiból, és keresett valamit a verandán ...

— Rokkant? — gondolkodott a bácsi. — Találkoztam vele, amikor hazafelé tartottam. S azt mondod, hogy nem is rokkant?

— Láttam, ahogy kiszállt a kocsiból, és megpróbálta kinyitni az ajtót.

A szakállas a homlokára ütött.

— Hogy én milyen könnyelmű vagyok ... — elharapta a szót, mintha túl sokat mondott volna. — Á, ki van zárva! Lehet, hogy csak a házat akarta megnézni..,

— Úgy mint a másik tegnap — mondtam.

— Kire gondolsz?

•— Arra, aki azt kérdezte, hogy nincs-e kiadó szobája.'

— Az a halászköpenyes?

— Szép kis halász! Mielőtt idejött a bácsi, az is keresgélt, s a keze viszketett.
— Mit beszélsz?
— Szóval megpróbált bejutni a házba!
A bácsi hatalmas, lendületes léptekkel járt alá s fel a szobában, és ismételte:
— Érdekes ... érdekes ... — Aztán megállt előttem, és teljesen komolyan így szólt: — Jó, hogy elmondtad. Értesítem a rendőrséget.
— Az lesz a legjobb — állapítottam meg. — Tanítsa meg őket a rendőrség, hogy kell viselkedni!
A szakállas abbahagyta az aggodást, és megint vidám volt.
— Okos kislány vagy, én meg azt hittem, hogy amolyan kis bolondos vagy. Mondd csak, miért leselkedtél az után a két ember után, mi volt az oka, hogy megfigyelted őket?
„Túl sokat akarsz tudni, kedves szakállas bácsi! Így is eleget beszéltem. A jó detektív csak annyit mond, amennyit kell, egy szóval sem többet” — gondoltam, és ártatlanul mosolyogtam.
— Mondjuk, hogy mindig nyitott szemmel járok, és észreveszem a dolgokat.
— És ezért mászol fára?
— Mondjuk, hogy szeretek fára mászni.
— Jól van, de miért éppen az én házam közelében álló fát választottad ki?
— Ha azt mondom, hogy megtetszett egy bizonyos kalap, úgysem tetszik elhinni — válaszoltam ravaszul.
A csalétket bekapta, mert elcsodálkozott.
— Kalap? Hát ez jó! Pont az én öreg kalapom?
— Nem mindig a kalap az öreg — válaszoltam. — Néha egy öreg kalap is lehet új, főként szombaton.
A szakállas bácsi gyanakodva pislogott.

— Mit beszélsz?

— És lehet nagyon, de nagyon értékes — tettem hozzá, hogy még jobban meglepődjön.

— Segítség! — kiáltott nevetve. — Azt hittem, hogy okos kisleány vagy, de tényleg bogaras vagy. — Aztán aggódva nézett rám. — Nem vagy te lázas?

Érdekes^ amint a kalapról kezdek beszélni, mindenki azonnal azt hiszi, hogy hőemelkedésem van. Összebeszéltek?

— Nem, bácsi kérem — válaszoltam kihívóan —, harminchat egész hattized a hőmérsékletem, tessék ellenőrizni. Ami a kalapot illeti... nagyon hálás volnék, ha megmutatná a bácsi.

— Kérlek! — mondta vidáman. Az ablakhoz lépett, s az ablakilincsről egy mozdulattal levette a kalapot. Mintha csak elővarázsolta volna, mert eddig nem vettem észre, hol van, pedig az orrom előtt lógott.

A homályos szoba hirtelen titokzatos, furcsa lett.

— Tetszik neked?

— Nagyon is — válaszoltam éllel.

— Akkor tessék, vidd el!

Azt hittem, hogy titkolózni fog, kiutat keres, ő pedig, akár egy nemes lelkű seriff, akinek a szíve aranyból van: „Tessék, ha tetszik neked, vigyed!”

Mielőtt elviszem, elhatároztam, hogy megnézem. Furcsa kalap ez, olyan, mintha régi volna, és mégis új, csak nagyon piszkos és gyűrött, meg nehéz a nedvességtől. Belenéztem, de a bőrszalag alatt nem volt újságbetét. Monogram se volt, ez egy kissé felvidámított. Az újságot ki lehet dobni, de a tussal beírt monogramot nem lehet kitörölni. És még valami! A kalapban benne volt a cégjelzés:

Mieszkowski — Varsó. A kalap tehát Varsóból származott, ugyanúgy, ahogy a Kolanko bácsi kalapja!

„Ez az vagy nem?” — tanakodtam, s bár nagyon szerettem volna, képtelen voltam erre válaszolni. A szakállas mellettem állt, és figyelmesen nézett rám.

— Mit keresel?—kérdte.

— Csak úgy ... vizsgálom.

— Megmondtam, hogy magaddal viheted.

— Köszönöm — suttogtam. — Csak kölcsönbe szeretném. Nemsokára visszahozom.

— Nekem nem kell.

— De akkor miben tetszik a strandra járni? Mert láttam a bácsit kalapban.

— Hát az úgy volt... — nevetett.

„Szeretne megszabadulni tőle” — gondoltam. Elhatároztam, hogy kölcsönbe elviszem a kalapot, és megmutatom a gordonkásnak. Kíváncsi voltam, felisméri-e benne a saját kalapját.

— Jó — mondtam —, kölcsön elviszem, és holnap visszahozom.

Vállat vont.

— Miért nem akarod örökre?

— Hát csak úgy. Lehet, hogy valakinek még jó lesz.

— Nem hinném, hogy bárkinek jó volna egy ilyen tönkrement kalap.

— Sosem lehet tudni...

Még valamit hozzá akartam tenni, hogy jól megkavarjam az öreget, de ebben a pillanatban egy szélroham kicsapta az ablakot. Az íróasztalon felröppentek a papírlapok, s néhány a padlóra hullott.

Odaugrottunk, a bácsi becsukta az ablakot, én meg leguggoltam, és összeszedtem a papírokat.

A szakállas gondosan az íróasztalra tette az egészet, és egy lapos követ tett rá.

— Még van egy a fotel alatt — mondta, és a padlóra mutatott.

Négykézlábra álltam, és a fotel alól fölvettem egy kis papírszeletet. Jobban megnéztem; előbb azt hittem, hogy valami díszes láncot ábrázoló rajzról van szó, de a láncszemek helyén betűket vettem észre: HO—CH₂—CH₂—OH ...

— Milyen furcsa rajz — mondtam, amint a kezébe adtam a papírt.

A szakállas előbb rám nézett, aztán a papírra, majd titokzatosan mosolygott.

— Nézd csak — mondta elfogódottan —, ezen a kis papírlapon van ennek az egész papírhalmaznak, a számításaimnak az eredménye — mutatott az íróasztalra. — Sokéves munka eredménye.

— Ilyen kis papíron? — kérdeztem suttogva.

— Igen, kislányom. Gyakran egy egész homokhegyet kell átvizsgálni ahhoz, hogy az ember egyetlen kis aranyrögöt találjon.

— És mit jelentenek ezek a betűk? — kérdeztem bátortalanul.

Jólelkűen mosolygott.

— Varázs jelek.

— Én azt hittem, hogy kémiai jelek. Tudom, hogy a H₂O a víz, a szén pedig C.

— Nagyszerű — nevetett a bácsi —, kémiából ötös!

— A bácsi... vegyész ?

— Nem, kislányom — nevette el magát —, varázsló vagyok. Szénből, hidrogénből és oxigénből olyasmit tudok alkotni, ami még az aragnál is drágább.

— Milyen érdekes — suttogtam csodálkozva és meglepetten. — Szeretném tudni, hogy tetszik ezt csinálni.

— Hm ... szívesen elmagyaráznám neked, mert kedves kislány vagy, de ahhoz, hogy ezeket a varázslatos dolgokat megértsed, alaposan ismerned kell a kémiát.

Ebben a pillanatban átfutott rajtam a gondolat, hogy

ha felnövök, nem leszek nemes lelkű seriff, hanem ilyen varázsló, aki szénből, hidrogénből és oxigénből olyasmit tud létrehozni, ami még az aragnál is drágább. És nagyon sajnáltam, hogy nem ismerem alaposan a kémiát...

— Ne szomorkodj — törte meg a csendet —, egyszer, ha úgy akarod, mindezt elmagyarázom neked, mert szeretném, ha megismernétek egymást az én Margitkám-mal. Ti ketten lennétek a világ két legnagyobb csibésze.

— Ő is bandafőnök volt, és nyolc fiúnak parancsolt? — kérdeztem.

Nevetett.

■— Most már értem, miért akarsz ilyen kalapot! Biztosan gengszteresdit játszotok, te vagy a főnök, és a nagyobb tekintély kedvéért kalapot akarsz hordani. Értem már — ismételte, és örömeiben, a vörös szakállát markolászta.

Nem akartam elosztatni a tévedését. Hadd örüljön, aminek csak akar. Kislányosan pukedliztem.

— Köszönöm a finom szamócát. Nagyon jó itt a bácsinál. A kalapot pedig holnapig elviszem ...

Magához ölelt, mintha én volnék az unokája, Margitka.

— Jó mulatást — mondta búcsúzóul. — És gyere el megint szamócát enni!

Semmi okos nem jutott az eszembe, így aztán szó nélkül kifutottam. Kezemben a kalap, a fejemben pedig ... Tulajdonképpen a fejemben semmi sem volt, csak néhány kémiai jel.

AZÉRT SE MONDOM MEG!

Ha üres az ember feje, akkor nehéz bármire is gondolnia. Nieborze irányába igyekeztem, hogy Matyinak elmondjam a legújabb híreket. Nem csoda hát, hogy Pi-perkőcöt nem vettem észre. Piperkőc pedig pipával a szájában az ösvényen állt, és borotvált arcán gunyoros mosollyal várta, mikor jövök ki a szakállastól.

Olyan váratlanul szólított meg, hogy először azt sem tudtam, mi történik. Elém állt az úton, és azt kérdezte:

— Bent voltál?

— Sehol sem voltam — válaszoltam.

— Na ne viccelj! — nevetett, és a kalapra pillantott. Gondoltam, ki akarja tépni a kezemből, és elfut velem,

de csak rápillantott. A kalapot a hátam mögé dugtam.

— Nincs kedvem magával szembeötődizni — mondtam élesen. — Ne is gondolja, hogy félek magától! És egyáltalán, mit keres itt? Magának most Mónika kisasszonnyal kellene lennie, nem az erdőben kószálnia!

A szavaim meglepték, mert kivette a pipát a szájából, és ügyetlenül elmosolyodott.

— Ide hallgass — mondta —, beszéljünk értelmesen! A szakállas bácsinál voltál, bent a házban, és biztosan sok érdekes dolgot láttál.

— Persze hogy láttam, de nincs kedvem magával beszélgetni.

— Tehát mit láttál?

— Például szarvasagancsot a falon.

— Nagyon érdekes ... hát még?

— Hiúzbőrt a padlón. Üdvözlötte magát.

— Köszönöm, hát még mit láttál?

— Kitömött vadkacsát, ha ez érdekli.

— Vicces vagy. És szemtelen.

— Mert elállja az utamat, és fölöslegesen kérdezzet.
— Azt hittem, hogy megértjük egymást, de te duzzogsz.
— Maga pedig szépen bolonddá tett engem ma reggel, bizony!
— Tudom, hogy egy bizonyos kalap érdekel téged... — vágott a szavamba.
— Ügy van — az arcába nevettem —, ugyanaz, amelyiket a Borostyánban maga elcserélt.
— Hagyd, hogy végigmondjam — szólt titokzatos arccal. — Tudom azt is, hogy engem gyanúsítasz, de nincs igazad. Mondtam már, hogy a saját kalapomat vittem el a fogasról, láttad a monogramomat: W. K. — Különlegesen előkelő mozdulattal elővette a tárcáját s a tárcából egy névjegyet. — Tessék, a nevem Wieslaw Kardasiewicz. Olvasd el, ha nem hiszed.

Eloolvastam:

WIESLAW KARDASIEWICZ *mérnök*

— Rendben van? — kérdezte.
— Nincs rendben, mert az a kalap, amelyik a fogason maradt, ugyanilyen monogrammal volt ellátva.
— És hogy hívják azt a kopasz embert?
— Walery Kolanko — válaszoltam —, de azt állítja, hogy a kalapjában nem volt monogram, és a bélésébe újságból betétet rakott.
— Láttad?
— Nem.
— Senki sem látta azt az újságbetétet. Az nem jutott eszedbe, hogy egyszerűen meg akart szabadulni a kalapjától?
„Nem jutott az eszedbe?” Ha tudná, mennyit törtem

a fejem, és mennyi minden jutott az eszembe, nem tenne fel ilyen buta kérdéseket.

— Akkor minek ez az egész cirkusz a ... — Azt akartam kérdezni, „a százezerrel”, de idejében elharaptam a szót.

— Mivel? — sürgetett Piperkőc.

— Általában — válaszoltam kitérően. — Például miért ment el magához, az eszpresszóban pedig miért csinált botrányt?

Piperkőc még titokzatosabb képet vágott.

— Úgy látszik, fontos volt neki.

— Maga talán tudja, miért? — kérdeztem egyenesen a szemébe nézve.

— Csak sejtem, kislányom, és ezért... — suttogássá halkította a hangját. — Ezért állapodjunk meg abban, hogy ha megtudok valamit a kalapról, azonnal elmondom neked . . . Te pedig ... L

— Megint bolonddá akar tenni! — kiáltottam.

— Szóval nem akarod megfejtetni a kalap rejtélyét?

— De igen, csak a segítsége nem kell. Megoldom egyedül.

— Csak annyit mondj meg, láttál-e a vörös szakállas embernél egy kék dossziét, aminek a felírása ...

— Nem láttam, és nem is akarok látni — válaszoltam felháborodva. — Maga pedig óvakodjon a rendőrségtől! — tettem hozzá.

Piperkőc villámgyorsan elkapta a karomat, és kitépte a kezemből a kalapot.

— Honnan van ez a kalap ?

— Adja vissza!

— Ne idegeskedj, kicsi! — mondta nyugodtan. Egy pillanatig a kalapot vizsgálta, aztán gúnyosan elmosolyodott és visszaadta. — Semmi hasznod se lesz belőle. Kidobhatod a szemétkbe.

— Azt teszem vele, amit akarok —• mondtam.

— Sok sikert, kislány! — mondta csípősen. — Kár, hogy nem értesz a szóból. — Azzal eleresztett, én meg a kalappal futni kezdtem ... nem is tudom, merre.

MATYI FELFEDEZI A SPANYOLVIASZT

A Strand utca és a Kolna utca sarkán álltam meg, a tejbár mellett. Igaz, sem kefirhez, sem aludttejhez nem volt kedvem, mert a számban éreztem még a számooca remek ízét. Különben is, illik-e, hogy egy komoly detektív tejbárba járjon? Nem. Egyetlen könyvben sem olvastam, hogy egy detektív vagy gengszter kefirt szívott volna szalmaszálon. Az ilyenek általában igazi bárban ülnek, whiskyt isznak, az örülten szép bárkisasz-szon-yt csodálják, és különböző titkokat olvasnak ki a szeméből; aztán valaki hirtelen kirántja a fegyverét, és piff-paff, csak úgy pattannak szét a poharak. Aztán rögtön felbődül a rendőrségi autó szirénája, a bárpult alatt pedig két holttest fekszik, egy nemes lelkű hulla meg egy bizonytalan származású.

Így szokott lenni a regényekben és a filmekben. Érthető hát, hogy nagyon csodálkoztam, amikor a párás üvegen át a tejbárban Matyit pillantottam meg. Bárszéken ült, előtte egy megkezdett kefir, a kefir mellett pedig — nem hittem a saját szememnek! — két hatalmas karfiol. Ezt vajon uzsonnának rendelte?

Felháborodtam. Én izzadok, veszélynek teszem ki magam, ő meg kefirt iszik, hozzá nyers karfiolt rág. Káposztafej ez, nem detektív! Mint egy rakéta, úgy szaladtam be, és felkiáltottam:

\

— Nna, szépen vagyunk!

— Pontosan! — mondta komolyan. — Költségekbe sodortál, öt zlotymba került ez a konyhakerti növény. Ráadásul utálom a karfiolt.

— Akkor minek vásároltad? i

— Valamit muszáj volt vennem. Nem mehettem a kertészhez úgy, hogy kérem, én csak a fű növést akarom hallgatni...

— A kertésznél voltál, és nem is mondod? — lepődtem meg. , r

— Hogy mondjam, ha nem engedsz szóhoz jutni!

— Tessék, beszélj! Borzasztó komolyan kezdte:

— Képzeld, a szakállas a kertésznél járt...

— Még ilyet!

— Ne szakíts félbe! Ott járt, és semmit sem vásárolt.

— Még jobb. Hát akkor mit csinált?

— Nagyon titokzatosan viselkedett.

— Magától értetődik.

— Azt hiszem, kérdezett valamit.

— Csak hiszed, vagy igazán kérdezett?

— Fogalmam sincs, mert bement a házba, és öt percen át nem jött ki onnan.

— Nem tudtál hallgatózni? Matyi türelmetlenül csettintett.

— Túl sokat kívánsz! Nem elég, hogy a megtakarított pénzemből karfiolt vettem, még hallgatózzam is? Hallgatózz te, ha a fal fél méter vastag, és lehallgatókészülékünk, sajnos, még nincsen.

— Elszúrtad a dolgot.

— Persze, elszúrtam — nevetett keserűen. — Te az én helyemben szellemmé változtál volna, átmentél volna a falon, és most a kezekben tartanád az egész beszélgetés szövegét. Zseniális! Én csak elszúrhatom a dol

got... De a felderítő beszélgetést ki csinálta? — tette hozzá titokzatos arccal.

— Milyen felderítő beszélgetést?

— A kertész fiával!

— A kertésznek fia is van?

Matyi elővette a noteszát, és ünnepélyes hangon felolvasta :

— Saporának hívják, Gusztáv a másik neve, tizenhárom éves, és kétszer húzták el. Egyszer a harmadik osztályban ...

— Nem fontos — szakítottam félbe.

— Mindenesetre felírtam.

— Még mit mondott?

— Hogy az eső miatt olcsóbb lett az uborka. Tessék, ez Matyi! Én reszketek az izgalomtól, ő meg jön az uborkával!

— Az uborka nem érdekel! — szóltam.

— És Piperkőc?

s-^ Beszélsz már, vagy fejbe váglak?!

— Képzeld el, Piperkőc nem lakik a kertésznél.

— És rejtekhely sincs ott?

— Nincs rejtekhely.

— Mindig ilyen rossz híreket hozol. Nincs! Miért nincs, ha egyszer lennie kell!

— Ha egyszer nincs — jelentette ki Matyi —, akkor mit tegyek?

— És mi van?

— A fészerben egy autó van.

— Autó! — nyögtem. — Ott tartja az autóját, s te csak most mondod! Milyen autó? .

— Mercedes 220-as és ráadásul „S”.

— Szuper. Mindjárt tudtam. Ilyen pasasnak csak Mercedes 220-a lehet.

— Honnan tudod ?

— Most mondtad! Mi van még?

— Semmi, a szakállas elment, a kertész elment, én meg azt akartam, hogy valamilyen alibim legyen, vettem hát két karfiolt, mert egyet nem illik. Holnap a nagymama megfőzi ebédre, én pedig már most rosszul vagyok a gondolattól, hogy meg kell ennem.

— Jó étvágyat! — mondtam. — Hát a szakállas?

— Hazament.

— Semmit se tudtál meg róla?

— Nem lehetett csak úgy kérdezgetni...

— Matyi! — méltatlankodtam. — Inkább menj a madaraidhoz!

Az ornitológus duzzogni kezdett.

— Nagyszerű beszélgetést folytattam, karfiolt vettem, te pedig szemrehányást teszel.

— Mert észre sem vetted, hogy mit hoztam. — Ezzel az orra előtt lengetni kezdtem a kalapot.

— Kalap! — csodálkozott. — Ne haragudj, de észre se vettem.

— Ha elefántot húznék magam után spárgán, azt se vennéd észre. Egyáltalán, borzasztó vagy! Most pedig figyelj!

Elmeséltem mindazt, ami történt. Reméltem, hogy elsápad a csodálattól s az irigységtől, de csak ennyit kérdezett:

— Az a kitömött vadkacsa tojó volt vagy gácsér?

Próbáljon meg az ember ilyennel beszélgetni! Körülöttünk a dolgok már a valószínűtlenség határát súrolják, őt meg a kitömött madár érdekli.

— Hát az, hogy Piperkőc valami kék dossziéről kérdezett, az téged nem érdekel? — fortyogtam a felháborodástól. — Hogy a szakállas varázsló, az is semmi? Hogy szénből, hidrogénből és oxigénből az aranyból is drágább dolgot tud csinálni...

— Ez az! — szakított félbe. — Ez nagyon érdekel! Ide hallgass — kezdte, mintha most ébredt volna —, le-

—het, hogy a kalap ügye szorosan összefügg azzal a kis papírlappal, amelyikre a szakállas fölírta annak az értékes valaminek a kémiai képletét.

— Végre fölébredt a hétalvó! — mondtam boldogan.

— Végre valami okosat mondtál! Én is azt hiszem, hogy a két dolog összefügg. — A kalapot az egyik székre tettem. — Képzeld csak el, hogy itt a kalap, aminek semmi értéke sem volt. Ha belerejtesz egy titkos kémiai jelekkel teli papírlapot, azonnal megnő az értéke ...

Matyi gondolkodott, és hámló orrát dörzsölte.

— Jó, de honnan tudod, hogy ez az a kalap? Valami nincs rendben. Ha ez volna az a kalap, amit a gondonkás keres, a szakállas semmi kincsért sem adta volna neked.

— De lehet, hogy a szakállas nem tudja, hogy ez az a kalap.

Matyi hitetlenkedve csóválta a fejét.

— Valami itt nem világos. - - v

— Felfedezted a spanyolviaszt. Kezdetől fogva titokzatos és kibogozhatatlan az egész. Mégis rá kell jönnünk

— mondtam határozottan.

— Mit akarsz tenni ?

— Legelőször is a kalapot meg kell mutatni a gondonkásnak!

MI VAN A TOKBAN?

A gondonkaművészhez legjobb ebéd után menni. Ilyenkor az emberek általában jó hangulatban vannak, és szívélyesebben tekintenek a világra és felebarátaikra. Egy jó ebéd után — mondjuk, gombaleves, húsrolád éfl i'ilo

nyás pite után — az embernek jó gondolatai támadnak. Bizonyára a gordonkás gondolatai is szebbek lesznek, mint máskor, és talán elfelejtkezik a százezerről, amit olyan hirtelenül veszített el a kalappal együtt — ha egyáltalán elveszített valamit.

Így aztán ebéd után mentünk. Ütközben tanakodni kezdtünk.

— Te — mondtam Matyinak —, elmehetünk a gordonkához, ha nem tudjuk, hogy hol lakik?

— Hiszen tudod.

— De ő azt hiszi, hogy nem tudom. Talán jobb volna, ha egyedül mennél.

— Én? — ütközött meg. — Hiszen engem látott meg a fán!

— Éppen ez a jó! Ha meglátott téged a fán, akkor tudja, hogy te tudod, hogy ő hol lakik.

— És ha megkérdi, hogy mit csináltam a fán ?

— Akkor mondd azt, hogy tőle akartad megtanulni, hogy kell krumplit főzni.

Az ötletem nem tetszett Matyinak. Én azt akartam, hogy ő menjen, ő azt, hogy én, s így veszekedtünk egészen a kőfalig. A falon túl már rövid volt az út, tehát határoznunk kellett, hogy ki menjen. Matyi persze képtelen volt erre, rám pedig a műemlék falak tettek olyan hatást, hogy azt is elfelejtettem, merre megyek és miért.

Csodáltam a romos palota szépségét. Romos volt, ezért hát még titokzatosabb, mint amilyennek lennie kell: áradt belőle a történelem és a legendás középkor. Pontosan úgy, mint a *Történelmi hívás* című képen, amit a Nemzeti Múzeumban láttam — de lehet, hogy még szebben. Ha festő volnék, azonnal megfesteném ezt a gyönyörűséget.

A paloták és a várak általában kétszárnyúak. Ennek a bal szárnya romokban hevert, a jobb oldaliból csak a

falak és a vak ablakszemek maradtak, amelyekben virágok helyett csalán és mindenféle gyom nőtt. A szárnyak fölött pedig a karcsú bástya állott keskeny ablakaival. Kísérteteknek való hely.

S ha elgondolom, hogy a gordonkás itt krumplit főzött!

A rokkantokról nem is beszélek, az amúgy is kísértetek látszott, illett tehát, hogy itt lakják. De Mónika kisasz-szony? Őt biztosan gyötörte a félelem.

Erősen vert a szívem, s vártam, melyik ablakban jelenik meg a kísértet. De kísértet helyett Kolanko bácsi jött ki, s még csak nem is az ablakon, hanem közönségesen, a kapun át. Eldőlt a vita, hogy ki menjen be hozzá, és ki mutassa meg neki a kalapot. Elég odalépni és megkérdezni: „Nem ez á bácsi kalapja?”

Egyelőre nem határoztuk el magunkat, aztán megláttunk egy nagy fekete tokot, ami teljesen elképesztett. Kolanko bácsi ugyanis nem egyedül jelent meg, hanem egy nagy, fekete tokkal, amely koporsóhoz volt hasonlatos. Nehezen cipelte a tokot, szinte meggörnyedt a súlyától. Biztosan ezért is választotta a beomlott falon át vezető rövidebb út helyett a gesztenyefasort.

— Mit cipelhet? — kérdezte sűgva Matyi.

— Fogalmam sincs — válaszoltam. — Lehet, hogy eldugott valamit abban a dobozban.

— Én azt hiszem — mondta Matyi —, hogy az a gordonka tokja.

— Ugyanúgy lehetne tok helyett koporsó is, olyan fekete.

Nehéz volt megállapítani, mit cipel a zenésziünk, tehát egyenesen utána eredtünk, de úgy, hogy meg ne lásson minket. Borzasztó kíváncsiak voltunk, hova hurcolja Kolanko bácsi a titokzatos dobozt vagy tokot.

Nem jöttünk rá sem a Méhes, sem a Rét utcán, sem

a kempingházaknál. Csak az erdei ösvényen hökkentünk meg: Kolanko bácsi a szakállas háza felé igyekezett. Matyi egészen belesápadt a felfedezésbe.

— Mondtam — rángatta a ruhám ujját. — Látod, a százezret érő kalap meg a papírlap ... minden összevág!

— Még semmi sem vág össze! — szisszentettem. — Meg kell figyelniük, hogy mi fog összeválni! Egyelőre csak a homok csikorgott Kolanko bácsi lába alatt, a sűrűben madár fütyörészett, a bácsi pedig nagy lihegve egyenesen a remetelak felé tartott.

A ház közelében a legvastagabb fenyők mögé bújtunk, és vártuk, hogy mi fog történni. Egy kissé úgy történt minden, ahogy a színpadon szokott: a gordonkás elhaladt az ablakok előtt, csoszant a lábtörlőn, mire a verandán megjelent a szakállas, és mint egy színész, széttárta a karját.

— Isten hozta, Walery úr! Már alig vártam! Kolanko bácsi szintén széttárta a karját, jobban mondva csak az egyik karját nyújtotta ki, mert a másikban a fekete valamit tartotta.

— Végre, végre, professzor úr — mondta lihegve. — Végre... — És a fekete dobozzal együtt átölelte a szakállast. Bementek a házba, aztán nem láttunk semmit, mert az ablakok zárva voltak.

Szerencsére a szakállas egy perc múlva kinyitotta az ablakot. Mi fölmásztunk egy füves homokbuckára, és a fák mögül, távcsövön keresztül lestük, mi lesz.

Egy ideig semmi érdekes sem történt, csak a profesz-szor vörös szakállát és a zenész kopaszon világító fejét láttuk, fölöttük meg a kitömött sólyom szárnyait. Valószínűleg az időjárásról beszélgettek és kávéztak. Egy pillantással sem néztek a fekete tok felé, ami a sarokban állt, a kitömött vadkacsa alatt.

— Gácsér — suttogta Matyi.

— Hol? — rázkódtam össze.

— Nem hol, hanem a vadkacsa. Megismertem a tolla-zatáról.

Nevetséges ez a Matyi! Azok ott kávéznak, a levegőben lóg a veszély, ő meg azon töpreng, hogy a kitömött vadkacsa gácsér-e vagy tojó. Általában semmi sem izgatja, biztosan azért, mert tudja, hogy helyette is én izgulok.

Alig bírtam kivárni, mikor isszák meg a kávéját. Végre felállt a szakállas, felállt Kolanko bácsi is, újabb szenzáció lógott a levegőben. Láttam, hogy Kolanko bácsi a fekete dobozhoz lép ... Megfogja, töpreng egy pillanatig, aztán titokzatos módon kinyitja ...

— Ugye, mondtam, hogy gordonka?! — hallottam Matyi csípős megjegyzését.

Igaza volt. A fekete tokban egyszerűen egy gordonka volt, s ha Kolanko bácsinak gordonkája van, akkor biz

tos, hogy 5 gordonkás. Nesze neked rongybicikli! Ahelyett, hogy kiderült volna, miféle gyanús, veszélyes és félelmetes alak, ujjal pengetni kezdte a húrokat, aztán a vonót is elővette. A fülem majdnem megfájdult belé.

Ráadásul a szakállas hegedűt vett elő, és együtt cincogtak.

— Hangolnak — jelentette ki szakértelemmel Matyi. ■— Mindjárt játszani fognak.

Majdnem elsírtam magam. Igazán mást vártam tőlük! Csalódtam bennük! Oldalba bökte a madarászomat.

— Matyi, hátha ez a szakállas, ez a professzor nem is vegyész, hanem egyszerű hegedűs ?

— Nem lehet — válaszolta komolyan. — Biztosan különböző elméleteket gyárt, mint Einstein, szünetben pedig hegedül, nehogy a feje szétrepedjen a sok képlettől meg szabálytól. Ez a hobbyja.

Nem akartam elhinni. Úgy éreztem, megint valami nagy meglepetést készítenek elő, hogy mindenkit félrevezessenek, elsősorban persze engem.

— Nem gondolod — súgtam a Matyi fülébe —, hogy ezt félrevezetésnek szánták?

Vállat vont.

— Kit vezetnének félre?

— Minket. Vagy Piperkőcöt.

— Nevetséges.

Kolanko bácsi egy széken ülve, alulról felfelé mozgatta a vonóját, a professzor állt, és felülről lefelé mozgatta, s az ablakon át szállt felénk a zene.

— Gyönyörű! — sóhajtott Matyi.

— Micsoda?

— Nem hallod? Hándelt játszanak.

— Te értesz hozzá?

— Zongorázni tanulok.

— Akkor mondd meg, mikor lesz vége, mert már nem bírom!

— Alig kezdték el! Hogy fejeznék még be?

— Szeretted a zenét?

— Imádom!

— Akkor csak hallgasd, amíg befejezik, és figyelj, mi lesz tovább! Én elszaladok a szállóba, talán ott valami érdekesebb történik. Aztán gyere el hozzánk, várni foglak.

A NEGYEDIK BRIDZSJÁTÉKOS

Elgondolkozva mentem végig a parton. Észre sem vettem, hogy kiderült az ég. Csak akkor néztem körül, amikor a homokra napfény sütött, és a tenger úgy kezdett csillogni, mint egy tükör.

A víz nyugodtan hullámozott. A hullámoknak nem volt már tarajuk, és nem árasztották el a strandot. A víz_v fölött még sötét felhők lógtak, de a szél darabokra szakította őket, és lassan szétfoszlottak. A felhők között megvillant a kék égbolt, és a napsugarak úgy bukkantak ki a réseken, mint valami ezüsthüvely. Egyszóval mintha a *Vihar után* című színes képeslapot látnám.

A nyaralók is megjelentek. Félénken indultak a strand felé. Igaza volt a szakállasnak, holnap biztosan gyönyörű idő lesz, és a Skandinávia felől áramló hideg légtömegekkel már nem kell törődnünk.

Sajnos, nem volt rá időm, hogy a kiderülő égbolt szépségeit csodáljam, és a tengeren játszó napfényt bámuljam. Fontosabb dolgom volt, a Három Vitorlához címzett szállóban akartam egy kis ellenőrzést végezni. Előbb

azonban hazaugrottam a Bujócska-lak üdülőbe, hogy átöltözzem, letegyem a kalapot, és megtudjam, mi újság.

Apa horgászni ment Jacekkal, a mama pedig, ahogy előre sejtettem, a szállóban kártyázott.

Én Robin Hoodból megint Hófehérke lettem, mert felvettem a kék ruhámat, amelyet utáltam. A kalapot a szekrény tetejére dobtam, hogy senki se vegye észre. Hadd legyen csak itt, hátha tényleg ez az a százezret érő?

Ezután tánclépésben, útközben mindenféle dallamot fütyörészve a Három Vitorlához mentem.

A szállóban, mint rendesen, semmi érdekes sem volt, ugyanaz a csillogó aranygombos portás, ugyanazok az unatkozó öreg nénik a fotelokban, ugyanaz a repülőgéplakát a falon és ugyanolyan forgalom: az egyik kimegy, a másik bejön, s nem tudni, miért.

Minden ilyen érdektelen lett volna, ha észre nem veszem az én halálos beteget játszó rokkantamat.

Mint rendesen, a tolókcocsiban ült, és mint rendesen, keresztrejtvényt fejtett.

Azt hiszem, ez a rokkant arra volt teremtve, hogy színészkedjen. Úgy tett, mintha nem ismerne meg, bár majdnem a tyúkszemére léptem, és jelentőségteljesen köhintettem is. Meg sem rezzent, csak a keresztrejtvé-nyes füzetbe meredt, és valamit a lap szélére írt.

Én azonban meg akartam mutatni neki, hogy létezem; Túlzó finomsággal, hangosan köszöntem neki:

— Kezét csókolom! Hogy sikerült a délelőtti séta? Rám pillantott sötét tekintettel, és azt morogta:

— Köszönöm ... köszönöm ... Nagyon kellemes volt.

— Hogy tetszik a környék?

— Köszönöm — sziszegte, és suttogva hozzátette: — Tűnj el, mert zavarsz!

Úgy tettem, mintha nem hallottam volna a kellemet

len hangot, kedveskedve mosolyogtam, és még hango-sabban megkérdeztem:

— Nagyon örülök, mert nekem is nagyon tetszik -a tájék, különösen a kemping mögötti magas part. Elszürkült az arca, és még dühösebben sziszegte: ■

— Kidobatlak a portással.

— Köszönöm szépen — nevettem elbűvölően. —[^]"Még annyit szeretnék megkérdezni: hogy szolgál az egészsége?

Ezúttal már nem vártam, hogy dühében szétszaggasson, köszöntem és továbbmentem, mintha nem is félnék tőle.

A klubszobában újabb meglepetés várt. A mama asztalánál a rzeszówi doktorné helyett megláttam a pipát, aztán a többit. Vagyis az egész Piperkőcöt.

Ezt még akkor sem hittem volna, ha az esti újság írja. Hogy kerül Piperkőc a mama kártyaasztalához, és hogy kerül a mama Piperkőc társaságába? Piperkőcnek a szakállast kellene szemmel tartania, vagy a kalapot rejtegetnie, vagy Mónika kisasszony kezét fognia. Ez meg kártyát tart a kezében, és éppen licitál.

Diszkrétén távozni akartam, de a mama észrevett.

— Na, végre! Hol voltál, kislányom?

Képtelen voltam válaszolni, a legszívesebben a föld alá süllyedtem volna, de ez nem illett. Még azt hihetnék, hogy rosszul nevelt kislány vagyok, így hát udvariasan biccentettem.

Egyáltalán, nevetséges helyzet: én nem akartam megismerni Piperkőcöt, Piperkőc engem, a mamának meg hirtelen eszébe jutott valami, és megszólalt:

— Képzeljék csak, az én Krisztim dzsudótanfolyamot végzett, és minden fiút odavág, ha kell.

— Nagyszerű! — szólalt meg Piperkőc. — Milyen derék kislány! — Nem tudom, hogy volt képes ezt fulla

dozás nélkül kimondani. Mosolygott és hozzátette: —* Hiszen mi már ismerjük egymást.

Mama nagy szemet meresztett.

:— Ismeri az én Krisztimet?

— Igen — szóltam közbe gyorsan, hogy megelőzzem >—, a bácsi kérésére egyszer virágot vittem.

Piperkőc úgy viselkedett, mint egy igazi lovag.

— Mondhatom — fordult a mamához —, hogy az ön kislánya nemcsak igen derék, hanem szolgálatkész is: Elnézést kérek, talán vissza is éltem a szolgálatkésziséggel, de higgye el, senkit sem találtam, aki...

— Érdekes — szólt a mama —, ő nem is említette.

— Bizonyára született szerénysége és finomsága nem engedte — szólt Piperkőc, és úgy mosolygott, mint Burt Lancaster a *Tetovált* rózsában. Szíve szerint még azt is hozzáteszi, hogy én vagyok a legjobb tanuló az osztályban, csupa ötösöm van, és egyszer én leszek a második Valentyina Tyereskova. Átláttam rajta: nem engem, hanem saját magát akarta menteni.

Egy pillanatra csend lett. Végül a további beszélgetéstől a Dabrowa Górniczából érkezett ügyvédné mentett meg.

— Három pikk — mondta türelmetlenül. Piperkőc elegánsan válaszolt:

— Kontra.

Ettől kezdve nem léteztem a számukra. Csak a pik-kek, körök, karók és treffek voltak, nem is szólva Piperkőc kontrájáról.

Vagy félórán keresztül egyáltalán nem léteztem a számukra, amikor eszébe jutottam mamának, aki így szólt:

— Ahelyett, hogy itt lézengesz, Kriszti, menj inkább friss levegőre! Azt hiszem, kiderült.

Piperkőc pedig, pipával a szájában, hozzátette:

i— Így van ... egy kis tengerparti séta jót tesz.

Meg akart szabadulni tőlem. Biztos megint valami rosszban törte a fejét, és nem akarta, hogy lássam. De elszámította magát, csak úgy tettem, mintha sétára indulnék. Kiléptem a klubszobából, a tengerpart helyett azonban egy mély fotelt választottam, beleültem, és vártam, hogy mi lesz. A rokkantamon kívül semmi különöset nem láttam. Ugyanazon a helyen ült, és egy vértanú arckifejezésével fejtette a keresztretjvényeket. Néha gyors pillantást vetett a bridzselők felé. Tudtam, hogy Piperkőcöt figyeli.

DOSSZIÉ A GORDONKA TOKJÁBAN

i

Estig unatkozhattam volna a fotelban, ha a forgóajtóban meg nem jelenik Matyi. Már messziről láttam az ar« cán, hogy újabb szenzációs híreket hoz.

Viharként rontott a hallba, s amint észrevett engem, felkiáltott:

— Fogalmad sincs, mi történt!

Nem volt fogalmam, de ez egyáltalán nem igazolta a Matyi viselkedését, különösen hogy a rokkant is jelen volt. Kértem, hogy beszéljen halkabban, a csarnok legtávolabbi sarkába húztam, és úgy kérdeztem:

— Szóval csak úgy tettek, mintha Handelt játszanának, közben pedig mesterkedtek valamiben.

— Nem — mondta hevesen —, Handelt végigjátszottak. Én mondom, hogy kitűnő volt.

— Tehát nagy semmi.

— Várj! Állati izgalmas dolgokat akarok elmesélni, te pedig állandóan félbeszakítasz.

— Na mondjad!
— Csak azt nem tudom, hol kezdjem ...
— Kezdd előlről! De siess, mert meghalok a kíváncsiságtól!
Matyi szokása szerint megdörzsölte az orrát, aztán megvakarta a füle tövét.
— Kilences — kezdte —, milyen dossziéről beszéltél?
— Kék dosszié volt, címkével.
— Megvan.
— Hol?
— A gordonka tokjában.
— És a gordonka?
— A szakállasnál maradt.
— Nem értem. Matyi sóhajtott.
— Én sem értem, de mindjárt elmondom. Nagyon szépen játszottak, aztán a szakállas az íróasztalhoz lépett, elővette a kék műanyag dossziét...
— Láttad?
— A távcsövön át, mintha az orrom előtt lett volna!
— Felírás is volt a címkéjén?
— Igen, de azt nem láttam.
— Na és?
— Elővette, Kolanko bácsinak adta, aki betette a gordonka tokjába, és a tokot bezárta.
— Remek! —kiáltottam. Matyi pedig befejezte:
— Eztán elbúcsúztak, Kolanko bácsi a szakállasnál hagyta a hangszeret, és a dossziét a tokban elvitte a bátyába.
Kedvem lett volna a Matyi nyakába ugrani, de a rokkant szeme láttára nem lehetett. Még azt hihetné, hogy valami nagyon fontos dolgot tudtunk meg.

— Matyi — szóltam —, nagyszerű vagy, zseniális és így tovább! A többit tedd hozzá magad!
Matyi szerényen hallgatott. Megint megdörzsölte a hámló orrát, és azt mondta:

— Kíváncsi vagyok, mi lehet a dossziéban!

— Ha én azt tudnám ... Mindenesetre valami nagyon fontos, ha Kolanko bácsi a sarokban hagyta a gondokáját, és a tokba a dossziét tette, a Piperkóc meg ezt a dossziét kérdezte. Ellenőrizni kell. —;— Mit? — rémült meg Matyi.

— Azt, hogy mi van a dossziéban.

— Jó ötleteid vannak. Hiszen a tokban van!

— Matyika — nevettem —, tényleg zseniális vagy, de néha madár. Hát a kalap ?

— Mi van vele ?

— Nálunk van a kalap, amit a szakállastól kaptam. Kolanko bácsinak fontosabb a kalap, mint a dosszié! Elvisszük a kalapot, és közben talán belekukkanthatunk a tokba. -

Matyi megdörzsölte a kezét.

— Fantasztikus ... de hogy magyarázzuk meg neki, hogy tudjuk, hol lakik?

— Nyugi! Megmondjuk, hogy indiánosdit játszottunk, és véletlenül bukkantunk a nyomára.

MICSODA NAP, ŐRÜLET!

Az indiánosdihoz legalább két fiúra van szükség. Az egyik a vezér, a másik pedig a varázsló. Szívják a pipájukat, és azon tanácskoznak, hogy kinek üzenjenek háborút. A harcosok közben az erdőben várnak, amíg az

tán a hegyeken meggyulladnak a tüzek, ami azt jelenti, hogy indulni kell a harci ösvényre. A két fiún kívül szükséges még tolldísz, tomahawk és íj, nem is szólva a sólyomtekintetről és a férfias szívről: Nekünk megvolt a sólyomtekintetünk és a férfias szívünk, éppen csak a többi hiányzott. Persze van az embernek feje és a fejében ész, így aztán a többit megszereztük az üdülőben, ahol megköny-nyebbülve dobtam le magamról a kék ruhát, és fölvettem a tisztességes farmernadrágot. A szekrény mögött találtunk két zakopanei fokost, ezek sikeresen helyettesíthetik az indián tomahawkot. Matyi egy szempillantás alatt átalakított két horgászbót kitűnő íjakká. A legnehezebb dolgunk a toll dísszel volt. Matyi végül is nagyszerű dolgot eszelt ki. Eszébe jutott, hogy a Suana-tocua törzs a Sziklás-hegység vidékéről nem hordott toll-díszet, csak egyetlen sastollat. A hajunkba tűztünk hát egy-egy pulykatollat, fogtam a kalapot, és „halál a sá-padtarcúakra!” felkiáltással elindultunk a Méhes utca felé.

A romos terület igen alkalmas volt az indiánosdira. Nem csoda hát, hogy úgy éreztük magunkat, mintha igazi vörös bőrűek volnánk a Suanatocua törzsből. Csak arra vártunk, kinek üzenhetünk háborút.

Persze Kolanko bácsinak üzentünk. A bástya árnyékában, éppen az ő ablaka alatt nagyszerű haditáncot jártunk.

Harcias kiáltásaink hangjára Kolanko bácsi kidugta a kopasz fejét.

— Ki ordibál itt? — kérdezte haragosan.

— A Suanatocua törzs! — kiáltottam. — Háborút indítunk a sápadtarcúak ellen!

— Te vagy az, Kilences? — csodálkozott Kolanko bá-

Csi. — Könyörgök, menjetek egy kicsit távolabb, mert megreped a dobhártyám.
— Hallgass, gyáva lélek! — kiáltottam. — Mindjárt máglyát rakunk, és elevenen megsütünk.
— Ne tréfálgj! — könyörgött Kolanko bácsi. — Legyetek egy kicsit csendben, mert a rádióban szimfonikus hangverseny van.
— Nem ijeszt el minket a ti trombitáitok hangja —• válaszoltam. — Lehúzzuk a fejedről a skalpodat, és a kutyáknak dobjuk étkül!
— Kélcenes! — jajgatott Kolanko bácsi. — Inkább gyere fel, megkínállak nagyszerű főtt babbal.
— Megadod magad, nyomorult árnyék?! •— Megadom magam!
■— Nagyszerű! Akkor készítsd elő a békepipát és a lakomát két harcos számára.
Kolanko bácsi könyörögve emelte a magasba a kezét.
— Jól van már... Gyertek, mert nem bírom ezt az üvöltést.
— Sikerült — súgtam Matyi fülébe. — Gyerünk fel! Egy szót se, mert mindent elrontasz.
"Matyi borzasztó grimaszt vágott. ■— Itt maradnék inkább ... biztosításnak ...
— Félsz?
— Félek is meg nem is.
— Akárcsak én — mondtam nyíltan —, de mit csináljunk, két harcos számára rendeltem lakomát.
— Mit tegyünk? — sóhajtott Matyi. Ebben a pillanatban nem emlékeztetett a Suanatocua törzs nemes harcosára, sőt senkire sem emlékeztetett, csak reszketett, mint a nyárfalevél. Különben én is, bevallom ...
— A kulcs a lábtörlő alatt van — hallottam Kolanko bácsi hangját fentről.
Nem volt kedvem tovább húzni az időt. Nagy nehezen

kitártam a kaput, és lábujjhegyen a kísértetek és elátkozott lelkek házába léptünk.

— Félsz? — kérdezte Matyi.

— Egy kicsit.

— Én is.

— Akkor gyerünk tovább!

Hatalmas, gótikus előcsarnokba, jutottunk. Oldalt pedig benyüő, onnan keskeny kőlépcső vezetett fölfelé. Csendben mentünk, arra várva, hogy mikor jelenik meg valamilyen kísértet. De úgy látszik, túl korán volt, mert semmi sem jelent meg, csak az első emeleten a nyitott ajtóban Kolanko bácsi. Kopasz feje szinte világított a homályban.

A fokosomat és a fejemen a pulykatollat látva összerezzent, és hátrább lépett.

— Kislányom, mit csinálsz?! — kiáltotta, és a kezét tördelte. — Egyáltalán minek ez a maskara?

— Indiánosdit játszunk — feleltem és beléptem.

A műemlék lakás igen tetszetős volt. Fehér falak, boltívek, fenyőpadló, egy bemélyedésben kis ablak, teli virággal, középen pedig Walery Kolanko bácsi. Ebben a pillanatban úgy képzeltem, mintha szerzetes volna egy kolostor cellájában. Jól állna neki a gyapjúkötös meg a szent kopaszság.

Kolanko bácsin kívül volt a szobában egy vaságy, egy deszkaszekrény, szék és asztal, az asztalon villanyresó és egy csomó zöldség. Kolanko bácsi vegetáriánus volt.

— Ez az én fészke, ahol gondolkodni szoktam —> mondta a zenész.

— Nagyon tetszik — válaszoltam. — Kíváncsi vagyok, mit gondol a bácsi a kalap dolgában.

Keserűen, majdnem fájdalmasan mosolygott, és szokása szerint törölgetni kezdte a szemüvegét.

— Jaj, Kilences, ne is beszéljünk róla! Szerencsétlen

ség, egyszerűen szerencsétlenség. Hirdetést adtam fel az újságban, de tulajdonképpen már nincs remény.

— De van — mondtam, és megmutattam a kalapot, amit eddig a hátam mögé rejtve tartottam. Egyetlen rántással kitepte a kezemből, az ablakhoz lépett, föltette a szemüvegét, és azt kérdezte:

— Hol találtad?

— Hadzsákmány — válaszoltam tréfásan. ■ Kolanko bácsi reszkető kézzel vizsgálta a kalapot, megfordította, és a bőrszalag alá nyúlt. Gondoltam, hogy mindjárt ugrálni kezd örömeiben, és a nyakamba szökik, de ő megcsóválta a fejét, valamit motyogott, aztán határozott mozdulattal visszaadta a kalapot.

— Nem, ez nem az enyém.

Nagyon megsajnáltam Kolanko bácsit. Rögtön mindent megbocsátottam neki.

— Talán mégis... — biztattam. — Tessék jobban megnézni!

— Nem! — mondta határozottan. — Köszönöm, hogy rám gondoltál, de ez nem az én kalapom.

— Ne tessék aggódni! Megpróbálok, hátha sikerül megtalálnom az igazit... — Még valamit akartam mondani, hogy megvizsgáljam, de ebben a pillanatban az ablak alatt egy jól ismert hangot hallottam:

— Walery úr, Walery úr, otthon van? Mindketten az ablakhoz léptünk. Lent a vörös hajú professzor állott, fölfelé nézett, és elfulladva kiáltotta:

— Jöjjön le, fontos dolgot akarok mondani! Kolanko bácsi egy pillanat alatt mindenről megfeledkezett, és gyors léptekkel lefutott.

— Utána! — suttogtam Matyinak. — Tartsd rajtuk a szemed!

Matyi eltűnt a homályos lépcsőn. Egyedül maradtam. Teljes csend volt. A resón a bab főtt, az asztalon két

karfiol, a sarokban meg, az ablak alatt ott állt a fekete gordonkatok. Félelmetes és titokzatos volt. Elfogott valami, sokkal nagyobb félelem, mint ami ilyen alkalmakkor elfoghatja az embert. Úgy éreztem, hogy valaki a padlóhoz ragasztotta a lábamat, és kép-; telén vagyok elmozdulni. Végre legyőztem a félelmet, és a tokhoz léptem. Megtaláltam a kis zár kulcsát, lassan elfordítottam, és felnyitottam a tokot. A gordonka helyett egy elég nagy, tömött műanyag dosszié hevert a tokban. Lehajoltam, hogy jobban megnézzem. A tetejére egy címke volt ragasztva, rajta nyomtatott betűkkel: AZ ESŐVIZES KALAP.

Elsötétült előttem a világ. Egy percig semmit se láttam. Aztán visszaemlékeztem, ahogy Piperkőc darabokra tépi a táviratot, és a később összeragasztott táviraton a rejtélyes szövegre: „Az esővizes.kalap elő ... a fh hetedikén ke ... k.”

Ott a táviratban volt esővizes kalap, itt a dosszié címkéjén. Miért? Mi köze van egyiknek a másikhoz?

Ez a kérdés járt a fejemben. A nyitott hangszertok előtt térdeltem, és úgy tűnt, hogy álmodom.

Elhatároztam, hogy megnézem, mi van a dossziében: Legfölül egy papírlapon titokzatos kémiai jeleket láttam láncba írva. Biztosan ugyanaz, amit a szakállasnál a fotel alól szedtem fel. Vagyis a sokéves munka eredménye, a homokhegy átszitalása után megtalált aranyrö-göcske — ahogy a szakállas igen szépen mondta.

Mintha megbabonáztak volna, úgy néztem a papírlapot, a fejemben pedig nagy kavarodás volt.

Hirtelen lépéseket hallottam. Sietve becsuktam a dossziét, és rácsaptam a gordonkatok fedelét.

Alighogy ezt megtettem, az ajtóban megjelent Kolanko bácsi komor arca.

•— Micsoda nap! — kiáltotta. — Meg kell örülni! Ne haragudj, kedvesem, de nem tudlak megkínálni babbal. El kell mennem a professzorral.

— Mi történt?

— Meg kell örülni! — ismételte. Kivezetett az ajtón, becsapta, és be akarta zárni. Erre szerényen megjegyeztem, hogy a bástya műemlék, a bekapcsolt villanyresó a babbal pedig tűzveszélyes. Kolanko bácsi a fejéhez kapott.

— Meg kell örülni! — kiáltott ismét, befutott a szobába, és kikapcsolta a villanyresót. Én egy kicsit elszomorodtam, mert nagyon szerettem a főtt babot.

MICSODA SZÉGYEN!

Matyi lent várt.

— Én mondom, megint új fordulat — suttogta nagyon elfogódva. — Valaki besurrant a professzor lakásába.

— Ki? — ámultam el.

— A professzor sem tudja. Gyanakszik valakire, mert a gordonkással most a rendőrségre mennek.

— Kít gyanúsít?

— Nem tudom, csendben beszélgettek, és nem hallottam.

— Nem tudtál közelebb menni? ■— Te miért nem jöttél le?

— Ne veszekedjünk!

— Ki veszekszik?

— Te.

— Tudod, hogy te milyen vagy?

A kapuban megjelent Kolanko bácsi, és nem vitatkozhattunk tovább. A professzorral gyorsan útnak eredt: Mi ketten utánuk, megfelelő távolságban. Nem volt nehéz követni őket. Biztosan saját gondolataikkal voltak elfoglalva, és semmire sem figyeltek, csak rohantak egyenesen a rendőrségre. A rendőrőrszoba a Borostyán utcában volt. A profesz-szor és Kolanko bácsi besietett, és elmondta, amit el kellett mondania, s amit mi, sajnos, nem hallhattunk.

Az őrmester vette a derékszíját, vállára a szolgálati oldaltáskát, a szíjára kapcsolta a gumibotot, és szolgálati arckifejezést öltött. Mindhárman nagyon hivatalos arccal léptek ki.

— Hova mennek? — kérdezte Matyi, amikor utánuk indultunk.

— A rendőrség sohasem megy, hanem kiszáll — válaszoltam.

— Hát az nem mindegy?

— Nem, mert ha menne, akkor senki se félne tőle.

— Nevetséges! — duzzogott Matyi. — Szóval hová szállnak ki?

— Nem tudom, mindjárt meglátjuk.

Azt hittem, hogy" a szakállas remetelakába indulnak vagy a műemlékhez. De rövidesen kiderült, hogy egyenesen a Három Vitorlához címzett szállóba indulnak.

— Jó vicc — mondtam —, kíváncsi vagyok, kit kapnak el!

Az őrmesterrel az élen beléptek a szálló halijába, és egyenesen a portáshoz mentek.

— Itthon van az úr a harminckilencesből? — kérdezte a gordonkás.

A portás a rendőrt látva udvariasan mosolygott.

— Kardasiewicz mérnök urat keresik, ugye? — A kulcstáblára nézett. — Sajnos, nincs a szobájában.

Kolanko bácsi elsápadt, aztán a térdére csapott, és a professzorhoz fordult.

— Mondtam, hogy ő az!

— Egy pillanat — szakította félbe a rendőr —, előbb be kell bizonyítanunk.

— Bebizonyítani? — nézett rá a szakállas. — Hiszen látja, nincs a szállóban.

— Egy pillanat — szólt megint nyugodtan az őrmester —, bizonyos ön abban ...

A professzor a szakállát tépdeste. . — Egyszer már láttam a házam előtt. Fogalmam sincs, mit kereshetett ott!

Ebben a pillanatban közeledett az aranygombos portás, és azt mondta:

— Ha nem tévedek, a mérnök úr a klubszobában van.

Piperkőc, vagyis Kardasiewicz mérnök úr a kártyaasztalnál ült, és úgy tett, mintha semmiről sem tudna, licitált, s a pipát ki sem vette a szájából. Egyszóval rá se hederített a három férfira, akik berobbantak a klubterembe. Még csak rájuk sem méltóztatott nézni. A mama nagy szemet meresztett, a hölgyek letették a kártyát, ő pedig azt mondta:

— Két kör.

Csak amikor a rendőr megkérdezte, hogy ő-e az, aki, méltóságteljesen kivette szájából a pipát, és mosolygott.

— Kardasiewicz mérnök vagyok. Mit óhajt?

Erre a szakállas bácsi előlépett, és teljes professzori tiszteletreméltósággal kifejtette, mit óhajt.

Miután Kolanko bácsi elment tőle, ő a tengerpartra indult, s figyelmetlenségéből nyitva hagyta az ablakot. Miután tizenöt perc múlva visszatért — semmivel sem később —, és a tornácra lépett, valaki kiugrott az ablakon. Az igaz, hogy nem tudta elkapni — hej, akkor elintézte volna! —, de látta profilból, és meg van győződ

ve arról, hogy az nem lehetett senki más, csak Karda-siewicz mérnök. ' •

Piperkőc illő komolysággal végighallgatta a profesz-szort. Nem vágott semmilyen grimaszt, még csak meg sem mozdult, csak a pipáját forgatta, és nagyon elegánsan mosolygott.

— Bocsánat, uram — szólalt meg végre —, de ez bizonyára valami tévedés. Ebéd óta itt kártyázom, a hölgyek a megmondhatóí.

Elsőként persze az én mamám tanúsította, hogy mindez így van. A mérnök úr ebéd óta itt kártyázik, kétszer nyereségig licitált.

Az őrmester ránézett a professzorra, és azt kérdezte:

— Mit szól ehhez?

A professzornak elakadt a szava, aztán kirobbant:

— Itt valaki bolonddá akarja tenni a másikat!

— Ez az — szólt közbe Piperkőc.

— A fejem rá, hogy láttam ezt az urat, és nem is először. Egyszer már találkoztunk a házam előtt.

— Így van — szakította félbe Piperkőc ■—, megnéztem az ön házát, mert nagyon tetszett.

— Vajon csak a ház? — szólt gúnyosan Kolanko bácsi.

— Egy pillanat — szólt a rendőr hivatalos hangon —, itt van három hölgy, akik állítják, hogy Kardasiewicz mérnök velük bridzselt, önök pedig állítják a magukét. — A szakállashoz fordult. — Elveszett valami a házból?

— Eddig még nem vizsgáltam meg, de nem engedhetem, hogy a tudtom nélkül behatoljanak a házamba, ráadásul az ablakon át.

T- Természetesen, professzor úr — mondta az őrmester —, ehhez önnek joga van. Ha azonban ok nélkül vádolja ezt az embert...

— Ok nélkül?! — kiáltott felháborodva Kolanko bácsi. ■— Bocsánat, hát akkor ki cserélte el a kalapomat?

Csupa fül lettem, ha egyáltalán lehet valaki csupa fül, mert lám, a nyomozás újabb fordulatot vett, s ez engem még jobban érdekelt. De miért kérdi ezt Kolanko bácsi? Délelőtt még hisztériás kislánynak nevezett, és engedte, hogy Piperkóc az orránál fogva vezesse, most meg hirtelen mást gondol?

— Miféle kalapot? — kérdezte az őrmester.

— Ugyan — szólt kedvetlenül Piperkóc. — Hiszen délelőtt már megmagyaráztam önnek ...

— Az délelőtt volt — mondta a gordonkás. — Azóta sok minden megváltozott. Most már biztosan tudom, hogy ön cserélte el. Nem tagadhatja le csak úgy, az a kislány is látta magát...

Kővé dermedtem, megrogyant a lábam. De hát mit tehettem, ha tanúnak hívtak, előléptem. Úgy néztek rám, mintha a föld alól bukkantam volna elő. Legjobban a mama csodálkozott.

— Kriszti — tördelte a kezét —, annyiszor kértelek, hogy ne avatkozz a felnőttek dolgába!

— Igen — kapott a szón Piperkóc —, akartam is mondani, hogy az ön kedves kislányának nagyon vad a fantáziája.

— Ezt ön találta ki! — szakította félbe Kolanko bácsi.

— Nyugodtan, uraim, nyugodtan! — mondta a rendőr. — Semmit sem értek az egészből, beszéljenek egyenként!

Elmondtam hát, mint az iskolában:

— Igenis láttam szombaton délelőtt, amikor ez az úr ' elcserélte a kalapot a Borostyán eszpresszóban.

— Nevetséges, mondta Piperkóc. A pipával a tenyerét csapkodva a rendőrhöz fordult. —

Megmagyarázom az őrmester úrnak. Nem cserélhettem össze a kalapot, mert szombaton délelőtt nem voltam a Borostyánban.

— De ott volt! — Jciáltottam, mert nem bírtam a hazugságát.

A mama megint a kezét tördelte.

— Kriszti, az isten szerelmére, ha egyszer a mérnök úr azt állítja, hogy nem volt a Borostyánban ...

— Ott volt! Ott volt! — toporzékoltam dühösen.

— Na tessék. — Piperkőc sátánian mosolygott —, még a saját anyjának is megvan róla a véleménye!

— Bocsánat — szólt a mama —, az én Krisztim néha összevissza szokott beszélni.

— Én nem beszélek összevissza, hanem az igazat mondom! — kiáltottam, és majdnem elsírtam magam, de nem lehetett, mert nem illett. Mit is gondolnának rólam? Remegtem a dühtől, és a szvetterem ujját rángattam.

A mama kézen fogott.

— Nyugodj meg, kedvesem! Ez nem neked való... Nem neked való, Kriszti... — Aztán hirtelen Kolanko bácsihoz fordult. — És nagyon csodálkozom, hogy egy kislányt belekever a dolgaiba! Kolanko bácsi kinyitotta a száját, mondani akart valamit, de hiába, mert a mama kézen fogva, mint egy báránycsöm, kivezetett a szállóból.

Micsoda szégyen! Engem, a Kilencest, a Sáska Kepa-i bandafőnököt!

Kedd

A STRANDON

Kedden egy ideig semmi sem történt, mert megparancsolták, hogy ne avatkozzam a felnőttek dolgába. Így határozott tegnap vacsora közben a családi tanács. A

mama ideges lett, apa ideges lett, Jacek ideges lett, mert 6 mindig ugyanazt csinálja, amit apa. Én okos és szófogadó, vagyis valóságos kezes.bárány lettem.

Mivel az idő szép volt, mindannyian a strandra mentünk. „Hogy legalább részben megtérüljön az utazás költsége.” Legalábbis így mondta apa. Mert hiszen a legértékesebb az egészség. Mindannyian szívtuk, szívtuk a jóddal teli levegőt, a manduláink felfegyverkeztek mindenféle baktérium ellen, tüdőnk pedig teli lett azzal az oxigénnel és ózonnal, ami nem tudom hány százalékban volt a levegőben.

Apa Jacekkal egy hatalmas homokvárat épített, a mama és a rzeszówi doktorné a hátukat süttették a nappal, és a legfrissebb pletykákkal örvendeztették meg egymást. Én nem találtam a helyemet, végül aztán fürödni mentem.

Ahogy eltávolodtam egy kissé a parttól, azt hittem, hogy egy vihartól leszakított bójára találtam. Hamar rájöttem azonban, hogy nem bója az, hanem az én jó ismerősöm, Kolanko bácsi feje. Ahogy meglátott engem, közelebb úszott és felkiáltott:

— Pimasz fráter!

— Bocsánat, de ki? — kérdeztem.

— Az a Kardasiewicz mérnök, vagy hogy hívják. Képzeld, Kilences, azt mondta, hogy az egész kalaphistóriát az ujjamból szoptam!

— Pimasz fráter! — ismételt meg a kifejezését. — Már másodszor tett minket nevetségessé.

Kíváncsi vagyok, hogy végződött a szállodabeli botrány!

— Az? — prüszkölt Kolanko bácsi, mint egy bálna. — Az még csak most kezdődik! Nem ismeresz engem! Az igaz, hogy akkor nagyon meglepődtem, de nem hagyom, hogy nevetségessé tegyen!

— Helyes!

— Pimasz fráter! — Tajtékozott a dühtől. — Azt mondta, hogy be akarom őt feketíteni, és ok nélkül viszem a nyakára a rendőrséget!

— És a kalap?

— A bocsánatodat akarom kérni, Kilences, a tegnap reggeli dologért. Most már biztos vagyok benne, hogy láttad, amikor elcserélte a kalapot.

— Végre! — mondtam némi éllel.

— Ne haragudj, kislányom, annyira fel voltam háborodva, te meg érthetetlen dolgokat beszéltél, végül is hittem ennek a csalónak. De most majd megemleget!

— Megemleget! — ismételtem én is, és persze Ma-tyira meg magamra gondoltam. -

— Különben is elszámította magát! — mondta Kolanko bácsi, és hanyatt fekiüdt a vízben. Most a víz színén már két bója úszott: a feje és a pocakja. Igen vidám látvány volt. Úszkálunk, és titokzatos dolgokról beszélgetünk, köröttünk a tenger. A szelíd hullámok úgy ringatnak minket, mint két parafa dugót, fölöttünk meg a kék ég és a nap.

— Ez még nem minden — mondta egy percnyi hallgatás után Kolanko bácsi. — Nemcsak hogy kicserélte a kalapomat, hanem a fogasról ellopta azt a másikat, amelyik ott maradt.

— Tényleg?

— Így van — mondta. — Megállapítottam. Azt hitte, hogy túl együgyű vagyok, de elszámította magát.

— Hogy tetszett megállapítani?

— A másik kalap bőrszalagja alá becsúsztattam egy használt villamosjegyet. Ő persze gyanútlanul elvitte a fogasról a kalapot. Aztán, amikor te elfutottál, fenn a szállóban megmutatta nekem a kalapját. Légy nyugodt, belenéztem, és a bőrszalag alatt megtaláltam a villamosjegyet.

— Miért nem mondta meg neki?

■— Nem vagyok bolond! Hiszen a saját kalapomat keresem, nem az övét. Majd annak idején kitalálok mindent, hogy haláláig megemlegeti!

— Haláláig! — ismételttem elfogódva. — De mégis furcsa, hogy ma kedd, holnap már szerda, s a bácsi ahelyett, hogy a kalapját keresné, úszkál, gordonkázik, vagy babot főz.

Kolanko bácsi csettintett.

— A bab csodálatos volt, én mondom neked! Kár, hogy nem tudtalak meghívni.

— Kár... Állítólag a tegnapi hangverseny is nagyszerű volt.

— Mit tegyek — mondta mintegy magának —, ha az ember úgy érzi, hogy a hullámok összecsapnak a feje fölött, a zenében keres menedéket.

— Nem értem — szóltam mohón —, százezer zlotyról van szó, a bácsi meg nyugalmat keres!

" — A pénz nem minden, Kilences! Az még nem minden ...

— Vannak fontosabb dolgok — kezdtem ravaszul —, például a kék dosszié ...

Kolanko bácsi úgy elámult, hogy ha nem lett volna akkora pocakja, biztosan elsüllyed.

— Milyen dosszié?! — kiáltott, és fújta a tengervizet.

— A bácsi nagyon jól tudja, hogy milyen.

— Mi nem jut az eszedbe!

— Semmi, csak egy bizonyos személy kérdezgetett a kék dossziéről, amin valami felírás is van.

— Kicsoda?

— Éppen ez a Kardasiewicz mérnök.

Ha egy éhes cápát pillantunk meg, az sem lett volna olyan hatással Kolanko bácsira, mint az én rövid vála

szom. A gordonkás abbahagyta az úszást, kitéotta a száját, és rám bámult.

— Kardasiewicz! — kiáltotta. — Jó, hogy elmondtad. Most már biztos vagyok benne, hogy ...

Nem tudtam meg, miben volt olyan biztos, mert mindenről elfelejtkezve kezdte csapkodni a vizet, és mint egy torpedó, kiúszott a partra.

Szerettem volna megállítani, de a mamának éppen eszébe jutott, hogy mit is mondott reggel apu. Apu reggel azt mondta, hogy ügyeljen rám.

NE TESSÉK KÉTSÉGBEESNI!

Ezen a napon annyit voltam a strandon, és annyi jódot lélegeztem, hogy holtom napjáig elég lesz.

Apa különböző kínzásokat eszelt ki. Azt mondta, hogy az üdítő pihenés a legjobb, és üdítő pihenés nélkül nincs modern ember. Mindannyian lefeküdtünk az árnyékban, kinyújtottuk kezünket-lábunkat, és a szemünket behunytuk. De ez még nem minden: még azt is kellett ismételnünk gondolatban:

„én nem vagyok, én nem vagyok, én nem vagyok”, hogy teljes kikapcsolódással pihenhessünk.

Sehogy sem sikerült. Nem kellett volna létezni, s kétszeresen is voltam. A pokrócon, a gyönyörű, gyantaillatú fenyőfa árnyékában s egyszerre még száz helyen. A műemlék bástyában, a szakállas titokzatos házában, a szálloda harminckilences szobájában, a kertész házában meg a Borostyánban. És mindenütt a világos nyári kalapot láttam egy nagy-nagy kérdőjellel.

Egyszer csak újabb bomba robbant. A kerítésen túl,

& járdán egy dinnyéhez hasonló valamit láttam, ami ugrált. Nem volt az dinnye, hanem az én zenészemnek, Kolanko bácsinak a feje.

Kolanko bácsi keresett valakit. Egy perc múlva kiderült, hogy engem. Csendesen a kerítéshez mentem hát, a gordonkás levette a szemüvegét, és törölgetni kezdte.

— Te, Kilences — kezdte —, hol a kalap?

— Érdekes — mondtam sértődötten —, egyszer azt mondja, hogy ne foglalkozzam a kalappal, másszor tudnom kellene, hogy hol van?

Kolanko bácsi nagyon ideges volt. A keze reszketett, s az arcán — ahogy mondani szokás — az összeomlás jelei mutatkoztak.

— Gondold meg! — jajgatott. — Óriási összegről van szó! Mondd, hova tetted azt a kalapot?

— Én? — csodálkoztam. — Hiszen nem én cseréltem el a kalapját!

A kezét az ég felé emelte végső kétségbeesésében.

— Könyörülj rajtam! Arról a kalapról van szó, amelyet tegnap elhoztál hozzám.

— Aha — mondtam —, az a régi kalap?

— Igen, igen, hol van?

Próbáltam visszaemlékezni, hol lehet az a kalap, de sajnós, az üdítő pihenés után képtelen voltam.

— Becsszóra, nem emlékszem. Azt hiszem, a bácsinál hagytam a szobában.

— Nincs nálam.

— Akkor másutt kell lennie.

— Ne tréfálg, mert végem van. Nálad volt, emlékezz vissza pontosabban!

— Arra emlékszem, hogy elvittem a bácsihoz...

— És aztán? x

■— Aztán már nem emlékszem semmire, mert jött a szakállas, és én elfelejtkeztem a kalapról.

— Várj csak... — dörzsölte Kolanko bácsi a homlokát. — Várj csak, emlékszem, hogy a kezembe adtad a kalapot, én megnéztem és visszaadtam. Aztán jött a professzor, és lehívott engem ... — Rám nézett vizsla szemmel. — Kilences, mit csináltál te ezalatt?
Nesze neked rongybicikli! Mit csináltam? Megnéztem a gordonkatokban a titokzatos kék dossziét, de hát ezt nem mondhatom meg! Még azt hinné a bácsi, hogy neveletlen vagyok!
— Vigyáztam a babra, nehogy odaégjen — válaszoltam.
— És a kalap?
.— Ott maradt, ahová tettem.
— Szóval biztos vagy benne, hogy nem vitted magaddal, amikor tőlem eljöttél!
— Biztos.
— Akkor elvesztem!
— Miért? Hiszen azt tetszett mondani, hogy nem az a kalap!
— Elvesztem! — ismételte. — Ide hallgass, jól megnézted azt a kalapot?
— De még mennyire!
— A bőrbetét alatt nem láttál egy kis, összehajtott papírszeletet?
— Nem.
— Biztos vagy ebben?
— Halálbiztos.
Kolanko bácsi lemondóan legyintett.
— Miért nem mondtad — suttogta —, hogy a profesz-szortól kaptad a kalapot?
— Hát tudhattam, hogy az fontos? Még azt sem tetszett megmondani, hogy mi van a kalapban, és miért érhet egyik napról a másikra százezret!

— Lehet, hogy az én hibám — motyogta Kolanko bácsi önmagának.
— Azt tetszik gondolni, hogy éppen ez az a százezres?
— Nem vagyok benne biztos ... de azt hiszem ...
— És nem tetszett megismerni ?
■— Valami megtévesztett. Úgy találtam, hogy túl régi és elhasznált. A professzor csak ma mondta.
— Ez az! — kaptam a szón. — Hogy került a kalapja a professzorhoz?
— Tiszta véletlen, kedvesem. A professzor a strandon találta. Úgy látszik, valaki a tengerbe dobta, s a víz ismét a partra vetette. Nem csoda, hogy elvesztette a formáját.
— És a professzornak mire való volt egy ilyen kalap ?
— Honnan tudjam? Azt mondta, hogy szereti a partra vetett dolgokat, állítólag szerencsét hoznak neki. Mindenkinek megvan a maga bogara.
— Ha a kalap szerencsét hozott volna neki, miért adta nekem?
Kolanko bácsi szelídebben nézett rám.
— Nagyon megtetszettél neki. Az unokájára emlékezteted, akit nagyon szeret. Azt mondta, hogy kedveli az ilyen bolondos kislányokat.
— Nem is említette, hogy a tengerből halászta ki a kalapot... Egyáltalán ez az a kalap?
— Sajnos, minden arra mutat, hogy az. /
— Honnan tetszik tudni?
— Mert a bőrbetét alatt egy újságcsík volt.
Illett volna, hogy csodálkozva felkiáltsak, de nem értem rá, annyira meglepett a dolog. Ez aztán a balszerencse! A kezünkben volt a százezret érő kalap! Most meg fuccs!
— Én nem láttam az újságot — mondtam egy perc múlva elgondolkozva.

— De a professzor látta. Ki is vette belőle, mert túl kicsi volt neki a kalap.
— És a papírszelet?
— Azt mondja, hogy a papírszeletet nem látta. Ki is dobhatta az újsággal együtt.
— Ez aztán a balszerencse! — sóhajtottam.
— Tragédia! — jajgatott a gordonkaművész. — Ráadásul a kalap sincs meg.
— Minek a kalap, ha úgyszincs benne a papírszelet?
— Nem biztos. Lehet, hogy benné~van, mert emlékszem, hogy jó mélyre dugtam.
— És miért tette a kalapjába a bácsi?
— Szokásom.
— Egyáltalán miféle papírszelet az?
Kolanko bácsi rám nézett a szemüvegén át, mintha csak most venne észre.
— Mondtam már, hogy szerda előtt nem mondhatom meg.
— Nem sok ideje maradt — vettem oda gúnyosan. Kolanko bácsi á tenyerét a homlokára tette, és mélyen elgondolkodott.
— Igen, Kilences, kevés időm maradt, s ráadásul a kalapot is elvitte valaki a lakásomból. Annyira meglepett a professzor, hogy elfelejtettem kulcsra zárni az ajtót.
— Hát a dosszié?! — kiáltottam.
Kolanko bácsi most valóban elsápadt, és ha nem kopasz, a haja is égnek állt volna.
— A dosszié? — nyögte ki. — Mit tudsz te a dosz-sziéról?
— Bocsánatot kérek, de akkor___én... nemcsak a babra vigyáztam. Úgy történt, hogy ... véletlenül belenéztem a tokba, mert... kíváncsi voltam, hogy néz ki egy gordonka.

Kolanko bácsi lehajtotta a fejét.

— A dossziét szerencsére nem vitték el, csak a kalapot. — Hirtelen kiegyenesedett, és a térdére csapott. — De hát kinek lehetett fontos az a kalap, hiszen ... — Elhallgatott, és lemondóan széttárta a karját.

— Hiszen az egész kávéház hallotta, hogy egy va- . gyónt tetszett elveszíteni — fejeztem be helyette. . Zavaros tekintettel nézett rám.

— Annyira kiabáltam ?

— Annyira, sőt... Lármázni tetszett, és fölöslegesen tetszett a hirdetést is kitűzni. Most már késő a bánat...

— Igaz — sóhajtott, és megint teljesen elcsüggedt. —■ Igaz, kedves Kilences, ismétlem, elveszett ember vagyok.

— Még semmi sem veszett el — mondtam. — Ne tessék elveszíteni a reményt, mert az nem segít! Igyekszem megtalálni a kalapot. Tessék megmondani, - hogy mire gyanakszik ...

— Természetesen az a szégyentelen Kardasiewicz! —. élénkült fel Kolanko bácsi.

— De hiszen Kardasiewicz akkor éppen bridzselt!

— Nem biztos. A professzor megesküszik, hogy ő lopózott be a házba.

— Nincsenek csodák! Ha Kardasiewicz a kártyaasztalnál ült, nem járhatott ugyanakkor a házban, s a kalapot sem fújhatta meg.

— Akkor talán az a szerencsétlen béna, aki a bástyában a földszinten lakik ?

— Na, ez már közelebb van. De ő sem lehetett, mert ebben az időben szintén a szállóban volt, láttam a hallban.

— Akkor hát ki?

— Ugyanezt akartam én is kérdezni. Láttá a bácsi azt az elegáns nőt, aki a bénához járt?

Kolanko bácsi a fejére csapott.

— Hát persze! Hogy ez nem jutott az eszembe! Láttam, amikor délután belépett a bástyába. Azt hittem, hogy a szerencsétlen rokkantot akarja ápolni.

— Szerencsétlen rokkant... — bólintottam. — Kívánom a bácsinak, hogy úgy tudjon ugrálni, mint ő.

— Mit beszélsz?!

— A saját szememmel láttam, amikor a professzor házába akart bejutni.

— Én meg azt hittem, hogy ez a világ legszerencsétlenebb embere.

— Nem hinni kell, hanem jól körülnézni — mondtam energikusan. — Biztos, hogy a kalapot Mónika kisasz-szony vitte el. Ne tessék idegeskedni, megpróbálom visz-szaszerezni a kalapot.

Kolanko bácsi arca felragyogott. Felém nyújtotta a kezét, s ha nincsenek köztünk a kerítéslecek, magához ölelt volna, mint a saját kislányát.

— Aranyba foglallak!

— Köszönöm — mondtam méltósággal. — Nemes lelkű amatőr detektív vagyok, és nem kívánok fizetséget. De. föltétlenül fedeznie kell bizonyos költségeket. Így most például vásárolnia kell három vörös rózsát. Egy félóra múlva találkozunk a szálloda előtt.

MÓNIKA MEGINT LEVELET KAP

Be kell vallanom, hogy elszámítottam magam. Egy félóra múlva a szálló élé ígérkeztem, de közben apa újabb családi kínzátásokat rendelt el. Kategorikusan kijelentette, hogy mindannyian elmegyünk, és megnézzük a

világítótornyot. Állítólag ez a világítótorny a legrégebb a lengyel tengerparton, és szégyen volna, ha nem néznék meg együtt, az egész család.

Szerencsére az utolsó pillanatban megjelent Matyi. Bemutattam: a kiváló ornitológus, ő meg olyan érdekesen beszélt a szárcsák életéről és szokásairól, hogy apa egészen odavolt a gyönyörűségtől.

, — Na végre — mondta —, Kriszti végre megfelelő társaságot talált! A mama hozzátette:

— Jó is volna, ha egy kissé jobban megismerné a szárcsák életét. Szüksége lehet rá a hatodikban bioló-

• giaórán.

I Így aztán a szegény jó szárcsák megmentették detek-tívbecsületesemet. Elindultunk Matyival a szálloda elé. Útközben elmeséltem neki mindazt, amit el kellett mesélnem a tegnapi és ma történetéről.

Azt reméltem, hogy csodálkozni fog, meglepődik, de csak az ajkát biggyesztette, és azt morogta:

— Tudtam, hogy így lesz.

— Ez jó! Hogy tudhattad, ha szárcsákat bámultál a tóparton?

— A nagymama mesélte.

— Hiszen a nagymamád sem tud semmiről.

— Ugyan — torkolt le —, ha nem is tud mindenről, de kitalálja. Megmondta például, hogy a professzor a kalapot a tengerparton találta.

— Remek! — nevettem. — Talán azt is tudja, hogy *f* most hol van a kalap?

— Valószínűleg, mert a nagymama több mint száz detektívregényt elolvasott, és tud tájékozódni...

Lehet is beszélni ezzel a Matyival! Valami csípőset akartam mondani, de már a szálloda elé értünk, és ott várt ránk Kolanko bácsi a három szál rózsával. Hason

lított egy középkori trubadúrhoz, aki szerelmi bánatában elhullatta a haját.

— Van a bácsinak levélpapírja? — kérdeztem.

— Minek az?

■— A legfontosabb a papír, még a rózsáknál is fonto-sabb. Szerelmes levelet tetszik írni Mónika kisasszonynak.

— Én? Szerelmes levelet? Kislányom, én még sohasem írtam szerelmes levelet.

— Nem baj, majd én diktálom.

— De minek?

— Mert a rózsaszálakat csak szerelmes levéllel együtt lehet elküldeni. Másként nem érvényes.

— Egyáltalán mire való ez az egész? Annyira megharagudtam, hogy azt mondtam:

— Vissza akarja szerezni a kalapot?

— Azért jöttem ide.

— Akkor meg kell írni a levélét, én a rózsákkal együtt elviszem, és megnézem, hol is lehet a kalap. Kolanko bácsi megsimogatta kopasz fejét.

— Mindig ilyen örült ötleteid vannak, de hát ha akarod, megírom. — Azzal elővett a tárcájából egy levélpapírt, megkereste a tollát, leültünk a teraszon egy asztalhoz, és én diktálni kezdtem:

Gyönyörű Ismeretlen! Ön elbűvölt engem. Amióta megláttam, képtelen vagyok nyugodtan aludni. Önről álmodom, és imádatom zálogául ezt a három rózsát küldöm. Várom Önt hatkor a Borostyán eszpresszóban. Elepedek a vágyakozástól.

— Bocsáss meg, Kilences — szólt közbe Kolanko bácsi —, benne kell lennie annak, hogy „elepedek a vágyakozástól”?

— Igen — válaszoltam —, mert a nők szeretik, ha ...

— Legyen — legyintett lemondóan.

Kolanko bácsi Matyival a teraszon maradt, én meg kezemben a virággal, elszántan beléptem a hallba. Egyenesen a portáshoz léptem, és megkérdeztem, hogy Mónika Ploszanska a szobájában van-e. Szerencsére ott volt.

Nem tudom, hogy kerültem a második emeletre, aztán a nő ajtaja elé, mert szörnyen izgultam. Azt sem tudom, hogy kopogtam-e, vagy csak benyitottam. Egyszerre csak a Mónika szobájában voltam, s megint úgy éreztem magam, mintha moziban volnék.

Mónika kisasszony az ágyon feküdt, mint egy hercegnő. Könnyű selyempongyolában volt, s az arcán a Her-bapol vállalat gyógynövényekből készített pakolása. Megismertem a dobozról. Csak éppen azt nem tudtam, hogy uborka-, kamilla-, zsálya- vagy feketeribizke-krém volt-e. Mindenesetre valami ilyesmi, mert a pakolásból áradt a gyógynövényesség.

— Ki az? — kérdezte Mónika kisasszony, a szemét föl se nyitva.

— Én vagyok, Kilences, tetszik rám emlékezni? Virágot hoztam.

— Ó — csodálkozott —, azt hittem, hogy a szobaasszony.

Reméltem, hogy a virág meglepi, de Mónika rám se nézett. Erre jelentőségteljesen krákoktam és hozzátettem:

— Levelet is hoztam.

— Kitől?

— Egy nagyon elegáns bácsitól.

— Furcsák ezek a férfiak! Nincs más ötletük.

— Igen — mondtam én is —, elepednek a maga utáni vágyakozásban, imádatuk zálogául meg rózsákat küldenek.

Azt vártam, hogy legalább sóhajt egyet a boldogságtól, de csak a krémpakolást kezdte levenni az arcáról.

— Nevetségesek — mondta ásítózva, mint Madame Pompadour az egyik regényben, amelyet a mama mindig a párnája alá dugott.

Ezután a fürdőszobába ment. Azt gondoltam, hogy szamárteljben fog megfürdeni, mert a nők a szépségük érdekében mindenre képesek.

— Bocsánat — mondta a nyitott ajtón át —, mindjárt készen leszek.

Csak erre vártam. Biztos, hogy ez a „mindjárt” eltart vagy félóráig. Úgy tettem, mintha nyugodtan állnék, és a rózsák illatát élvezném, s közben kutatni kezdtem. Nem volt nehéz a nagy rendetlenségben. A szekrény nyitva, a bőrönd nyitva, még a strandtáska is ki volt fordítva. Sajnos, a kalapnak nem leltem a nyomát, pedig még a szemétkosárba és a fotel alá is benéztem. Hiába! A kalap vagy elpárolgott, vagy egyáltalán nem is volt itt. Egyszóval teljes kudarc.

Észrevettem viszont valami mást, ami izgalomba hozott: egy táviratot. A púderesdoboz és aprópénz mellett feküdt az asztalon. Nagyon nagy kedvem támadt, hogy elolvassam, de össze volt hajtogatva. Mit tegyek? Az egyik kezemben a virágcsokor, a másikban a levél. Letettem hát őket az asztalra, és óvatosan körülnéztem. Semmi veszély. Igaz, hogy a fürdőszoba ajtaja félig ugyan nyitva volt, de Mónika kisasszonyt nem láttam. Lehet, hogy a mosdónál állt, mert hallottam a vízcsobogást.

Azt csináltam hát, amit nem illik: kinyitottam és elolvastam a táviratot, s azt hittem, hogy a szemem csal! Még egyszer elolvastam, világosan ez állott a papíron: A — MŰ — CÍME — AZ ESŐVIZES — KALAP.

— Az esővizes kalap — ismételtam suttogva, s any

nyira meglepődtem, hogy azt is elfelejtettem, hol vagyok.

Csak akkor vettem észre, hogy a Mónika szobájában vagyok a szállodában, amikor a hangját meghallottam magam mögött.

— Ki engedte meg, hogy elolvasd? — kérdezte olyan hangon, ami sem a monacói hercegné, sem Madame Pompadour hangjához nem hasonlított.

Szerettem volna, ha megnyílik alattam a föld, vagy levegővé változom. Mónika kisasszony kirántotta a kezemből a táviratot.

— Mit kutatsz itt? — kérdezte éles hangon.

— Virágot hoztam — motyogtam. Fölkapta a rózsacsokrot, és a lábam elé vágta.

— Vidd! Mondd meg annak az embernek, hogy hagyjon békén, és tűnj el a szemem elől!

Mit tehettem? Eltűntem, mégpedig igen gyorsan, a rózsákkal együtt. Csak a levelet hagytam ott, hogy Mónika elolvashassa vigasztalásul, és megtudja, mennyire imádják őt a férfiak.

KI LAKIK A ROMOK KÖZÖTT?

Kolanko bácsi és Matyi közben majd meghaltak a kíváncsiságtól. Amikor megláttak engem a csokorral, mindkettő meglehetősen buta arcot vágott.

— Mi újság? — kérdezték egyszerre. ■— Kudarca.

— Nincs meg a kalap ?

— Eltűnt, mint a kámfor.

Kolanko bácsi annyira izgatott lett, hogy még a

szemüvegtisztításról is megfélekezett. Csak ezt ismételte: '

— Micsoda pech! Micsoda pech! Matyi egyszerűen kijelentette:

— Tudtam, hogy így lesz.

— Te mindig tudod! — kiáltottam felháborodva. Kolanko bácsi igyekezett megnyugtatni:

— Ne izgasd magad, drága kis Kilences, hiszen ezt gondolhattuk volna!

— Hát akkor miért küldött fel a virágokkal ?

— Hiszen a te ötleted volt!

— Igen, de a virágot a bácsi küldte... És azért utasított ki engem az a nő.

— Így semmire sem jutunk — mondta majdnem síri hangon Kolanko bácsi. — Azt hiszem, a kalap egyszer s mindenkorra eltűnt.

— Ha a bácsi csak a kezét tördeli, és a szemüvegét tisztogatja, akkor biztos, hogy ...

Szomorúan nézett rám.

— Hát mit tegyek?

— A legjobb lesz, ha játszik valamit a gordonkáján — mondtam gúnyosan.

Kolanko bácsi szelíden elmosolyodott.

— Igazad van! Elmegyek a professzorhoz, és eljátszunk valami Schubert-zenét. Az megnyugtat. A rózsát pedig vidd el a mamádnak — tette hozzá. — Jól fog neki esni.

Felállt, föltekerte a szemüvegét, végigsimította a kopasz fejét, és lassan elment.

— Nem tetszik ez nekem — mondta hirtelen Matyi. Csak most vettem észre, hogy Matyi mellettem áll, s

megkérdeztem:

— Mi nem tetszik?

— Ez a kalaphistória. A kalap állítólag megfizethet

lenül értékes, de azért a gazdája nyugodtan Schubertet játszik. A helyében én az egész világot felforgatnám.

— Én is —'■' mondtam. — Vagyis mi akadály, forgassuk fel!

— Ugyan, nem a te kalapod.

Hát igen, ez Matyi! Az egyik percben felforgatná a világot, a másik percben elszontyolodik. Elfogott a düh.

— Te mindig ilyen vagy?

— Mi az, hogy ilyen?

— Egyáltalán ... Még azt se kérdezted meg, hogy mit nem mondtam el Kolanko bácsinak?

— Hogy kérdezhetek olyasmit, amiről nem tudok?

Ez igaz, túl sokat várok az ornitológustól. Elmondtam hát a titokzatos táviratot.

— Nahát! — kiáltotta. — De miért nem szóltál erről?

— Mert a jó detektív keveset beszél, de igyekszik minél többet megtudni.

— Jó, jó, de honnan van a távirat?

— Túl sokat kívánsz. Egy biztos. Mindegyikük azt a valamit keresi, ami a kék dossziéval kapcsolatos, a kék dosszié meg nyugodtan fekszik a cselló tokjában. Vicces, mi?

— Nagyon izgalmas — sóhajtott Matyi. — Egyet nem értek. Mi köze van a kalapnak a dossziéhez ?

— Elbűvölő vagy! Azonnal szeretnél mindent tudni, pedig ha tudnád, nem volna érdekes. Miért nézel így rám? Menjünk, keressük a kalapot!

— Hova? — rémüldözött Matyi.

— A bástyába, madártudós úr!

— Miért a bástyába?

— Mert ha nincs Mónikánál, akkor a bástyában van a rokkantnál. Érzem.

— Szép, de hogy jutsz be oda?

— Van itt ész! — válaszoltam vidáman. — Ki lakik régi bástyákban?

— Denevérek és baglyok — válaszolta.

— Köszönöm az állattani előadást, de most másokról van szó.

— Szellemek! — kiáltott örvendezve Matyi.

— Na látod! Átöltözünk szellemnek, és kísérteni fogunk. Hátha megtaláljuk végre azt a kalapot!

A VASALT NADRÁGOS SZELLEM

Én voltam a gyönyörű hercegkisasszony szelleme, akit kegyetlen atyja befalaztatott a bástyába, mert nem akart feleségül menni a gazdag herceghez, hanem megszeretett egy szegény lovagot. A szegény, ám nemes lelkű lovag kísértete Matyi lett. A lovag, mielőtt kísértetté változott, fehér paripán ugratott éjjelenként a hercegkisasszony ablaka alá, sóhajtozott a holdfényben, hárfán játszott, és majdnem elepedt a vágyakozástól. A hercegkisasszony pedig csak sírt, és elhervadt a boldogtalan szerelemben. Amikor aztán kegyetlen atyja élve befalaztatta a komor bástyába, a lovag nem hárfázott többé; hanem a kardjába dőlt. Mindketten kísértetté változtak, és azóta egyébbel sem foglalkoznak, csak kísértenek. Nem én gondoltam ki ezt a romantikus történetet, hanem abban a könyvben olvastam, amit a nagynénitől kaptam.

Matyinak nagyon tetszett a történet, csak annyit kérdezett, hogyan dőlhetett a kardjába a nemes lelkű lovag, hiszen páncélban volt. Azt tanácsoltam neki, hogy

ebben az ügyben kérdezősködjék a könyv szerzőjétől, az jobban tudja.

Matyi elhozta otthonról' a nagymamája fehér fürdőköpenyét, én meg az üdülőből azt a lepedőt, amin a mama napozni szokott. Elindultunk a Méhes utca felé, a a műemlék romokhoz. A bokrok között átöltöztünk a két szerencsétlen szerelmes alakjába.

Szuperkísértetek voltunk. Én megijedtem Matyitói, ő pedig tőlem. Aztán morogtunk és jajongtunk, ahogyan az igazi kísértetek szoktak: huhu meg hüi... Újra megrémültünk egymástól, de nem túl hosszasan, mert indulni kellett a bástyába.

— Hogy csináljuk? — kérdezte Matyi.

— Egyszerűen, Mint a kísértetek, átmegyünk a falon.

— Ne tréfálgj! Mi csak úgy csinálunk, mintha kísértetek volnánk.

— De azért megpróbálhatjuk.

Nem sokat gondolkoztunk. A kapuhoz mentem, és át akartam hatolni rajta, de nem sikerült, viszont nagyon egyszerűen bejutottam: a lábtörlő alatt megtaláltam a kulcsot, amivel Kolanko bácsi szokta kinyitni.

— Illik ez? — súgta Matyi.

— A kísérteteknek mindent illik — válaszoltam én is súgva, mert ez a beszédmód illet most a legjobban.

Áthatoltunk hát a kapun a kulcs segítségével, de Matyi megint megszólalt:

— Ki zárja be utánunk?

— Te — válaszoltam súgva, mint egy kísértet. ■— Ha bezárom, nem leszek belül.

— Igaz. Hagyjuk nyitva!

i— De ha nyitva marad, bejöhet valaki.

— Nem baj, megijesztjük és kész. Mi az nekünk, kísérteteknek?!

A kulcsot a lábtörlő alatt hagytuk és beléptünk, de amikor a kaput behúztuk magunk után, és homályos lett minden, valóban félni kezdtünk.

Először is a rokkant lakását kellett megtalálnunk. De hol keressük? Úgy gondoltam, hogy ha rokkantnak teszi magát, és tolokocsin jár ki-be a bástyában, akkor nem lehet a szobája magasan.

Alacsonyan kell tehát keresnünk, vagyis a földszinten.

Már előzőleg említettem, hogy a földszinten egy nagy, komor előtér volt. Jobboldalt volt az a benyíló, ahonnan Kolanko bácsihoz vezetett a csigalépcső, baloldalt egyelőre semmi. De távolabb Matyi megtalálta a másik boltozatos benyílót, ahonnan keskeny folyosó vezetett, ki tudja, hová.

— Maradj itt — súgtam Matyinak —, megnézem, miféle folyosó ez!

— Itt maradjak? — nyikkant a törhetetlen hűségű lovag szelleme.

— Igen, hogy biztosíts engem. Bújj el a lépcsőn, és ha jön valaki, akkor huhogj, mint egy bagoly.

Háromszor. Próbáld meg.

Matyi háromszor huhogott, de nem úgy, mintha rom- • lakó bagoly, hanem úgy, mintha segítségért vinnogó csecsemő volna.

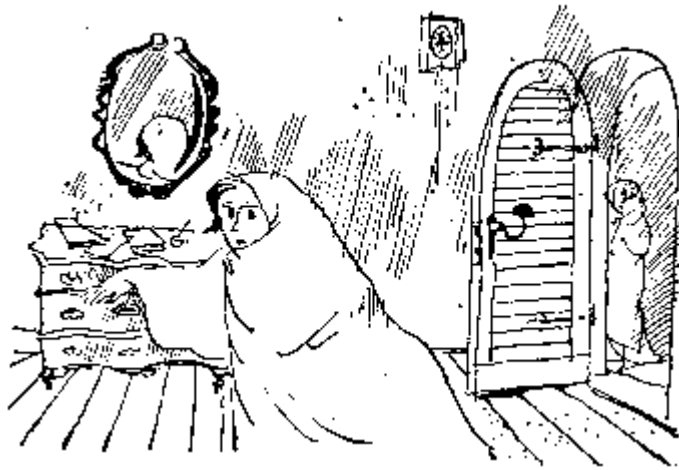
— Hangosabban — súgtam.

Ezúttal sikerült. Nagyszerű bagolyhuhogás volt.

— Megyek — súgtam —, te pedig vigyázz!

. Elindultam a folyosó fekete úrjében. Először három lépcsőfok következett, aztán valami keménybe vágtam a fejemet. Falba ütköztem, és azt hittem, hogy vakfolyosón járok, de bal felől ajtót tapintottam ki, s az ajtó kilincsét is megtaláltam.

Nem tudom pontosan, hogy történt, de mintha meg-

nyomtattam volna a kilincset, az ajtó kinyílt és én a szobában álltam.

A kis szoba pontosan olyan volt, mint amiben a titokzatos kalapot rejtegetik. Vén falak, ki tudja, milyen régiek, meg néhány régi divatú holmi: hatalmas ágy, márványlapos mosdó, egy komód, a komód fölött nagy, fakeretes tükör s a tükörben én.

Megrémültem saját magamtól, mert a vidám Kilences helyett a szerencsétlen és boldogtalan hercegkisasszony kísértetét láttam. Kiáltani akartam, és már-már futásnak eredtem, de eszembe jutott a kalap. Körülnéztem hát, hol is lehet.

Ha Kolanko bácsi azt állítja, hogy a lakásából lopták el, akkor valahol itt kell lennie. De úgy szokás, hogy ha valaminek lennie kell, akkor nincs. Mindenütt megnéztem, még az ágy alatt is, de semmilyen nyomra sem bukkantam.

Találtam viszont néhány könyvet. Az asztalon heverték, és szinte kínálkoztak, hogy megnézzem őket.

A címek önmagukért beszéltek: *Műanyagok alkalmazása, A ciklikus szénhidrogének, Gyűrűs szénláncok, A meta-dihidroxibenzén és származékai...* Szóval az ember nyelve kificamodik, s a szeme összeszalad, amíg valamit elolvas közülük. Egy biztos volt: amiről a szakállas professzor írt, azt a rokkant olvasta és tanulmányozta. Amikor az egyik könyvet kinyitottam, és megláttam benne egy papírszeletet különböző vegytani jelekkel, semmi kétségem sem maradt. Kettejüknek ugyanaz az érdeklődési köre!

Találtam néhány füzetet is, teli különböző keresztretjtvényekkel. Különösen az a már megoldott keresztretjtvény keltette fel az érdeklődésemet, amelyikben vörössel aláhúzták a MARABU szót. A rokkant az én segítségem nélkül is megtalálta az m-mel kezdődő hatbetűs madarat, ami a Piperkőc összetépett táviratában is szerepelt.

Teljesen megkavarodtam. A meta-dihidroxibenzént összezavartam a marabuvál, és elfelejtkeztem arról, hogy egy boldogtalan hercegkisasszony szelleme vagyok. Csak akkor tértem magamhoz, amikor a folyosón lépteket hallottam. Valami nincs rendben, mit csinál Matyi a strázsán? Miért nem huhog, mint egy bagoly? Biztos megint eltolt valamit. A léptek közeledtek, s én akár akartam, akár nem, a menekülésre gondoltam. Elhatároztam, hogy az ágy alatt bújok el, jóllehet az éppen nem szellemnek való hely.

Villámgyorsan az ágy alá csusszantam és vártam. A léptek közeledtek. Ügy éreztem, hogy el vagyok veszve, mindjárt megjelenik a rokkant, kihúzza az ágy alól, és megkérdi: „Mit csinálsz te itt?”

Az ajtó csendben kinyílt... Lehunytam a szemem! hogy ne lássam, ami történni fog. Elmúlt néhány pillanat, és semmi sem történt, kinyitottam a szemem. Az_t

amit láttam, túlment a valószínűség határain. A kőpadlón egy elegáns cipőt láttam, igen finom bordó zoknit és borotvaélesre vasalt nadrágot. Kinek lehet ilyen cipője, ilyen zoknijja és ilyen vasalt nadrágja?

Nyilvánvaló: Piperkőcnek!

De hogy került ő ide, és mit csinál?

Piperkőc kutatott. Előbb az asztalnál állt meg, a papírzörejéből hallottam, hogy a könyveket nyitogatja és nézegeti. Aztán gyorsan a komódhoz lépett, a deszka nyi-korgásából tudtam, hogy sorban kinyitja az összes fiókot, majd az ágyhoz ment. Megfagyott bennem a vér. Azt hittem, végem van, mert Piperkőc a párna, a lepedő, a matrac alá is benézett.

Most néz az ágy alá ... mindenre el voltam készülve.

De Piperkőc eltávolodott. Úgy látszik, nem akart kikezdeni a szellemekkel. Körbefordult még egyszer a szoba közepén, egy mélyet sóhajtott, és eltűnt az ajtó mögött.

Kimásztam az ágy alól, s amint a tükörbe pillantottam, kétségbeestem: szürke voltam a portól, izzadt és felhevült, most már valóban hasonlítottam egy igazi kísértetre.

TANÁCSKOZÁS A ROKKANT SZOBÁJÁBAN

Nem volt kedvem veszélybe kerülni. Gyorsan kiszöktem, s amikor a folyosón voltam, elmúlt az ijedtségem. Csak az előtérben rémültem meg újra, mert meghallottam a bagoly huhogását, de aztán eszembe jutott, hogy mi ez a huhogás.

■— Én vagyok! — szóltam. — Nem látod?

A mélyedésből hangtalanul előtűnt egy fehér alak.

— Azt hittem, jön valaki — suttogta Matyi.

— Mindig későn hiszel valamit. Mit csináltál, miközben Piperkóc erre járt?

— Piperkóc? Nem láttam Piperkócot.

— Persze, csak akkor látsz, amikor nem kell.

— Miről van szó?

— Majdnem felfedezett a rokkant szobájában, te pedig még kérded, hogy miről van szó?

— Becsszóra, nem láttam.

— Biztosan egy bagoly ült az orrodra.

— Az nem, de a vakablakban egy csókafészket találtam, kicsinyeik is vannak.

Kétségbeestem.

— De unalmas vagy!

Majdnem összevesztünk, de nem volt rá idő. Ki kell jutnunk a bástyából, még mielőtt megint jönne valaki. Kulcsra zártuk hát a kaput, és a bokrokba rejtőztünk.

Matyi azt kérdezte:

— Hát a kalap?

— Az nincs ott, de vegyészeti könyvek vannak.

— Érdekes!

— De mennyire! Lehet, hogy a rokkant is oxigénnel, hidrogénnel és szénnel kísérletezik?

— Lehet, hogy ő is vegyész?

— Ellenőriznünk kell — válaszoltam.

— És a kalap?

— A kalap vagy a kertész fészkerében van, vagy a Mercedesben.

— Ez nem logikus. Hiszen amikor a kalapot megfújták, Piperkóc a mamáddal bridzselt.

— Ez mind nem logikus — válaszoltam. — S ami a

legkevésbé sem logikus, arról kiderülhet, hogy teljesen logikus.

Igazam volt. Amit ebben a pillanatban megláttunk, engem igazolt. A bástyához vezető ösvényen egy festői csoport jelent meg. Elöl, a tolokocsiban ült a rokkant, mögötte lépdelt Piperkőc és Mónika. A mindenit, mi történt?! Ezek még sohasem léptek fel ilyen összeállításban.

Piperkőc, aki néhány perccel ezelőtt még a rokkant könyveit vizsgálta, még a párnája alá is benézett, most úgy mosolyog reá, mint a legjobb barátjára. Mónika kisasszony, aki Piperkőc előtt úgy-tett, mintha nem is ismerné a rokkantat, most a lábát takargatja pokróccal, mintha' valóban béna volna a férfi. A legjobb hangulatban, egymással édes mosolyt váltva mennek. Vége a világnak, hol itt a logika?

— összeszúrték a leveit — súgta Matyi. — Most együtt forralnak valamit.

— Együtt — mondtam —, de egyik a másikat át is akarja ejteni. Csak azt tudnám, melyik a másikat!

— Talán Piperkőc őket, vagy ők Piperkőcöt.

— Zseniális vagy! — gúnyolódtam vele, mert úgy gondoltam, hogy ezek egymást keresztül-kasul átejtik.

Eközben a festői hármast fogat eltűnt a műemlék bástya nehéz kapuja mögött, nekünk meg fúrta az oldalunkat a kíváncsiság, hogy miről fognak beszélgetni. Szerencsére, amikor a rokkant szobájában voltam, észrevettem, hogy ablaka a várromra néz. Megkerültük hát a bástyát, és átvizsgáltuk a helyet. Kiderült, hogy nagyszerűen meg lehet figyelni a szobát. A várfal és a bástya között volt egy jó széles ablakfülke, a nyílásait körülötte a bodza. Onnan át lehetett látni a szobába.

— Előremegyek — súgtam Matyinak.

Matyi nagylelkűen beleegyezett, hogy én legyek a/.

első, ő biztosításként a bokrok között marad. Egy perc múlva már az öreg ablakfülkében voltam. Mintegy két-méternyire tőlem nyílt a szoba ablaka. A béna fel-alá járt a szobában, és élénken hadonászott, halkán beszélt valamit. Mónika kisasszony egy fotelban ült kényelmesen, és a körmeit nézegette. Piperkőc pedig — ugyan, mit tehetett volna Piperkőc? A kialudt pipáját szívta, és okos arcot vágott. S mindez történelmi levegőt árasztó vén falak között.

A rokkant hirtelen megállt a szoba közepén, és színpadias mozdulattal égnek emelte a karját.

— Nem bírom már tovább — mondta. Mónika kisasszony a mennyezetre bámult.

— Gondold meg, Waldemar! Piperkőc erre nyomatékosan bólintott.

A rokkant megint keringett, mint egy sebesült oroszlán. Mónika kisasszony a lakkozott körmeit nézegette, Piperkőc felállt, kivette a pipát a szájából, és elegánsan kijelentette:

— Nem zavarok tovább. Mónika kisasszonynak igaza van, a dolgot jól meg kell gondolni. Tehát a viszontlátásra! — Meghajolt, és az ajtóban még hozzátette: —> Vacsora után várom a kisasszonyt a bárban. — Ezzel kifordult az ajtón.

Alig hangoztak el léptei, a rokkant Mónikához ugrott, és megmarkolta a vállát.

— Én nem bíztam volna benne — mondta. Mónika kisasszony vállat vont;

— Nem volt más megoldás. Jobb beleegyezni, mint bajba kerülni.

— Most a kezében vagyunk!

— Ugyanúgy, ahogy ő a mienkben.

— Megszédített téged az udvarlásával. Azt sem tudod., hogy kicsoda!

— Ugyanúgy, ahogy ő sem tudja, hogy én ki vagyok.
— Hát akkor miért kavartál engem belé? Mónika kisasszony keserűen mosolygott.
— Nevetséges. Ő már az első napon átlátott rajtad, amikor a professzor villája előtt megpillantott.
Tegnap pedig azt mondta ...

Hirtelen félbeszakította, mert a bokrok között örömteli kiáltás csattant fel:

— Kilences, nézd, milyen gyönyörű szajkó!

Ne is mondjam, ki kiáltott és miért! Egy biztos: ez az örömteli kiáltás a beszélgetést a legérdekesebb pillanatban szakította félbe. Mónika az ablakhoz lépett, kihajolt, és azt mondta:

— Úgy látszik, valaki jár erre. A rokkant széttárta a karját.

— Valaki mindig megzavar.

Azt hittem, hogy tüstént meglátnak és lelepleznek, de bezárták az ablakot, s engem otthagytak a helyemen égő arccal és kielégítetlen kíváncsisággal.

KICSODA EZ A PIPERKŐC?

— Későbbre hagyhattad volna azt a szajkót — mondtam Matyinak. Dühös voltam, szerettem volna megtépni a fülét, de a madártudósnak olyan ártatlan arca volt, hogy nevetnem kellett.

— Kilences — magyarázta —, fogalmad sincs, milyen gyönyörű volt az a szajkó!

— S a szajkó miatt itt a gyönyörű vereség. ■ — Ne haragudj, ezután vigyázni fogok.

— Most már számolhatod a csókafiókákat is, mindennek vége.
— Miről beszélgettek?
— Arról, hogy ... — El akartam mondani neki mindazt, amit hallottam, de magam sem értettem belőle semmit. Az egész nagyon furcsának tűnt. Annyi világos, hogy a rokkant fél Piperkőctől, és ezért nem bízunk benne; Piperkőc pedig, aki nem esett a feje lágýára, már régen átlátott rajta, vagyis tudta, hogy ő nem rokkant.
— Szóval arról — folytattam —, hogy minden kiderül, csak ne ordíts, könyörgök, mindig a legérdekesebb pillanatban!
Ezután a bokrok között levetkőztünk, és nem voltunk többé kísértetek, hanem Kilences és Matyi.
— Most mit csináljunk? — kérdezte Matyi.
— Megkeressük a kalapot.
— Hol?
— Ott, ahol lennie kell.
— És ha nem lesz ott?
— Akkor nem tudom, mi lesz — válaszoltam sóhajtván. — Akkor én is ornitológus leszek.
Most már biztos, hogy a százezret érő kalap a kertész házában van. Elhatároztam, hogy még egyszer szerencsét próbálok.
— Ide hallgas, Matyi — fordultam hozzá. — Te maradj itt, és figyeld őket, én elmegyek a kertészhez uborkáért.
Matyi nagy szemet meresztett.
— Nem félsz?
— Mitől? — kérdeztem tréfálkozva. — Mindenkinek joga van uborkát vagy krumplit vásárolni.
— Csak vigyázz magadra, és ne csinálj butaságot! Úgy beszélt, mint egy felnőtt. Talán nem is tudta, hogy néha az a legfinomabb a világon, amikor az ember

valami kis butaságot csinál. Én azonban nem akartam butaságot Csinálni, csak a világ legdrágább kalapját megtalálni.

Előbb meg kellett tudnom, merre jár Piperkőc. Nem volt kedvem, hogy az uborkáknál találkozam vele. Ilyenkor — hat óra közeledett — Kardasiewicz mérnök úr a szálloda teraszán szokott üldögélni, a fényeket bámulja, és a Balti-tenger zúgását hallgatja.

Nem tévedtem. Amikor a szálloda elé értem, a teraszon ott volt a pipa. Gazdája hullámot hallgatott, fényeket bámult és kávézott.

„Jó — gondoltam —, most-már nyugodtan vásárolhatok a kertésznél.”

Útközben beugrottam az üdülőbe, letettem a lepedőt, és megállapítottam, hogy a kis család még nem tért meg a világítótoronyból. Egyébként nagyon kitűnően kezdtem érezni magam, mert mellékesen bekaptam egy fél üveg szilvadzsemet.

Fogtam a bevásárlókosarat és a megtakarított pénzből öt zloty, hadd egyék a család legalább egyszer uborkasalátát az én költségemre, aztán úgy tettem, mintha valóban uborkáért mennék, és elindultam.

Amikor a kertész kertkapuja elé értem, csaknem földbe gyökeredzett a lábam, és félelmemben kivert a verejték.

Le is mondtam volna az uborkavásárlásról és mindenről, ha nem jön éppen akkor kosárral a kezében egy öreg néni. Mindjárt jobban éreztem magam, megkérdeztem azt is, hogy mit fog vásárolni, kiderült, hogy juliskabot. Nagyon szeretem a babot, így hát nem sokat gondolkoztam, becsöngettem.

Ezután minden úgy ment, mint egy mesében. Szinte a föld alól bújt elő a fekete kendős vénasszony, és kinyi

totta a kaput. Megtudtuk, hogy a kertész a ház mögött öntözi az ágyásokat.

— Van uborka? — kérdeztem, hogy ne féljek.

— Én nem tudom, kérdezd a kertésztől. Az öreg néni azt mondta:

— Van, kislányom, mert a szomszédom reggel vásárolt öt kilót.

Ha uborka van, akkor minden rendben lesz.

Elindultunk a ház mögé. Ott állt a hatalmas üvegház és veteményeskert, közepén a kertész egy gumitömlőből locsolt. Nem akartam munka közben zavarni.

A kosarat a földre tettem. Egy ideig a karfiolt, káposztát és babot meg a kertész szorgalmát bámultam, aztán a fészerre fordítottam a szemem. A félig nyitott ajtón át megláttam egy csodálatos Mercedes 220-at. Nem tudtam, hová legyek a csodálkozástól, annál is inkább, mert észrevettem egy figyelemre méltó dolgot.

A fészér fölött ugyanis egy kis kátránypapírral fődött ráépítés látszott, az emelet magasságában kicsi, papírral takart ablak.

Ezt a kis ablakot nagyon gyanúsnak találtam. Ügy tettem hát, mintha a Mercedest bámulnám, és közelebb lopakodtam. Hátrapillantottam. Senki sem figyelt rám, az öreg néni a kert felé tartott, a kertész még mindig öntözött, én meg besurrantam a fészerbe.

A Mercedes valóban szuperkocsi volt, sötétszürke. Még nagyszerűbb lett volna, ha benne van a kalap, de ilyesmit nem találtam, pedig mellékesen még a csomagtartót is kinyitottam.

Ellenben találtam másvalamit: az oldalfalban alacsony kis ajtót. Zöldre volt festve, és szinte kínálkozott, hogy benyissak. Lenyomtam a kilincset, és óvatosan kinyitottam. Az ajtó nem nyikorgott. Látszik, hogy jól

megkenték a sárkát. Az ajtón túl meredek falépcsőt találtam. Hova vezethet?

Megfeledkeztem az uborkáról és a többi zöldségíélé-ől, és lábujjhegyen felmásztam. Ismét egy ajtót láttam, ehér volt. Akkor aztán elhagyott a merészségem. A szí-em a torkomban dobogott, és a fejem üres lett. A kilincset mégis lenyomtam...

Erre a másik oldalról valaki segített kinyitni az ajtót. Amikor megláttam, majdnem leestem a lépcsőről... de ez a valaki elkapta a vállamat, és behúzott a szobába. Kezdetben semmit sem láttam, csak egy horkanást állottam és egy dühös hangot:

— Nahát, ez már sok! Egyszer s mindenkorra vége le~~en!

Nem tudtam, mi a sok, és minek kell vége legyen. Lehunytam a szemem, és vártam, hogy mi lesz. Azt hittem, hogy darabokra szagat dühében. De a megszólaló hang szelíd volt:

— Na ne félj!

— Uborkáért jöttem! — szóltam. . — Ne add az ártatlant!

— Nem is gondoltam, hogy maga itt van. Hiszen az előbb a szálló teraszán ült.

Piperkőc elnevette magát, mintha ez nagyon mulat-ágos volna, én meg kinyitottam a szemem. Csak most láttam, hol vagyok. Egy kis padlásszobában voltam, a kis szoba koporsó alakú volt. Az ablaka eltakarva papírral, egy tábori ágy, egy régi szekrény, asztalka, szék és mosdó volt a bútorzata. A padló tisztára súrolva, az asztalon tiszta terítő s egy vázában virág. Minden rendben, csak a széken lógott egy zakó és egy nagyszerű selyem nyakkendő, az asztalon pedig, a hamutartó mellett a pipa. Ilyen egy elegáns bűnöző rejtekhelye.

Piperkőc még egy ideig hahotázott mesterkélte, gyanús nevetéssel, aztán széttárta a karját.

— Ördög vagy te, nem kislány! Tudod, ki után nyomozgatsz te? Választ sem várva elővett egy kis igazolványt, és az orrom előtt meglöbögte. — Nyomozó tiszt vagyok, te meg állandóan körülöttem lábatlankodsz.

— A bácsi? ... — nyögtem. — Nyomozó tiszt? ... Én meg azt hittem ... — Őszintén szólva, ebben a pillanatban semmire sem emlékeztem, hogy mit hittem róla, mert egy ilyen meglepetés után még pislogni is nehéz. Úgy éreztem magam, mintha körhintában ülnek, a fejemben minden veszettül táncolni kezdett. Nem tudtam, hogy ki kicsoda, és ki nem az, aki. Eszembe jutott, hátha csak álom az egész, s még nem ébredtem fel. De nem álmodtam, mert Piperkőc kézen fogott, és a székhez vezetett. — Úlj le —" mondta —, és ne csodálkozz! Nyomozó tiszt vagyok, nagyon fontos feladatot kell végrehajtanom, te pedig állandóan ott zavarasz, ahol csak tudsz.

.— Azt a százezret érő kalapot tetszik keresni? — suttogtam.

— Semmit se kérdezz, csak ígérd meg, hogy többet nem avatkozol a dologba.

— Megígérem — mondtam. — De szeretném tudni, hogy mi van a kalappal.

— Halkabban — szisszentett. — Annyit mondhatok, hogy holnap minden megoldódik. Akkor majd meghívlak egy fagyfaltra.

— Inkább krémes roládra . . .

— Jó, legyen rolád, és akkor elmondom, hogy mi van azzal a kalappal.

— Csak holnap! — sóhajtottam.

Korábban nem lehet. Előbb le kell lepleznem egy át, amely fontos iratokat akar ellopni. A kék dossziében? Erősen megragadta a vállamat. || Igen. Te tudsz valamit erről ? I — A cselló helyén van.

— Hol?

i— Kolanko bácsinál, a cselló tokjában. I — Láttad?

I — Persze hogy láttam. Voltam nála a bástyában, és kinyitottam a tokot.

— Volt valami felírás is rajta? I — Igen. „Az esővizes kalap.” Mint a bácsi táviratában is...

I Megrándult, mintha áramütés érte volna. A szemében egy pillanatra dühös fény villant.

|v — „Honnan tudod, hogy mi volt a táviratban? — kérdezte élesen.

I — Összeragasztottam és elolvastam.

Kétségbeesett mozdulattal kapott a fejéhez.

— Kislány, hogy te miket művelsz! Ne felejtss, senkinek egy szót se a táviratról!

. — Egy mukkot sem — suttoztam.

— És egyáltalán, felejtss el, hogy mit láttál, holnap este pedig légy a szálloda teraszán, akkor mindent elmondok neked, ha megígéred, hogy hallgatsz. — Felém nyújtotta a kezét. — Megígéred?

— ígérem — mondtam halkán. Hogyne ígérem volna meg egy nyomozó tisztnek?

Szerda

MEGÉRKEZNEK A SVÉDEK '

Tehát szerdán minden kiderül.

Érdekes, miért éppen szerdán? Talán szerda a legjobb nap a magyarázkodásokra? Kolanko bácsi, a szerencsétlen gondolkás megmakacsolta magát, hogy csak szerdán mondja el, miért ér a kalap százezret, a nyomozó tiszt bácsi, az ál-Piperkőc és ál-Kardasiewicz mérnök azt ígérte, hogy szerdán este elmond mindent, ami engem érdekel. Én most várok, és remegek az izgalomtól. Az a legrosszabb, hogy egy szót sem szólhatok, nem mesélhetem el Matyinak sem ezt a szenzációs fordulatot.

Rettenetesen izgultam, és sokat töprengtem. Sorban eszembe jutott minden, és lassan érteni is kezdtem: a táviratban az állt, hogy „elő ... a fh het... dikén ke ... k", a folyó hó hetedikén, az szerda. A szobaasszonnyal folytatott beszélgetés: „Ki kell takarítani, mert szerdán turisták jönnek, állítólag Svédországból. .." Én volnék a világon a legbutább, ha nem látnám, hogy ez a két dolog összefügg. De hogyan függ össze?

Főlösképpen törtem a fejem. Törjék inkább mások, akik erre alkalmasabbak, elsősorban persze a nyomozó tiszt. Ezért fizetik, teméntelen pénzt adnak neki még arra is, hogy elegáns szállodai szobában lakják, és selyem nyakkendői legyenek.

>Az biztos, hogy zseniális detektív. Sherlock Holmes nyugodtan elbújhat mellette. Még engem is lóvá tett. Csak szívja a pipáját, föl-alá sétál a százféle nyakkendővel, rózsacsokrokat küldözget, játssza a gigerlit, s közben leleplez egy veszélyes bandát. Állati jó! Éppen jó

lenne a nemes lelkű seriffről szóló filmbe, amikor a seri fflóvá teszi a Kancsal Jim bandáját, és behunyt szemmel szétlövi egy Colttal a gombostű fejét.

Nem is csoda, hogy képtelen voltam nyugodtan várni, mikor lesz már végre szerda, s alig bírtam ki a reg-(idizést, a bridzsról és az „ilyen hatalmas” halakról szóló családi beszélgetéseket.

A szerda csak akkor kezdődött, amikor az étkezőbe Lerohant Fufalska asszony a tizenhetesből a szenzációs hírrel, hogy közeledik a svéd hajó.

Mindenki felugrott az asztaltól, otthagya a zabpelyhet, és rohant a mólóra. Én is rohantam, de nem szolgálatban és hivatalosan, hanem csak úgy magánszorgalomból. A hivatalos ügyekkel most már foglalkoznék csak Piperkőc. Én megvárom az estét, most csak azt szeretném megnézni, milyenek az igazi svédek, mert csak R Sienkiewicz *özönvízéből* ismertem őket.

A *Sven Hédin* nevű hajó a mólóhoz ért, kikötött, felüvöltött a sziréna, aztán a svédek elindultak lefelé a pallón, és fényképeztek. Semmi mást nem csináltak, csak mosolyogtak és fényképeztek, mintha ingyen kapnák a filmet. A tömeg tülekedett, hogy lásson valamit.

Csalódtam, mert teljesen hétköznapi embereket láttam, ugyanolyanokat, mint mi vagyunk. Csak abban különböztek tőlünk, hogy nem lehetett érteni, mit mondanak, mert svédül mondták.

Csak a nemes lelkű nyomozó tiszt nem tolakodott, mert egyáltalán ott sem volt. Úgy látszik, ugrásra készen elrejtőzött. Nem volt ott Mónika kisasszony sem, a rokkant sem, a szakállas professzor és Kolanko bácsi sem.

Ott volt viszont Matyi.

— Jó, hogy itt találalak! — kiáltotta, amikor meglátott a tömegben. — Miért nem jöttél el este?

— A szerencsétlen nem tudta, hogy egy mukkot sem szabad szólnom a dologról.

— Nem tudtam elmenni — válaszoltam.

— Voltál a kertésznél ?

— Voltam.

— Na és?

— Semmi különös, a kertész öntözött, és olcsóbb lett az uborka.

— Ne csúfolódj! — háborodott fel a madártudós.

— Biz' isten öntözött.

— Hát a kalap?

— Nem érdekel.

Ügy nézett rám, mintha szajkó, kolibri vagy más érdekes madár volnék.

— Ne hülyéskedj! Te valamit titkolsz.

— Á, dehogyis!

— Kár — sóhajtott szomorúan. — Képzeld el, hogy a nagymamának újabb ötlete támadt! Egy

detektívre-gényben hasonló történetet talált. Van egy magádetektív, aki úgy tesz, mintha gondokművész volna, s közben üldözi a gengsztereket, akik el akarják lopni egy diplomata titkos iratait. .. Nem gondolod, hogy a mi gondokásunk is lehet magádetektív?

— Kizárt dolog — tiltakoztam élénken.

— Miért?

— Mert másvalaki a detektív — ejtettem ki a számon vigyázatlanul.

Matyi elzöldült a kíváncsiságtól.

— Kicsoda?

— Mondjuk, a rokkant — szóltam kitérően.

— Az kizárt dolog — felelte most ő.

— Miért?

Matyi szokása szerint megdörzsölte az orrát.

— Még meg sem kérdezted, hogy mit csináltam.

— Biztosan a szajkókat nézegetted.

— Éppen ellenkezőleg.

Fogalmam sem volt, mit jelenthet ez az „éppen ellenkezőleg”, de Matyi azonnal megmagyarázta. Jóvá akarta tenni a tegnapi hibáját, és komolyan hozzáfogott, y megvizsgálja a bástyát.

— Én mondom neked, rajtakaptam őket! — suttogta. — Nagy cirkusz volt. Ma reggel elmentem a Méhes utcába, és elbújtam a bokrok között, hogy lássam, mi van. Mónika kisasszony tolt a kocsin a rokkantat, utánuk meg Kolanko bácsi...

— összeszűrte velük a levelet! — kiáltottam ijedten.

— Dehogy, amikor meglátta őket, lerohant, és kiabálni kezdett, hogy kettejük közül valaki be akart törni az i) lakásába.

— Mikor?

— Reggel, amikor ő zöldségért ment a kertészhez.

— Rajtakapta őket?

— Nem, csak gyanúsított és kiabált, hogy rendőrért megy.

— És ők?

— Adták az ártatlant, csodálkoztak, a vállukat vonogatták. „Ugyan, lehetetlen, maga biztosan téved! De ha akarja, tessék menjen a rendőrségre!” Remek cirkusz volt.

— Erre ő?

— Azt mondta, hogy ne tegyék bolonddá, mert nagyon jól tudja, hogy a rokkant nem is rokkant.

Gúnyosan elmosolyodtam.

— S azt hiszed, hogy Kolanko bácsi detektív?

— Miért ne?

— Hogy csinálhatna egy detektív ilyen butaságot?! Az igazi detektív azt mondaná: „Nagyon sajnálom önt, hiszen bénák a lábai, de mégis képes volt feljönni hoz

zám az emeletre és az ajtómat fessegetni." A detektív sohasem beszél egyenesen, hanem mindig rejtélyesen.

— Lehet, hogy rajtuk akart ütni.

— Rajtuk? Ilyen ravasz alakokon? — biggyesztettem le a számat. — Biztosan kinevették.

— Eltaláltad. Mónika fölnevetett, és azt mondta: „Bocsásson meg, de ez mulatságos. A nagybátyám megsebesült a háborúban, és azóta ...” Erre Kolanko bácsi teljesen összeomlott. De ez még nem minden. Mit gondolsz, kit láttam még ott?

— Piperkőcöt?

— Honnan tudod?

— Mert ott a helye.

— Miért?

Ha Matyi tudná, hogy miért, akkor nem tenne föl ilyen naiv kérdéseket. Piperkőc úgy dolgozik, mint Sherlock Holmes, úgy tesz, mintha kávézna a teraszon, de közben mindig ott van, ahol lennie kell.

— És mi lett a vége? — kérdeztem.

— Mónika elment a rokkanttal, Kolanko bácsi visz-szabújt a lakásba, és karalábét főzött.

— Honnan tudod?

— Megismertem a szagát. Piperkőc meg eltűnt a romok között.

— Azt csak gondolod! — mondtam, mert jól tudtam, hogy még egy ideig ott maradt, és mindent ellenőrzött. Nem volna nyomozó tiszt, ha másként tenne.

■— Most mit fogunk csinálni? — kérdezte Matyi. — Üdvözljük a svédeket!

— Nem ismerek rád, Kilences. Mindenféle történik, te meg csak tréfálsz.

— Komolyan beszéltem.

— És mi lesz a kalappal? Mi lesz a kék dossziéval?

— Ne izgulj! Minden kiderül, ha eljön az ideje.

Matyi már az orrát sem dörzsölte.

— Én azt hittem, hogy nyomozni fogunk.

— Meguntam.

— De én nem! — dühösködött. Te valamit titkolsz előttem, de nem vagyok olyan naiv, ahogy képzeled. A saját szakállamra tovább nyomozok.

Mit válaszolhattam? Nem tilthattam meg, ha már egyszer elfelejtkezett a madarairól, és a nyomozásban lelte kedvét.

— Sok sikert! — mondtam gúnyosan. — Csak vigyázz, nehogy csalódj!

— Jó, jó — mondta. — Meglátjuk, ki a jobb detektív. — Dühösen rám pillantott, és elindult, hogy a saját szakállára nyomozzon.

ODAÉGETT A KARALÁBÉ

A svédok úgy viselkedtek, mint a svédok, de ebben nincsen semmi különös. Elmentek a Három Vitorlához címzett szállodába, csodálták közben a gyönyörű lengyel tájat, és azon csodálkoztak, hogy miért jelent meg a parton egész Nieborze az ő üdvözlésükre.

A szálloda előtt valaki megfogta a karomat. Ki más lehetett, mint a nyomozó tiszt, vagyis Piperkóc. Ma sportosan volt öltözve: világos vászonnadrág, szandál, frottíring és szájában az örökös pipa. Csak az arckifejezése változott meg: koncentrált, figyelmes és — ha nem tévedek — egy kissé ideges volt. Nem is csoda, hiszen ma szerda, és neki munkához kell látnia.

— Voltam nálatok — mondta bevezetés nélkül. Meg sem kérdezhettem, honnan tudja, hogy hol lakom, mert

nem illik. Azért nyomozó tiszt, hogy tudja. Mélyen a szemembe nézett. — Megkérnélek egy szívességre.

— Tessék parancsolni — bólintottam.

— Most nagyon elfoglalt vagyok, érted?

— Értem — ki is érthetné nálam jobban? Mindkét keze teli van munkával, és figyelnie kell, nehogy a gyanús alak, akit felismert, meglógjon. Például az a rokkant, akit véletlenül megláttam a teraszon. A tolókosiban ült, és úgy tett, mintha a svéd turistákat nézné, de közben biztosan forgatott valamit a fejében.

A tiszt tovább suttogott:

— Derék kislány vagy, és én megbízom benned. Jól figyelj: elmész ahhoz a bácsihoz, aki a bástyában lakik.

— Kolanko bácsihoz?

— Igen — felelte türelmetlenül. — Mondd meg neki, hogy a dossziét azonnal vigye a professzorhoz, érted?

— Értem.

— Mondd meg, hogy ha nem teszi, akkor a dosszié esetleg illetéktelen kezekbe jut.

— Igen — szóltam —, tetszik tudni, hogy valaki már be akart törni a lakásába?

— Tudom — szakított félbe. — Ha megkérdi, hogy ki figyelmezteti, feleld azt, hogy egy különleges nyomozó. De nem mondhatod meg neki, hogy én voltam, nem akarom még felfedni magam.

— Persze — szóltam közbe —, először le tetszik leplezni a bandát.

— Nagyszerű, pontosan erről van szó. Tedd hozzá azt is, hogy a professzor várja őt, és mindenről tud.

— És ha nem viszi el neki a dossziét — mondtam —, akkor nagy kellemetlenséget okoz a professzornak.

— Így van — veregette meg a vállamat elégedetten, i— Nagyszerűen tudsz tájékozódni a dologban. Ismételd el, mit kell mondanod!

Pontosan elismételtem.

— Kitűnő! — dicsért meg a tiszt. »«- Most pedig futás, mert minden perc drága.

Nem kellett kétszer mondania. Futni kezdtem. Nagyon izgultam, vajon otthon találok-e Kolanko bácsit.

Ahogy a bástyához közeledtem, égett szagot éreztem, és láttam, hogy az ablakból füst árad. Ha pedig füst van, akkor Kolanko bácsi otthon van.

Egy percig sem gondolkoztam, felfutottam a lépcsőn, és máris a gordonkaművész ajtájában álltam. Az ajtó tárva-nyitva volt, ömlött a füst, és Kolanko bácsi, mintha pokolbéli rossz szellem volna, tett-vett a füstben. Amint meglátott, felkiáltott:

— Képzeld, Kilences, odaégettem a karalábét!

— Az semmi! — kiáltottam, s ebben a pillanatban köhögni kezdtem a füsttől. Múltak a drága másodpercek, végre egy erősebb szélfuvintás felszakította a füstfüggönyt. Walery Kolanko bácsi ott állott könnyes szemmel egy lábos fölött, aminek az alján megszenesedett vitamintartalmú zöldség látszott. Megsajnáltam.

— Ne tessék bánkódni!

— Micsoda balszerencse! — kiáltotta. — Vajban pároltam, s egy pillanatra kimentem. Most oda az egész.

Most egy lélegzetre elmondtam mindazt, amit mondanom kellett, és így fejeztem be:

— Siessen a professzorhoz, mert baj lehet! Kolanko bácsi elnémult, s amikor végre megszólalt, elkapta a vállamat és megrázott.

— Ki küldött?

— Egy különleges nyomozó.

— Honnan tudja, hogy a dosszié nálam van?

— Ha nyomozó, akkor tudhatja. Vagy a professzor megmondta neki.

Kolanko bácsi a homlokára csapott.

— Persze! — kiáltotta. — A professzor tegnap Slupskba telefonált, a járási rendőrparancsnokságra ...
— Félbehagyta a mondatot, és nem is gondolva az odaégett karalábéra, futott a cselló tokjához, és reszkető kézzel kivette a kék dossziét.
— Kilences — sóhajtott —, fogalmad sincs, mit éltem át!
— Van fogalmam — mondtam, hogy ne vesztegessük az időt —, be akartak törni a lakásába.
— Honnan tudod?
— Né tessék kérdezni, csak siessen a professzorhoz. Kolanko bácsi a kezét tördelte.
— Már azt hittem, hogy elvitték a dossziét. Mit mondtam volna a professzornak! Szerencsére elriasztottam a gazembereket.
— Jó, jó, de tessék sietni, mert minden perc drága!
— Minden perc drága — sóhajtott, és hirtelen zavartan rám nézett. — Kilences, nem mennél el helyettem a professzorhoz? Teljesen össze vagyok törve.
— Én? — suttogtam csodálkozva és meglepődve. Nem akartam elhinni, de aztán tapsolni kezdtem. — Nagyszerű, elviszem a dossziét a professzornak, s még sejteni se fogja senki, hogy én viszem. Kolanko bácsi összedörzsölte a kezét.
— Nagyszerű gondolat. A dossziét egy táskába tesz-szük, és nem fog látszani.
Ügy megélnékült, mintha megfiatalodott volna, az asztal alól előhúzott egy viaszosvászon táskát, kiszórta belőle a kottákat, és a kék dossziét tette bele.
— Siess, kislányom! — mondta búcsúzóul. — Ne állj meg sehol, ne beszélj senkivel, csak menj egyenesen a professzorhoz!
— Ügy lesz! — kiáltottam, fölkaptam a táskát, erősen magamhoz szorítottam, és már ott se voltam.

MÉG CSAK EZ HIÁNYZOTT!

Végigfutottam a Méhes utcán, úgy éreztem, mintha szárnyam nőtt volna. Én, Kilences, volt bandafőnök, jelenleg amatőr detektív ilyen fontos dolgot viszek! Erről még álmodni sem mertem. Ugráltam örömömben, s közben ázt figyeltem, nem követ-e valaki.

Szép is lenne, ha valaki mondjuk, *a* rokkant megjelenne, és megkérdezné, hogy mit viszek. Nem mondhatnám, hogy uborkát vettem a kertésznél, mert úgysem hinné el.

Sem a Méhes utcán, sem a Polna utcán nem találkoztam senkivel, csak a kempingházak mellett, a homokdűnéken láttam egy néger diákot.

Elhagytam a kempingét és az egyetemisták táborát, s rátértem a professzor házához vezető erdei ösvényre. Már majdnem célhoz értem.

Hirtelen előttem termett a fehér frottíring és a pipa. Gondoltam, hogy az éber nyomozó tiszt nyugtalankodott a dosszié sorsáért, s eljött, hogy megnézzze, a professzor kezébe került-e már a küldemény.

— Hol van Kolanko bácsi? — kérdezte a viaszosvászon táskára pillantva, amit erősen magamhoz szorítottam.

— Teljesen összetört és izgatott — válaszoltam. — Megkért, hogy én hozzam el...

A nyomozó tiszt nemes arcán öröm csillant.

— Nagyszerű! És te nem féltél?

— Mitől féltem volna?

— Nagyszerű! — ismételte, és parancsoló mozdulattal kinyújtotta a kezét. — Mutasd!

Egy pillanatig haboztam, sajnáltam megválni a tás

kától. Egyenesen a professzornak akartam átadni, de ha egy nyomozó tiszt akarja megnézni... Remegett a keze, ahogy érte nyúlt. Láthatóan nagyon izgatott volt. Előbb megmérte a tenyerében, aztán kinyitotta és megnézte.

"— Jól van — bólintott. — Sajnos, a professzor nincs otthon, éppen tőle jövök. Kiment a tengerre vitorlázni.

— Most mit tegyek? — kérdeztem aggódó arccal.

— Semmi baj. Pillanatnyilag magamhoz veszem a táskát, aztán átadom a professzornak. Talán jobb is, ha nálam lesz. A professzor szórakozott, még valami butaságot tenne. — Hirtelen becsukta a táskát, határozott mozdulattal a hóna alá csapta, és sietve odavetette: — Köszönöm, este gyere a szálloda teraszára, mindent elmondok. — Azzal megfordult, és sietős léptekkel elment.

Egy kis keserűséget éreztem. Úgy éreztem, túlságosan olcsón fizetett ki, s nem illett volna ilyen gyorsan eltűnnie a táskával. Legalább azt ajánlhatta volna, hogy együtt térjünk vissza Nieborze felé. De hát... nyomozó tiszt, és ő tudja legjobban, mit kell tennie. Nem sértő-? döm meg, különben is este mindent el fog mondani,-és talán két krémes roládot is fizet.

Valahogy mégis furcsán éreztem magam, mintha elveszítettem vagy elfelejtettem vagy tönkretettem volna valamit. Majdnem elsírtam magam, s bizonytalan léptekkel indultam visszafelé.

Észre sem vettem, mikor hagytam el a kempinget meg a tábort, a tej bár at és a Strand utcát. A Tréfa utca sarkán felrezzentem, mert észrevettem Matyit. A kertész kerítése mellett állt, mintha valakit figyelne. Szinte hozzáragadt a kerítés deszkáihoz, összegörnyedt, és szemét a kertre meresztette. Amikor észrevettem, dúdolni kezdtem, hogy: „Hej, a zöld erdőben repül a madárka ..."

— Csitt! — szisszenteit, és intett, hogy bújjak a bokrok mögé.
— Mit csinálsz? — kérdeztem sűgva.
— Nem látod? Nyomozok.
— Kit figyelsz?
— Piperkőcöt.
— Piperkőcöt? — csodálkoztam. — Voltál a profesz-szor villájánál?
— Nem, a szállodában.
— Hisz éppen most találkoztam vele a homokdűnéken.
— Csak azt hiszed! Egész idő alatt a szállóban tevékenykedett — mondta Matyi erősen elfogódva.
— Mese! Az előbb beszélgettem vele. Matyi türelmetlenül sziszegett.
— Dehogy, hiszen ő a svédde! beszélgetett.
— Matyi, te lázas vagy!
— Te reggel óta titkolsz valamit. De én nem vagyok olyan buta! Egyedül is nyomoztam, és fogalmad sincs, hogy micsoda szenzációra bukkantam! Ez a svéd talán nem is svéd, mert inkább németül beszél, s amikor odalépett Piperkőchöz, azt mondta neki, hogy „Marabu”.
Hirtelen elsötétült előttem a világ, és úgy éreztem, rám zuhan.
— Te Matyi — suttogtam —, esküdj meg, hogy igazat mondasz!
— Becsszóra!
— Hűha... akkor két Piperkőc van, s én elkövettem a világ legnagyobb butaságát. Úristen, micsoda marha vagyok!
Matyi kővé dermedt.
— Mi történt?
— Ne is kérdezd! — jajgattam. — Hol a te Piper-kőcöd ?

— Most ment be a kertészhez.

— Itt várj rám — suttogtam. — Mindjárt megtudod a nyár legnagyobb szenzációját!

Otthagytam a tátott szájú Matyit, és futottam a kapuhoz. A kertkapu szerencsére nyitva volt, besurrantam a kertbe. A bokrok fedezékében eljutottam a fészerig.

Teljes csend volt, mintha minden elhallgatott volna. Csak a saját lihegésemet hallottam és az avar neszt a lábam alatt. Elfutottam a sarokig, és a fal mentén egészen az ajtóig lopóztam. Az egyik ajtószárny nyitva volt. Mögéje bújtam, és a deszkák közötti résen benéztem ...

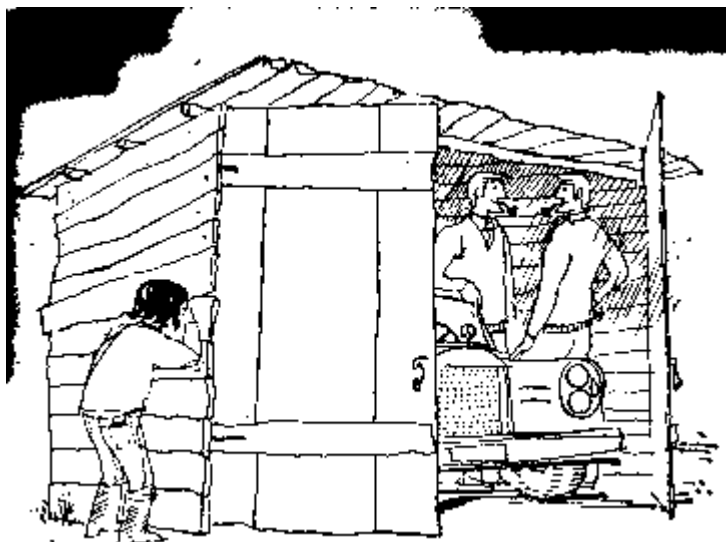
Nem ájultam el, de csak azért nem, mert kíváncsi voltam a folytatásra. Amit láttam, önmagában elég volna egy regény megírásához. Középen ott állt a Mercedes. Ez semmi különös. A kocsiban bőröndök, ez szintén nem különös. De a kocsi mellett! Mintha csak filmen látnám — két Piperkőc.

Azt hittem, hogy álmodom, vagy duplán látok. Az egyik is fehér frottíringben volt, a másik is; az egyik is világos vászonnadrágban, a másik is...: Úgy hasonlítottak egymásra, mint két tojás. Se nem álmodtam, sem kétszeresen nem láttam. Iszonyú vereséget éltem át, és ami még rosszabb volt: nem tudtam, hogy melyik melyik.

Csak amikor az egyik elővette Kolanko bácsi viaszosvászon táskáját, és kivette belőle a kék dossziét, akkor feltételezhettem, hogy ez az, amelyik olyan piszok módon becsapott. Majdnem ráugrottam, de a józan ész és a deszkafal megakadályozott ebben.

Az én Piperkőcöm átadta a táskát a Matyi Piperkő-cének, ez meg egy nagy papírborítékba tette, átkötötte spárgával, aztán szó nélkül bólintott a másik Piperkőc felé, és kiment a fészerből.

Nem volt ez már egy elegáns Piperkőc, sem egy ne-

mes lelkű nyomozó tiszt, még csak titokzatos személyiség sem, egyszerűen nyomorult alak, ravasz bűnöző, közönséges csaló, vagy még az sem, csak egy fél csaló, mert a másik fele a fészerben maradt. Egyenesen a kertkapunak tartott. Nem tudta a gazember, hogy van valaki, aki figyeli minden lépését. De nem állhattam örökre a fészer ajtaja mögött, beugrottam a bokrok közé, és utána indultam.

— Kilépett a kapun, és mintha mi sem történt volna, elindult a Strand utcán. Nagyon gyorsan lépkedett, futnom kellett, nehogy szem elől tévesszem.

A Strand utca sarkán elkapott Matyi. Először csodálkoztam, mert róla teljesen elfelejtkeztem. Matyi tárgyilagosan megkérdezte:

— Mi van?

Intettem, hogy hallgasson, és a fejemmel Piperkőc felé mutattam. Matyi megértette, hogy most őt üldözzük. Én az utca egyik oldalán mentem, Matyi a másikon,

előttünk Piperkőc. A fatörzsek között villogott a fehér frottíring és a pipa.

A Borostyán utca sarkán Piperkőc hirtelen megállt, és a strand melletti park felé ment. Egy pillanatra eltűnt az árnyékban, aztán megint láttuk, ahogy a fák között továbbhalad, és egy pad felé tart, amelyiken egy meglett korú férfi ült alpakka zakóban és fehér vászonkalapban.

Mctyi megrántotta a karomat.

— Ez az a „svéd”, aki németül beszél.

Persze, ki más is várhatna Piperkőcre! Ezt jól kitervelték!

Piperkőc leült a svéd mellé, és gyufát kért tőle. Ez lassú, szinte lusta mozdulattal elővette a zakója zsebéből a gyufát, és Piperkőcnek adta. Piperkőc még lassabban kézbe vette, megrázta a dobozkát, aztán először azóta, hogy Nieborze utcáin pipával a szájában sétál, megpróbált rágyújtani. A lényeg azonban nem ez volt, hanem a kék dosszié, mert egy pillanat múlva az idegen — alig észrevehető mozdulattal — elvette a Piperkőc térdére fektetett csomagot, felállt, megemelte a kalapját, udvariasan meghajolt, aztán lassú, nyugodt léptekkel elindult, mintha csak fagyaltozni menne.

Ebben a pillanatban olyasmi történt, amit egyikünk sem tudhatott előre. A sövény mögül előugrott a rokkant. Egy ugrással Piperkőcnél termett, elkapta az ingét, és fojtott hangon kiáltotta:

— Gazember, ki akarsz játszani!

Piperkőc úgy meglepődött, hogy még a pipája is kiesett a szájából. Az első pillanatban úgy rémlett, már-már ráugrik a rokkantra, de ez, úgy látszik, nem az ő stílusa. Megvetően elmosolyodott, ellökte magától a másikat, s csendesesen ennyit mondott:

— Ne csináljon botrányt, mindent el lehet intézni!

Nem engedhettem, hogy bármit is elintézzenek, ezért azt súgtam Matyinak:

— Nyomás a „svéd” után, én megyek a rendőrségre!

MIT BESZÉLSZ ÖSSZEVISSZA, KILENCES?

Ügy rohantam, mint a szélvihar, beugrottam az ajtón, mint a villám, és csak az íróasztal előtt álltam meg. Az íróasztal mögött a szállodai botrány óta ismerős őrmester ült. Azt hittem, hogy amint meglát engem, az egész nyomozó testületet riadóztatja, de ő csak ült, és fogta a söröskorsóját.

Nem tudtam, mivel kezdjem. Nem sokat gondolkoztam hát, hanem felkiáltottam:

— Fogják el őket!

Kortyolt egyet, és megértően bólintott.

— Megint félre akarsz vezetni minket!

— Becsszóra! — kiáltottam kétségbeesve. — Ellopták a professzor dossziéját!

Az őrmester megtörölte a száját.

— Nyugodtan, kislány! Megint álmodtál valamit? Eddig egy kalapról meséltél, most a dosszié következik?

— Mert ellopták a dossziét! — jajdultam fel. — Az A felírás volt rajta, hogy „Az esővizes kalap”.

Az őrmester úgy nézett rám, mintha gólyafészek nőtt volna a fejemben.

— Nyugodj meg, jó? Milyen kalap? Miért esővizes? Megint mit találtál ki?

— Semmit! — kiáltottam. — Nem kalapról van szó, hanem arról a dossziéről, amire az van írva ...

— Miféle dosszié? — türelmetlenkedett az őrmester.

— Mondtam már! A professzoré... amelyik a cselló tokjába volt rejtve.
— Milyen csellótokba? — Hirtelen az asztalra ütött, és éles hangon azt mondta: — Kislány, ne beszélj mindenféle zöldséget nekem, fontosabb dolgom van! — Azzal fölemelte a söröskorsóját. Kétségbeestem. Valahol szökik az idegen a kék dosz-sziéval, itt meg a rendőrség őrmestere sörözik. Elfogott a méreg, topogni és kiabálni kezdtem:
— Fontos papírokat loptak el! A rablóbanda lóvá tette magukat, a bácsi meg sörözik! Saját szememmel láttam a két Piperkőcöt, a bácsi meg az ujját sem mozdítja!
Az őrmester felállt, odajött hozzám, és a vállamra tette a kezét.
— Nyugodj meg, gyermekem!
— Nem vagyok a maga gyermeke!
— Biztosan láttad tegnap a Hajnal moziban azt a fii-met...
— Nem láttam a filmet! Igazat mondok, a bácsi meg...
Ebben a pillanatban kinyílt az oldalajtó, és megjelent egy civil ruhás férfi.
Őrmester, mi történik itt? — kérdezte, és rám nézett.
Az őrmester kihúzta magát.
— Százados elvtárs, ez a kislány mindenféle badarságot beszél. Már másodszor akar minket félrevezetni.. *
— Nem akarom — szakítottam félbe. — De a saját szememmel láttam, hogy ellopták a professzor dossziéját!
A százados egy ugrással mellettem termett, megfogta a vállamat, és a szemembe nézett.
■— Barabás professzor dossziéját?! Azét, aki a kempingen túl lakik?

'— Igen! — kiáltottam. — Láttam, amint Piperkőc a svéd turistának adta át. .

A százados felszisszent.

— Mondd el pontosan, mit láttál! Engem éppen ezért küldtek a járési kapitányságról.

Végre mindent nyugodtan elmondhattam. Amikor befejeztem, a civil öltözötű százados megköszönte, és egy pillanat alatt fellármázta az egész rendőrörsöt. Egyiküket a szállodába küldte, a másikat a Strand utcába, aztán így szólt:

— Gyerünk a kertész házába! Talán a másik még nem utazott el.

Az őrmester sóbálvánnyá meredt, s csak ennyit tudott kibökní:

— Húha, ha én ezt előbb tudom ...

Persze! Már a szállodában elkaphatta volna Piperkőcöt. Igen, de ki tudta akkor, hogy Piperkőcből kettő van?

Otthagytuk az őrmestert, és a kertész házába indultunk. Végre igazi nyomozó tiszttel együtt mentem, aki nem adta ki magát senkinek, hanem az volt, aki.

A kaput a fekete kendős vénasszony nyitotta ki. Meg volt rémülve. Kijelentette, hogy a kertész nincs itthon, és zöltség sincsen, mintha a kukacok hirtelen mindent elrágtak volna. Először ki sem akarta nyitni a kaput, mert nem tudta, hogy kik vagyunk, aztán szenteskedő arcot vágott és beeresztett.

A kert ugyanolyan volt, mint ezelőtt, csak még titokzatosabb. A tisztt nem töprengett ezen, más dolga volt. Vagyis már nem volt dolga, mert amint a fészkerhez értünk, már messziről látszott, hogy a másik Piperkőc meglógott, mielőtt ideértünk volna.

A fészker ajtaja tárva-nyitva, s bent már nem állt ott a Mercedes, csak hült helyét találtuk.

— Meglógott — suttogtam.

— Meglógott — ismételte a tiszt, mint a visszhang.

Bementünk a fészkerbe, s a lépcsőn fel a padlásszobába. Teljes csend volt, minden a régi helyén, mintha senki sem lakott volna itt. Az ablak papírral elfödve, alatta a pokróccal leterített tábori ágy, odébb a régi szekrény, asztal és szék. Az asztalon tiszta terítő s egy kis vázában virág. A levegőben egy kis aranyhasú légy zümmögött . . . Talán éppen ezért volt még titokzatosabb minden.

A tiszt a szekrényhez lépett, -és egy rántással kinyitotta. Az ajtó keservesen nyikorgott, s engem valami különös érzés ragadott torkon ... Az üres szekrényben, a sarokban ott volt a világosdrapp nyári kalap. Azt hit-'tem, hogy csak látomás, valaki mindjárt szusszan egyet, s a kalap eltűnik.

Lábbujjhegyen odaléptem, lehajoltam, fölemeltem a kalapot. Valóságos, igazi kalap volt. Úgy tartottam a kezemben, mint egy madarat, nehogy elröppenjen, aztán lassan, óvatosan megfordítottam ... a világos bőrszalag alól kikandikált egy darab összehajtogatott újságpapír ... ez a Varsói Hírek, a Kolanko bácsi újságja!

— Megvan, megvan! Ez az a százezret érő kalap! A tiszt elképedve nézett rám.

— Mit beszélsz? Mi történt?

— Semmi — mondtam sietve. — Bocsánat, én most a gondolkáshoz sietek.

Mielőtt visszatárhozt volna, már lent voltam és szaladtam, kezemben a világ legdrágább kalapjával.

FÉLMILLIÓT ÉRŐ KALAP

A bástya előtt álltam meg. Alig tudtam a futástól lélegzetet venni, percekig álltam a kalappal a kezemben. Már be akartam lépni, amikor a bokrok közül bagolyhuhogást hallottam.

Megfordultam, hogy megnézzem, mi huhogott, s a lombok között megláttam a Matyi hámló orrát.

— Mit csinálsz?

— Nem látod? Nyomozok—suttogta.

— Hiszen az idegent kellett megfigyelned.

— Már nem szükséges, elkapták a szállóban.

— Hátakkor?

— Mónika kisasszony a bástyában rejtőzködik.

— És a rokkant?

— Nem láttam.

— Kolanko bácsi?

— Otthon van.

— Nagyszerű! — mondtam örömmel. — Maradj itt, én fölmegek hozzá. Ha örömében megőrül, akkor fuss a mentőkért!

— A kalap! — hebegte Matyi. Meglebegtettem az orra előtt a zsákmányt.

— Az az! Kalap, még hozzá ugyanaz, amit mindany-nyian kerestünk. Mit gondolsz, hol volt? —

Matyi persze egy szót sem tudott szólni, hát elárultam neki: —. Ott, ahol gondoltam!

Ezzel otthagytam a meglepett Matyit az őrhelyén, és felfutottam a lépcsőn. A kopogásra Kolanko bácsi kikiáltott:

— Ne tessék kopogni, úgysem eresztek be senkit! „Biztosan babot főz, és nem akarja, hogy zavarják, mert odaég” — gondoltam és bekiáltottam:

— Én vagyok az, a Kilences! Fontos hírt hoztam.

Az ajtóhoz lépett, kinyitotta, és kidugta kopasz fejétj Ettől azonnal világosabb lett a lépcsőházban.

— Te vagy az, Kilences? El vitted a dossziét a professzornak?

Bután éreztem magam. A dossziéről egészen megfeledkeztem. Úgy illenék, hogy elmondjam neki, mi történt azalatt, amíg ő a babot főzte. De aztán arra gonr doltam, hogy nem kell túlságosan idegesíteni, s a dosz-szié dolgát későbbre hagytam. Hadd örüljön előbb a kalapnak.

— Megvan — mondtam —, elintézttem, de most vari egy meglepetésem a bácsi számára.

— Mi történt, kedvesem, mi történt? — ismételte a szemüvegét törölgetve.

— Csukja be a bácsi a szemét!

— Mit akarsz, kislány? — kérdezte zavarában.

— Tessék becsukni és semmit se szólni!

Lehunyta a szemét. Olyan volt, mint egy öreg kínai mandarin. Én meg lábujjhegyre álltam, és a kopasz fejére tettem a kalapot. Egy percig lehunyt szemmel állt, s amikor felnyitotta, letépte fejről a kalapot, jól megr nézte, aztán megfordította, és belekukkantott.

— Igen — kiáltotta —, ez az én kalapom! Nézd, ben-* ne van az újság, ahogy mondtam neked!

Kirántotta az összehajtogatott újságot, kifordította a bevárt bőrszalagot, és hirtelen elsápadt.

— Az én kalapom — ismételte —, de most már úgy-? is mindegy ...

— Mindegy? — kérdeztem.

— Mindegy — jajdult fel, és a székre ereszkedett: Még sohasem láttam ilyen kétségbeesett embert.

Ügy ült ott, mintha az élet kiröppent volna belőle.

— Miért? — kérdeztem rémulten.

Ködös szemmel nézett rám, és keserűen mosolygott.

— Inkább ne kérdezd!

— Meg tetszett ígérni, hogy szerdán megtudom! •<— Van értelme?

— Persze, hiszen a bácsi miatt csináltam akkora felfordulást, hogy egész Nieborze belereszketett! Kolanko bácsi megint fájdalmasan mosolygott.

— Kislány, ide hallgass — sóhajtott —, én vagyok a világ legszerencsétlenebb embere! Vagyonom volt és elvesztettem. S mindez az átkozott kalap miatt!

— Nagyon sajnálom — válaszoltam. — Segíteni akartam, előkerítettem a kalapot a föld alól is, a bácsi meg azt sem mondja el...

— Mert szégyellem magam.

i— De miért veszett el minden?

•— Mert nincs meg az a papírszelet...

— Milyen papírszelet?

— Ha már megígertem, hát elmondom — bólintott komoran. — Csak arra kérlek, ne nevedd ki.

Egyszerűen egy telitalálatos totó-lottó szelvény volt. Ha megvolna a szelvény, körülbelül ötszázszázret kapnék.

— Ötszázszázret! — suttogtam. Megszédültem. — ötszázszázret — ismételtem —, és a bácsi a szelvényt egyszerűen a kalapjába teszi!

— Tudod, ez volt a szokásom. A szelvényt mindig a kalap bőrszalagja alá rejtettem, mert a feleségem haragudott, amiért hiába dobom ki érte a pénzt.

— Kellott nekünk rongybicikli... és honnan tetszik tudni, hogy telitalálatos volt?

— Onnan, hogy a számokat mindig felírtam a noteszomba. Ha nem hiszed, hát tessék! — Azzal a zsebébe nyúlt, előhúzott egy régi, gyűrött noteszt. — Nézd! Itt vannak az én számaim, ez meg az újságkivágás | nyertes számokkal, ötszázszázret zloty. El tudod képzelni,

:ii7

hogy mit jelent ötszázezer zloty egy szegény gondonkásnak?

— Gondolom — suttogtam.

— Különben fütyülök a félmillióra. A pénz nem minden! — S ököllel az asztalra vágott úgy, hogy megcsendültek a lábosok, és a másik kezéből kiesett a notesz.' Az én lábam elé pottyant, s ahogy megállt, a lapok közül kicsúszott a szelvény.

Kolanko bácsi hihetetlenül nézte. Aztán térdre rogyott, és fölvette a szelvényt a földről.

— Megvan! — kiáltott fel dörgő hangon. — A noteszban volt, én meg azt hittem, hogy a kalapba tettem! — Felugrott, és tánkra perdült. — Megvan, megvan! —; kiabált. — Százszor végignéztem a noteszt, és nem vettem észre. Kislány, meg vagyok mentve! Ma lehet utol--jára jelentkezni, ha ma nem jelentkezem a szelvénnel, akkor vége! Kilences, kis Kilenceske, szerencsét hoztál nekem! Ne haragudj, ha jobban megnéztem volna a no-? teszt, nem lett volna ennyi baj meg kaland ...

— Igen — válaszoltam —, de nem lett volna ilyen érdekes az egész história.

Megfogtam a kezét, és most már együtt jártuk a vad indiántáncot a jó szellemek tiszteletére, akik az utolsó pillanatban megkönyörültek a balszerencsés csellistán.'

Néhány nappal később VENDÉGSÉGBEN KOLANKO BÁCSINÁL

Néhány napig tulajdonképpen semmi sem történt. A professzor kék dossziéja ügyében folyt a nyomozás, a százados sorban mindenkit kikérdezett, hogy: „Mi? Hol?

Miért?" Szépen elmondtam mindent, amit csak tudtam, Matyi is, és ezzel vége volt. Ugyanannyit tudtunk, mint a nyomozás megkezdése előtt.

Közben az idő megjavult. A skandináviai hideg légtömegek messzi keletre húzódtak, a televízióban a híradó után egyre szebb és melegebb időt jósoltak, nekünk meg egyre fúrta az oldalunkat a kíváncsiság.

Hétfőn találkoztam a Borostyánban Kolanko bácsival. Meghívott minket búcsúuzsonnára. Azt hittem, úgy meg fog változni, hogy meg sem ismerem, de az ötszázezer semmit sem változtatott rajta.

Ugyanolyan volt, mint ezelőtt, sőt egy kicsit mintha gondterheltebb lett volna.

— Gyertek el hozzám délután! — mondta a szemüvegét törülgetve. — Egy kis uzsonnát rendezünk a profesz-szor tiszteletére.

— És a félmillió tiszteletére — tettem hozzá. Legyintett.

— Kár arról beszélni. Magam sem tudom, mit kezdek a pénzzel.

— Ne tessék aggódni — vigasztaltam —, a felesége biztosan tudni fogja.

— Igaz — bólintott. — Most tudni fogja, hogy mire költse, de amikor a szelvényeket töltöttem ki, akkor haragudott.

— Hogy áll a nyomozás? — kérdeztem.

— Éppen most megyek az utolsó kihallgatásra. Azt hiszem⁷ hogy délután mindent elmondhatok nektek.

Alig vártuk, hogy eljőjjön a délután. Rohantunk a Méhes utcába.

Érdekes, hogy a falak, romok és a bástya nem voltak már olyan titokzatosak, mint egy hete. Valami megváltozott, valami elmúlt, és már vissza sem tér. Talán a rokkant hiányzott a tolókcocsiban, talán Mónika, a színésznő, aki sohasem volt színésznő, vagy a mindig ele

gáns Piperkőc a kialudt pipával. Úgy éreztem, hogy miután ezek eltűntek, a romok közül elköltözött az összes rém is, és a falak már csak közönséges falak, semmi több.

Kolanko bácsi, a jólelkű Kolanko bácsi maradt, pedig nyert egy félmilliót. Amikor bekopogtunk, boldogan nyitotta ki az ajtót, és azt mondta:

— Jó, hogy már itt vagytok, mindjárt kész a bab, kedveseim! — Aztán hozzám fordult. — Végre megkínálhatlak azzal a babbal, amit akkor nem volt időnk megenni.

Matyi megbökött.

— Szép kis uzsonna! — suttogta csalódottan Persze Matyi, mint mindig, most is tévedett, mert gyönyörűen terített asztal várt minket. Minden volt rajta, ami szem-szájnak ingere: csokoládétorta, ribizke-kocsonya, kitűnő krémes rolád, finom csokoládédesszert, tejszínhabos számoça, s a resón főtt a kakaó. Igazi lakoma!

Bevallom, én mégis leginkább a babnak örültem, mert tudtam, hogy azt Kolanko bácsi külön nekem főzte.

Neveltséges helyzet volt: Kolanko bácsi babot készített, az asztalon különböző finomságok és csemegék vártak ránk, mi pedig nem tudtunk hová lenni a kíváncsiságtól, hogy mi derült ki a nyomozás során ... Egyikünknek sem volt bátorsága megkérdezni. Végül is nem bírtam tovább:

— Kíváncsi vagyok, hogy mi derült ki!

Kolanko bácsi felemelte a fedőt, és belenézett a lábasba. S

— Mindjárt kész lesz.

— Jó, de ki volt például az a svéd, aki németül beszélt?

Kolanko bácsi megkavarta a babot.

•— Egy perc, és készen van.
— Nagyon jó, én imádom a babot, de majd meghalok a kíváncsiságtól, hogy elkapták-e Piperkőcöt.
A gordonkaművész sót keresett.
— Még egy kis sót belé ...
Erre már Matyi sem bírta és közbeszólt:
— A bab majd csak megfő, de minket a nyomozás eredménye érdekel!
Kolanko bácsi Matyira nézett. ■— Csakugyan érdekel?
— De még mennyire! — kiáltottuk egyszerre. — Alig bírjuk már!
Milliomosunk vagy inkább félmilliomosunk tréfásan kacsintott.
— Érdekes ügy!
— Az bizony! — kiáltottam boldogan.
— Érdekes és tanulságos. De azért — fordult hozzám — te, Kilences, jó nagy kavarodást csináltál!
— Nem kavarodást akartam, csak a bácsi kalapját megtalálni!
— Mondjuk, hogy segíteni akartál... — Hirtelen elnevette magát. — Nagyon jól jött tulajdonképpen a kavarodás. Annak köszönhetem, hogy van egy félmillióm, s a professzor megtalálta a pótolhatatlan dossziét. Képzeljétek csak, ha a Kilences nem nyomozott volna Piperkőc után, akkor Piperkőcnek valószínűleg sikerült volna ellopnia a dossziét, én meg életem végéig azt gondolnám, hogy a szelvény a kalapban maradt.
— Ugye? — mondtam. — A bácsi mégse akarja elmesélni nekünk a nyomozás eredményét.
Kolanko bácsi széttárta a karját.
— Elmondom, csak vajon hol kezdjem?
— Az elején — szólt Matyi.
Kolanko bácsi megtörülgette a szemüvegét.

— Jól van — mondta egy csepp gondolkozás után —, kezdjük, amikor Piperkőc a Borostyánban véletlenül összecserélte a kalapokat!

KOLANKO BÁCSI ÖSSZEGEZ

•— Biztos, hogy véletlen volt? — kérdeztem.

— Persze, teljesen véletlenül. Csak az a kérdés, hogy melyik Piperkőc cserélte el a kettő közül?

— Egyáltalán — szólt Matyi — meg kell állapítani, hogy melyik Piperkőc melyik.

— Így van — bólintott Kolanko bácsi. — Abból, amit nekem elmondtatok, s amit a rendőrségen hallottam, az derül ki, hogy az egyik irányította a munkát, a másik végrehajtotta az utasításokat? Az, aki irányított, a kertésznél lakott a garázs fölött, míg a másik, aki az utasításait végrehajtotta, a szállodában lakott, hogy könny-nyebben mozoghasson.

— És annyira hasonlítottak egymáshoz, hogy nehéz volt őket megkülönböztetni — mondtam elgondolkozva.

.Kolanko bácsi megforgatta a fejünk fölött a fogórongyot.

— Ha azt akarjátok, hogy elmeséljem, ne szakítsatok állandóan félbe, mert sohasem jutunk a végére!

— Ígérem, hogy egy szót sem szólok!

— Bizony, egy szót se, egy mukkot se, mert minden összekeveredik a végén! Szóval... a kalapot az a Piperkőc cserélte el, amelyik a szállóban lakott. Nevezzük Piperkőc I-nek. Teljesen véletlenül cserélte el. Te, Kilences, a Tréfa utcában a Piperkőc II-vel találkoztál, s

ezért ez a második Piperkőc letagadta a dolgot, és csodálkozott. Csak miután találkozott Piperkőc I-gyel, akkor határozták el, hogy következetesek lesznek, és továbbra sem vallják be a kalapcserét. Nem gondolták, hogy Kilences olyan sok gondot okoz majd nekik.

— Ez az — szakítottam félbe. — Ezért határozták el, hogy ellopják a presszóból azt a kalapot, amit Piperkőc I. otthagyt.

— Nagyszerű! — kiáltotta Kolanko bácsi. — Ezt jól mondod. Piperkőc I. elment a Borostyánba, és egyszerűen elvitte a fogason lógó kalapot. Ezt vitte a szállóba, és ezt mutatta meg nekem, amikor félre akart vehetni ...

— Amelyik a szekrényében volt, láttam. Akkor már három kalapjuk volt: a saját két kalapjuk és a bácsié.

— Igen — folytatta Kolanko bácsi —, három kalapjuk volt, de volt egy negyedik kalap is, a professzoré. Ez okozta a legnagyobb zavart, mert egészen váratlanul jelent meg. Amikor a professzor említette, meg voltam győződve, hogy az az enyém.

— Bocsánat — szólt közbe Matyi —, nem tetszett, rájönni, hogy ki lopta el azt a hamis kalapot? Kolanko bácsi föl kacagott.

— Az a legjobb benne, hogy senki sem lopta el, néhány nap múlva a szállodában előkerült, a takarítónő adta ide.

— Értem — suttoztam —, milyen bolond vagyok! Most jut eszembe, hogy nem hagytam itt, hanem magammal vittem.

— Persze — mondta Kolanko bácsi —, elvitted, aztán a szállodában a klubszobában felejtetted. Ne aggódj, kedveském, ilyenkor bárki ottfelejténé.

— Szóval a kalapügy tulajdonképpen már világos —

mondta Matyi. — Szerencséje volt a bácsinak! — fordult a gordonkához.

Abbahagytuk a témát, és nekiláttunk a baknak, amit Kolanko bácsi kis tányérokra rakott. Nagyon finom volt, de nem ettem belőle sokat, hogy más finomságoknak is helyet hagyjak. .

Közben félénken megkérdeztem:

— A kalap históriája már világos, még a kék dosszié az, ami...

Ebben a pillanatban odalent megszólalt egy hatalmas hang:

•— Walery úr, otthon van?

A szakállas bácsi kiáltott az ablak alatt.

BARABÁS PROFESSZOR ELBESZÉLÉSE

Mielőtt a vörös szakállú professzor elbeszélte volna a kék dosszié történetét, bevágott három adag ribizkeko-csonyát. Nem is csoda, hiszen erőt kellett gyűjtenie.

— Kedveseim — kezdte vidáman —, nincs olyan rossz, ami jól ne végződne. Nehéz perceket éltem át, amikor megtudtam, hogy a kék dossziét ellopták.. . De hát szerencsére minden jól végződött, s egy kalandorbandát is lelepleztünk.

— Én lepleztem le Matyival — mondtam vigyázat-lanul.

— Hogyne, hogyne! — A professzor tréfásan megfenyegetett. — De azért járna neked egy nyakleves.

Ki adta át a dossziét a tolvajnak?

— Én — válaszoltam —, mert azt hittem ...

— Jól van — szakított félbe a professzor —, felejt

sük el! Az a fontos, hogy a dosszié nem úszott el Svédországba.

— Svédországba? — csodálkozott Matyi.

— Igen — folytatta a professzor a szakállát simogatva. — De kezdjük előlről! A kék dossziében, sokéves munkám eredménye volt. Régóta dolgoztam egy olyan műanyag előállításán, amely az acélnál is keményebb. Végül, hosszú kutatások után, sikerült létrehoznom egy ilyen szintetikus anyagot. A munkának „Az esővizes kalap” fedőnevet adtam.

— Miért éppen az esővizes kalap? — kérdeztem.

— Egyszer láttam egy ilyen című színdarabot. Nagyon tetszett a cím, és ezért használtam fedőnévnek.

— Most már értem! — kiáltottam. — Ezért volt a Piperkőcnek érkezett táviratban „az esővizes kalap”. Aztán ugyanez a „kalap” szerepelt a Mónika táviratában is.

— Egy pillanat — szólta a professzor. — Nem ilyen egyszerű a dolog. Előbb tudnotok kell, honnan való a távirat. Ezt a rendőrtiszt magyarázta el nekem. Az intézetemben, ahol a kísérleteket folytattam, dolgozott egy laboráns, Gabrysiaknak hívták. Ez a Gabrysiak összeszúrta a levelet két kalandorral, akik egymásnak hasonmásai, vagyis alteregói...

— A Piperkőcök — mondta Matyi.

— A Piperkőcök közös álnév alatt szerepeltek, mint Wiesław Kardasiewicz, egyforma személyi igazolványuk is volt. Olyan ravaszul dolgoztak, és annyira hasonlítottak egymásra, hogy a rendőrség mindeddig nem tudta őket lefűlelni.

— De mi lelepleztük őket! — ugrott fel Matyi.

— Szerencsétek volt — mosolygott a professzor —, és segített a Walery úr szerencsétlen kalapja is. Szóval, Gabrysiak összeszúrta a levelet a Kardasiewiczekkel, és beszélt nekik a találmányomról. Ezek érintkezésbe lép

tek egy Svédországban lakó némettel. Együtt kitervelték, hogy a találmányomat külföldre lopják, és eladják ottani cégeknek.

— Gazemberek! — fortyant fel Matyi. — Hiszen Lengyelországnak szüksége van egy ilyen nagyszerű találmányra!

— Gazemberek — ismételte Kolanko bácsi — és árulók. Meg akarták lopni az országot.

— Igen — folytatta a professzor. — A központjuk Varsóban volt. Ezért a „svéd” értesítette Gabrysiakot, hogy mikor érkezik a kirándulócsoporthoz, Gabrysiak pedig táviratozott a két Kardasiewicznek. A távirat így hangzott: „Az esővizes kalap előadása folyó hó hetedikén kezdődik — Marabu.”

— Most már értem — mondtam. — Vagyis az idegen hetedikén érkezett a kirándulókkal a dossziéért. De mit jelentett a marabu?

— Ez volt a megállapított jelszó. Minden táviratot így írtak alá.

— Jó — mondtam elgondolkodva —, de akkor miért kereste a rokkant a keresztretjvényben az m-mel kezdődő hatbetűs madarat, szóval a marabut?

A professzor megsimogatta a szakállát.

— Gyermekem, túl sokat kívánsz tőlem. Nem tudok mindent. Erre már a nyomozó tiszt sem tudott választ adni. A keresztretjvényfejtés valószínűleg a rokkant hobbyja volt, és a marabu csak véletlenül szerepelt benne ... Nem tudom. Mindenesetre a rokkant és a társnője, Płoszanska egyáltalán nem véletlenül jelentek meg Nieborzében. Ez is egy összeszokott kalandor- és zsaroló pár volt.

— Biztosan a Kardasiewiczekkel együtt — szólt közbe Matyi.

— Nem — mondta a professzor. — Külön dolgoztak.

— Akkor miért küldött az egyik Kardasiewicz virágot Mónikának? — kérdeztem csodálkozva.
— Miért? Miért? — türelmetlenkedett a professzor. — Mindjárt elmondom. A két Kardasiewicz közül az egyik, amelyiket I-nek hívtok, adta a világfit és a szállóban forgolódott, hogy elterelje a figyelmet. Amikor virágot küldött Mónika kisasszonynak, nem tudta, hogy annak valami köze van a rokkantoz, és fogalma sem volt arról, hogy ezek ketten szintén az én dossziémra vadásznak.
— Talán összebeszéltek Gabrysiakkal, és át akarták ejteni a Kardasiewiczeket? — kérdeztem.
— Nem, kedvesem, teljesen külön dolgoztak. A nyomozás kiderítette, hogy az a rokkant, akit különben Stopczyknak hívnak, vegyész . . .
— Persze! — kiáltottam. — Egy csomó kémiai tárgyú könyv volt nála . . .

A professzor türelmetlenül közbevágott:

— Megengeded, hogy folytassam? Mindent azonnal szeretnél tudni. Szóval ez a Stopczyk megtudta a munkatársaimtól, hogy éppen befejeztem a találmányomat. Elhatározta, hogy elloppja a kék dossziét, és eltulajdonítja a találmányt. Ennek az embernek már több botrány és zsarolás szárad a lelkiismeretén, több évig ült börtönben. Most rájött, hogy itt a meggazdagodás lehetősége. A partnernője egy nem kevésbé ravasz kalandornő volt. Utánam jöttek Nieborzéba, s a nagyon kényelmes rokkantszerepet kezdte játszani, úgy kémlelt utánam . . .

Nem bírtam tovább hallgatással.

— Minden összevág — szóltam közbe —, de akkor miért szúrték össze a levelet Piperkőccel?

— Nagyon egyszerű — jelentette ki a professzor —, egy idő után rájöttek, hogy a harminckilencesben lakó elegáns férfinak ugyanaz a szándéka, mint nekik.

— Mikor jöttek rá? — kérdezte Matyi.

— Valószínűleg akkor, amikor mi Kolanko úrral a szállodába mentünk, és azt a szerencsétlen botrányt rendeztük. Ettől kezdve együtt dolgoztak, de a két Karda-siewicz túl akart járni az eszükön. Amikor az egyikük megtudta Kilencestől, hogy a táská Kolanko bácsinál van a cselló tokjában, előbb be akart törni a lakásba, aztán amikor ez nem sikerült, akkor őt küldte ...

— ■ Én meg elhittem — sóhajtott Kolanko bácsi, és szokása szerint a szemüvegét törülgette. Aztán felriadt, és a resóhoz ugrott. — Mi pedig csak magyarázunk, a kakaó meg majdnem odaégett. Azt javaslom, hogy üljünk asztalhoz.

Kakaóval és krémes roláddal kezdtük. Nagyszerű volt! Amint az ember megette, tisztább lett tőle a feje. Végre megértettem egy csomó dolgot, ami eddig sötét volt előttem.

Először is kezdtem szétválasztani a két Piperkőcöt, végre tudtam, hogy melyikükkel mikor és hol találkoztam. Az egyik mindig nagyon elegáns volt és kedves, a másik egy kissé ridegebb, és legtöbbször csodálkozott. Az első virágot küldött Mónikának, míg a másik egy perc múlva lépett ki a kertész házából, és csodálkozott.

Gondolatban egy kis létrát állítottam össze, amelyikre mindkét Piperkőcöt fel tudtam tenni.

Piperkőc I.

Virágot vesz Mónikának

A professzor villájához sétál
Mónikával együtt

Bridzsel a mamával

Piperkőc II.

Be akar jutni a profesz-szor
házába

Vár rám a bokorban, és a
kék dosszié iránt érdeklődik

Kiugrik az ablakon, amikor
a professzor hazatér

Közeledik a bástyához Mónikával és a rokkanttal
Kávézik a szálló teraszán

Egy perccel korábban a rokkant lakásában kutat A padlásszobában ül, s amikor bemegyek, azzal szédít, hogy ő a nyomozó tiszt

Üdvözli a svédek, aztán elküld engem Kolanko bácsihoz
Megbeszélést tart a „svéd”-del

Be akar törni Kclanko bácsihoz
Vár rám a homokdűnéken, és elveszi a dossziét

Végül mindketten a fészkerben vannak

Néhány krémes rolád után egészen tiszta lett a fejem, de mindent ki akartam deríteni. A torta közben megszólaltam:

— Bocsánatot kérek, de én azt hiszem, hogy a bácsi egy kicsit könnyelmű volt.

— Én? — csodálkozott. — Honnan tudhattam, hogy a gazemberek el akarják lopni a dossziét?

— Hiszen figyelmeztettem a bácsit...

— Kislányom — szakított félbe —, ismerd be, hogy egy kicsit furcsán viselkedtél. Előbb a fán csücsültél, aztán mindenféle badarságot beszéltél összevissza.

— Tudtára akartam adni, hogy ...

— Persze, persze — hunyorgott megértően. — Kalap-tolvajlással gyanúsítottál, és csodálkozol, hogy nem vettelek komolyan ... Különben sem egészen így van, mert emlékezz csak, hogy rögtön a te figyelmeztetésed után kértem meg Walery bácsit, rejtse el a dossziét.

— A csellótokban — szólt közbe Matyi.

— Igen — mondta a professzor. — Aztán amikor elkaptam azt a gazembert...

— Nem tetszett elkapni — figyelmeztettem —, mert

ha a bácsi elkapta volna, akkor később, a szállóban ne tette volna magát nevetségessé.

— Alibije volt — mondta Kolanko bácsi. — Egyikün sem tudta még akkor, hogy két Kardasiewicz van.

A professzor elnevette magát.

— Tényleg mulatságos volt. Kővé váltam, azt hittem, hogy álmodom, vagy nem vagyok magamnál, amikor megpillantottam az ablakon kiugró embert. Későbbit mégis gyanúsnak látszott az egész, azért értesítettem a|| járási rendőrkapitányságot.

— Én meg — mondta Kolanko bácsi — azért hittem el neked, Kilences, hogy a dossziét a professzor úrhoz kell vinni.

— Érthető — élénkült fel Matyi. — De kíváncsi vagyok, hogy mi történt a tettesekkel!

— Ülnek! — rikkantott a professzor. — Mindany- " nyiukat elkapták! Nem sejtették, hogy a két kis detektív keresztülhúzza a számításaikat. Legelőször a „své-det" fogták el a dossziémmal. A szállóban leltek rá, s a dossziét a bőröndje dupla fenekében találták meg. Ugyanakkor fogták el a rokkantat is. Azon a helyen, ahol a Kilences hagyta.

— És aPiperkőcök?—kérdeztem.

— Velük egy kicsit nehezebb volt. Mindketten autón akartak meglógni. Az első, aki a szállóban lakott, már reggel összecsomagolt, és átvitte a holmiját a kertészhez. Érezték, hogy forró a talpuk alatt a föld. Nagyot kockáztattak, azt remélték, hogy odaadják a dossziét az idegennek, erről senki sem fog tudni, ők maguk pedig eltűnnek autóval. De riadóztatták a közlekedésrendé-, szetet, és a járőr elfogta őket Slupsk város mellett.

—És többet nem fognak ketten egy „,ardasiewicz képében dolgozni meg üres pipát szívni! — mondtam befejezésül.

TARTALOM

Bandafőnök voltam	5
Találkozom az ornitológussal	7
Nem ez az én kalapom	13
Talán kísértet járt a Borostyánban?	18
Hogy hívják a bácsit?	21
Madár hat betűvel.....	30
Piperkőc táviratot kap	35
„Az esővizes kalap"	38
Mónika kisasszony virágai	44
Piperkőcöt kikosarazzák	• 48
Vigyázat, harapós kutya!	52
A tengeri medve	57
Valóságos sárkány, uram!	60
Ki fújta meg a másik kalapot?	64
Egyik szenzáció a másik után	68
A titokzatos bástya	73
Ez aztán a kavarodás!	78
Irány a harmadik emelet	82
Egy kalap a szekrényben.....	84
Ments meg, Kilences!	88
Mindjárt kiderül.....	94
Ne tegyük lóvá egymást!	9?
Vörös fóka kalappal.....	100
Ki ki után nyomoz?	103
Matyi újabb szenzációs híreket hoz	106
Mit lehet látni egy tölgyfáról?	110
Megvan a kalap!	•..... 115
Azért se mondom meg!	122

Matyi felfedezi a spanyolviaszt	125
Mi van a tokban?.....	129
A negyedik bridzsjátékos	135
Dosszié a gordonka tokjában	139
Micsoda nap, örület!.....	141
Micsoda szégyen!	147
A strandon	152
Ne tessék kétségbeesni!.....	156
Mónika megint levelet kap	162
Ki lakik a romok között?	167
A vasalt nadrágos szellem	170
Tanácskozás a rokkant szobájában	175
Kicsoda ez a Piperkőc?	179
Megérkeznek a svédok.....	186
Odaégett a karalábé	191
-Még csak ez hiányzott!	195
Mit beszélsz összevissza, Kilences?	201
Félmilliót érő kalap.....	205
Vendégségben Kolanko bácsinál	208
Kolanko bácsi összegez	212
Barabás professzor elbeszélése	214
Ja, •••	
222	

DELFIN KÖNYVEK

Legutóbb megjelent

Kemény Dezső: A titokzatos kecskebak
Arkagyij P. Gajdar: Timur és csapata
Ewa Lach: Micsoda kölykök!
Köszegi Imre: Összkomfortos Robinson
Rudolf Daumann: Sárkányok nyomában
Krúdy Gyula: Rózsa Sándor
Fantasztikus elbeszélések: A nyikorgó idegen
Szombathy Viktor: Holló Csete, a besenyő
Alekszandr Beljajev: A repülő ember
Dieter Ott: Caprioli újabb kalandjai
Astrid Lindgren: Az ifjú mesterdetektív
Bogomolov: Titkos küldetés
Martin Ballard: Az igazi Robinson
Wilhelm Hauff: A spessarti fogadó
Alaksza Tamás: Egy utas eltűnt
Pierre Gamarra: A blagaroni fáraó
Fehér Tibor: A félhold árnyékában
Hunyadi József; Hét tenger vándora
Csukás István: Keménykalap és krumpliorr
R. L. Stevenson: A fekete nyíl
M. Eller: A láthatatlan professzor
Dáné Tibor: Négy tenger hajósa
Adam Bahdaj: Az elcserélt kalap

ÉRDEKES REGÉNYEK

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója Felelős szerkesztő: Rónaszegi Miklós
A szöveghűséget ellenőrizte: Cservenits Jolán Műszaki vezető: Gonda Pál ■ Képszerkesztő: Marosi
Gyöngyi Műszaki szerkesztő: Simon Zoltán 49 800 példány, 12,5 (A/5) ív, MSZ 5601—59 0430—73.
Szikra Lapnyomda, Budapest IF 1800 —e —7375

ADAM BAHDAJ

Az elcserélt kalap

Mit tehet az ember, ha nyaralás közben napokig szakad az eső? Játszik, olvas, vagy éppen unatkozik történetünk hőse, a bájos Kriszti azonban egészen mást csinál. Detektíveskedik. Csak úgy, a maga kedvére. Utóvégre meg kell tudnia mindenáron, ki cserélte el a Borostyán eszpresszó fogasán lógó kalapokat. És ha közben az is kiderül, hogy nem egy, nem is kettő, hanem éppenséggel párom kalap forog folyvást idegen kézen, a mi Krisztink annak is utánajár, vajon melyik lehet a sok közül, amelyik maholnap „százezret ér”. Csakhogy ez; még mind semmi, mert az is kiderül, hogy nemcsak a kalapokat fenyegeti vész, hanem egy bizonyos kék dossziét is... Kriszti döbbenetesen látja, hogy egy valóságos, izgalmas bűnügy eseményei kavarnak körülötte.